

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

61 metai

2018 m. gegužės 23 d.

Turinys

I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės

REZOLIUCIJOS

Regionų komitetas

127-oji RK plenarinė sesija, 2018 1 31–2018 2 1

2018/C 176/01	Europos regionų komiteto rezoliucija „Europos Komisijos 2018 m. metinė augimo apžvalga“	1
2018/C 176/02	Europos regionų komiteto rezoliucija dėl ESI fondų Bendrųjų nuostatų reglamento keitimo struktūrinėms reformoms remti	5
2018/C 176/03	Europos regionų komiteto rezoliucija dėl Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl aiškaus pavojaus, kad Lenkijos Respublika gali šurkščiai pažeisti teisinės valstybės principą, nustatymo	8

NUOMONĖS

Regionų komitetas

127-oji RK plenarinė sesija, 2018 1 31–2018 2 1

2018/C 176/04	Europos regionų komiteto nuomonė – Programos COSME ateitis po 2020 m. Regionų ir vietos perspektyva	10
2018/C 176/05	Europos regionų komiteto nuomonė – Visapusiškas atnaujintos Europos strategijos dėl atokiausių regionų įgyvendinimas	15
2018/C 176/06	Europos regionų komiteto nuomonė – „Erasmus“ vietos ir regionų valdžios atstovams	21
2018/C 176/07	Europos regionų komiteto nuomonė „Sambūvio su konfliktinėmis rūšimis skatinimas pagal ES gamtos direktyvas“	25
2018/C 176/08	Europos regionų komiteto nuomonė – Bendroji skaitmeninė rinka. Laikotarpio vidurio peržiūra . . .	29

2018/C 176/09	Europos regionų komiteto nuomonė „Diskusijoms skirtas dokumentas dėl ES finansų ateities“	34
2018/C 176/10	Europos regionų komiteto nuomonė – Integruotos teritorinės investicijos – iššūkis ES sanglaudos politikai po 2020 m.	40

III *Parengiamieji aktai*

REGIONŲ KOMITETAS

127-oji RK plenarinė sesija, 2018 1 31–2018 2 1

2018/C 176/11	Europos regionų komiteto nuomonė „Darnios mėlynosios ekonomikos plėtros vakariniame Viduržemio jūros regione iniciatyva“	46
2018/C 176/12	Europos regionų komiteto nuomonė „Aukšto lygio grupės supaprastinimo po 2020 m. klausimais galutinės išvados ir rekomendacijos“	51
2018/C 176/13	Europos regionų komiteto nuomonė „Europa kelyje. Kelių transporto darbo aspektai“	57
2018/C 176/14	Europos regionų komiteto nuomonė – Europa kelyje. Sklandaus judumo sprendimų skatinimas . . .	66

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

127-OJI RK PLENARINĖ SESIJA, 2018 1 31–2018 2 1

Europos regionų komiteto rezoliucija „Europos Komisijos 2018 m. metinė augimo apžvalga“

(2018/C 176/01)

Pateikė EPP, PES, ALDE, EA ir ECR frakcijos

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK)

- atsižvelgdamas į Europos Komisijos komunikatą dėl 2018 m. metinės augimo apžvalgos ⁽¹⁾ ir į 2018 m. Europos semestro pradžią,
 - atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 11 d. rezoliuciją dėl 2017 m. Europos semestro ir į 2018 m. metinę augimo apžvalgą,
 - atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 26 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl euro zonos ekonominės politikos ⁽²⁾,
1. mano, kad nepaisant santykinio makroekonominio ES ekonomikos atsigavimo vis dar negalima nusiraminti, nes daugelyje Europos regionų nedarbo lygis, ypač jaunimo, tebėra pernelyg aukštas, o ne vienerius metus trunkantis kumuliacinis nepakankamo investavimo laikotarpis daro didelį neigiamą poveikį ES konkurencingumui ir sanglaudai;
 2. pritaria Komisijos nuomonei, kad atsižvelgiant į ES konkurencingumo bei sanglaudos stoką ir bankų stabilumo problemas būtina ištaisyti ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) struktūrinius trūkumus, kol nekilo dar viena krizė, kaip nurodyta RK nuomonėje „EPS tobulinimas iki 2025 m.“ ⁽³⁾;
 3. palankiai vertina tai, kad metinėje augimo apžvalgoje pabrėžiama Europos socialinių teisių ramsčio svarba;
 4. pritaria tvirtam ilgalaikio augimo akcentavimui metinėje augimo apžvalgoje, todėl apgailestauja, kad joje trumpalaikės gairės nėra suderintos su ilgalaikiais ES tvaraus augimo ir darbo vietų kūrimo tikslais. Rengiant konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas reikėtų geriau atsižvelgti į JT darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. tikslus;
 5. apgailestauja, kad metinėje augimo apžvalgoje nenurodomas vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo investicijų srityje; primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra atsakingos už daugiau nei pusę ES viešųjų investicijų; primygtinai ragina valstybes nares panaikinti esamas kliūtis, kurios trukdo privačiajam ir valdžios sektoriams investuoti vietos ir regionų lygmeniu; apgailestauja, kad po 2016 m. metinėje augimo apžvalgoje suteikto pradinio postūmio 2018 m. metinėje augimo apžvalgoje kliūtys investicijoms nėra toliau analizuojamos;

⁽¹⁾ COM(2017) 690 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2017-0418&language=LT&ring=A8-2017-0310>.

⁽³⁾ Priimta 2017 m. lapkričio 30 d., pranešėjas Christophe Rouillon (FR/PES).

6. yra įsitikinęs, kad norint užtikrinti didesnę Europos semestro veiksmingumą ir padidinti atsakomybę vietoje, būtina sąlyga yra struktūrinis vietos ir regionų valdžios institucijų, kaip Europos semestro partnerių dalyvavimas, atsižvelgiant į faktinių ES valstybių narių įvairių valdžios lygmenų kompetencijos ir galių pasidalijimą. RK pakartoja savo raginimą parengti elgesio kodeksą, skirtą įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į Europos semestrą⁽⁴⁾, ir ragina Komisiją aktyviai dalyvauti propaguojant tokį kodeksą; taip pat rekomenduoja kitoje metinėje augimo apžvalgoje įtraukti konkretų skyrių dėl ES regionų padėties bei jame aptarti vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį ir prašo valstybių narių tą patį atlikti savo nacionalinėse reformų programose;
7. rekomenduoja valstybėms narėms tiesiogiai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į nacionalines reformų programas ir Europos semestro procesą, kartu atsižvelgiant į tai, kad regionai negali nukentėti dėl išimtinai valstybei priskirtinų įsipareigojimų neįvykdymo;
8. mano, kad konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose daugiau dėmesio reikėtų skirti su demografiniais pokyčiais susijusiems klausimams, nes šie pokyčiai tampa vis svarbesniu teritorinės ir socialinės sanglaudos kriterijumi;
9. pabrėžia, kad ESI fondai yra – ir turėtų likti – pagrindinė ES priemonė siekiant Sutartyje įtvirtintų ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslų; reikiamas veiksmų programų programavimas įsitvirtino kaip būtina priemonė vertinant regionų ekonomikos padėtį ir jiems reikalingas reformas;
10. taip pat prieštariauja koncepcijai, kad sanglaudos politika taptų priklausoma nuo Europos semestro, nes pačios sanglaudos politikos teisėtumas įtvirtintas Europos Sąjungos sutartyse. Be to, jei tokios sąsajos veiksmingumas būtų didinamas sanglaudos politiką įtraukiant į nacionalines reformų programas, toks įtraukimas turi būti – pradedant Europos lygmeniu – pertvarkytas taip, kad būtų išlaikytas teritorinis aspektas ir partnerystės principu paremtas decentralizuotas metodas⁽⁵⁾;
11. atkreipia dėmesį į tai, kad būtina ne tik stiprinti administracinius pajėgumus, bet ir iš esmės supaprastinti ESI fondus reglamentuojančias taisykles, kurios turi neigiamą poveikį minėtiems pajėgumams ir ši fondą valdančių žmoniškųjų išteklių struktūrų veiksmingumui ir efektyvumui;
12. teigiamai vertina iki šiol pasiektus ESIF veiklos rezultatus paskatintų investicijų sumos požiūriu; vis dėlto ir toliau yra susirūpinęs dėl neaiškaus ESIF papildomumo ir nesubalansuotos geografinės aprėpties; pabrėžia, kad, kaip rodo neseniai atliktas RK remiamas tyrimas⁽⁶⁾, dėl nepakankamų administracinių gebėjimų, finansavimo ilgalaikėms investicijoms trūkumo ir sudėtingų reguliavimo nuostatų vietos ir regionų valdžios institucijoms vis dar sunku pasinaudoti ESIF lėšomis;
13. atkreipia dėmesį į Komisijos pasiūlymą, dalyvaujant Europos investicijų bankui (EIB), įgyvendinti konkrečią iniciatyvą, kuria būtų siekiama sudaryti palankesnes sąlygas atokiausiems regionams pasinaudoti Europos strateginių investicijų fondu (ESIF), visų pirma konsultuojantis su Europos investavimo konsultacijų centru;
14. primena, kad RK remia iniciatyvas, kuriomis siekiama dar labiau liberalizuoti prekybą, tačiau primygtinai teigia, kad prieš įgyvendinant bet kokią naują iniciatyvą absoliučiai privaloma atlikti poveikio vertinimą, kad būtų anksti nustatytas ir kiekybiškai įvertintas galimas asimetriškas poveikis Europos regionams ir būtų galima skubiai imtis viešosios politikos priemonių; be to, ragina užtikrinti, kad ES prekybos apsaugos priemonės taptų greitai taikoma ir veiksminga priemone kovojant su nesąžininga prekybos praktika;
15. pritaria tam, kad Europos pramonės ateitis priklauso nuo jos gebėjimo investuoti į kokybišką gamybą, naujas technologijas ir spręsti skaitmeninimo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo keliamus uždavinius ir atveriamas galimybes ir kad ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas investicijoms į MVĮ technologinius patobulinimus ir darbuotojų specializaciją; prašo Komisijos pasinaudoti komunikatu dėl pramonės politikos strategijos kaip pagrindu rengiant platesnio užmojo ir visapusiškesnę vidutinės trukmės laikotarpio Europos pramonės viziją, turinčią stiprų teritorinį matmenį, atsižvelgiant į pagrindinį regioninių ekosistemų vaidmenį pramonės modernizavimo procese;
16. pabrėžia, kad siekiant nepažeisti subsidarumo principo ir kad metinėje augimo apžvalgoje numatytos struktūrinės reformos suteiktų pridėtinės vertės konkurencingumo požiūriu, jos turi būti sutelktos į tas politikos sritis, kuriose ES suteikta kompetencija;

⁽⁴⁾ Žr. 2017 m. gegužės 11 d. priimtą RK nuomonę „Europos semestro valdymo gerinimas: elgesio kodeksas dėl vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo“.

⁽⁵⁾ Žr. 2017 m. gegužės 12 d. priimtą RK nuomonę „Sanglaudos politikos ateitis po 2020 m. Už stiprią ir veiksmingą Europos sanglaudos politiką po 2020 m.“

⁽⁶⁾ http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Implementation-EFSI/implementation_EFSI_pdf.pdf.

17. pabrėžia, kad svarbu remti regionus ir miestus stiprinant ir tarpusavyje susiejant jų verslumo ekosistemas siekiant padėti MVĮ geriau integruotis į tarpregionines, Europos ir pasaulines vertės grandines; todėl pritaria Komisijos tikslams skatinti tarpvalstybinę prieigą ir MVĮ bendradarbiavimą visoje vertės grandinėje; tai visų pirma būtina regionuose, turinčiuose nuolatinių teritorinių trūkumų, kurie apsunkina įmonių galimybes patekti į tarptautines rinkas;

18. primena, kokia svarbi yra verslui palanki administravimo ir reglamentavimo aplinka, kad bendrovėms, ypač veiklą plečiančioms įmonėms, būtų lengviau gauti finansavimą bei pritraukti lėšų tarpvalstybiniu mastu ir visiškai išnaudoti Europos rizikos kapitalo rinkos potencialą;

19. pabrėžia, kad administracinių gebėjimų trūkumas vietos ir regionų viešojo administravimo lygmenimis trukdo įgyvendinti struktūrines reformas ir imtis ilgalaikių investicijų, kurių reikia investicijų trūkumui pašalinti; pakartoja, kad Komisija turėtų parengti bendrą strateginį dokumentą, skirtą koordinuoti visų kryptių ES finansuojamą techninę pagalbą gebėjimams stiprinti, įskaitant struktūrinių reformų rėmimo programą;

20. pakartoja savo prašymą visose ES šalyse neįtraukti iš ESI fondų finansuojamų vietos ir regionų valdžios institucijų investicijų apskaičiuojant deficitą ir skolos viršutines ribas, nustatytas Stabilumo ir augimo pakte; nepritaria makroekonominėms sąlygoms, dėl kurių regionai ir miestai būtų baudžiami už politinius sprendimus, kurių jie negali kontroliuoti;

21. pabrėžia, kad reikia užtikrinti patikimus viešuosius finansus ir mažinti didelę valdžios sektoriaus skolą būsimų kartų labui; pažymi, kad reikia gerinti viešųjų išlaidų sudėtį, atsižvelgiant į EBPO veiksmingų viešųjų investicijų visais valdymo lygmenimis principus; yra pasirengęs prisidėti prie šių taisyklių įgyvendinimo stebėsenos; ragina Komisiją imtis veiksmų, kuriais būtų skatinama fiskalinė decentralizacija visoje ES, o tai, remiantis turimais įrodymais, padėtų gerinti viešųjų išlaidų efektyvumą⁽⁷⁾;

22. sutinka, kad būtina veiksmingai pasinaudoti ES lygmens priemonėmis, visų pirma sanglaudos politikos struktūriniais ir investicijų fondais, tačiau mano, kad reikia patobulinti veiklos rezultatų vertinimo sistemos veikimą ir sumažinti pernelyg didelį jos nelankstumą;

23. pabrėžia, kad didelę viešųjų pirkimų dalį vykdo vietos ir regionų valdžios institucijos ir kad atitinkamai pastangos, kuriomis siekiama gerinti administracinius gebėjimus pagal viešųjų pirkimų dokumentų rinkinį⁽⁸⁾, turėtų būti konkrečiai orientuojamos į vietos ir regionų valdžios institucijas;

24. pabrėžia, kad iš neseniai atliktos EBPO ir RK apklausos „ES miestų ir regionų investicijų į infrastruktūrą finansavimo, valdymo ir reguliavimo iššūkiai“⁽⁹⁾ paaiškėjo, kad 66 % respondentų patyrė sunkumų dėl ES viešųjų pirkimų direktyvų sudėtingumo, o 61 % – dėl galimos bylinėjimosi kainos ir laiko sąnaudų, kai sutarties sudarymo tvarka apskundžiama teisme;

25. ragina valstybes nares imtis priemonių, kuriomis mažinamas įsiskolinimui palankus mokesstinis iškraipymas ir kovojama su agresyviu mokesčių planavimu; pabrėžia, kad labai svarbus yra bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės (BKPMB), teisiškai privalomų kovos su piktnaudžiavimu priemonių kūrimo ir mokesčių skaidrumo didinimo darbas; teigiamai vertina Komisijos pastangas nustatyti taisykles, kurios leistų apmokestinti tarptautinių įmonių per skaitmeninę ekonomiką gaunamą pelną;

26. palankiai vertina raginimą daugiau dėmesio skirti su gynyba susijusių viešųjų išlaidų sudėčiai ir efektyvumui; pabrėžia, kad tokios išlaidos turėtų padėti įveikti dabartinį ES gynybos pramonės susiskaidymą, be kita ko, skatinant racionalizavimą ir tarpvalstybinį visų dydžių įmonių bendradarbiavimą;

27. atkreipia dėmesį į tai, kad 76 % 2017 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų yra susijusios su struktūrinėmis reformomis, kurios gali daryti diferencijuotą teritorinį poveikį ir kurias, atsižvelgiant į dabartinį galių pasidalijimą tarp valdymo lygmenų, galima įgyvendinti tik bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis;

⁽⁷⁾ Taip pat žr. 2016 m. EBPO pranešimą *Fiscal Federalism 2016 – Making Decentralisation Work*.

⁽⁸⁾ COM(2017) 572.

⁽⁹⁾ Bus paskelbta netrukus.

28. palankiai vertina 2018 m. metinės augimo apžvalgos teiginį, kad siekiant formuoti atsparias ekonomines struktūras, kurios skatintų investavimą ir ekonomikos augimą, labai reikia stipresnių ir veiksmingesnių viešųjų institucijų, ir tai, kad joje pripažįstama, jog vykdant struktūrines reformas reikėtų atsižvelgti į pasiskirstymo poveikį regionams;
29. paveda Komiteto pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Komisijai, Europos Parlamentui, ES Tarybai pirmininkaujantiui Bulgarijai ir Europos Vadovų Tarybos pirmininkui.

Briuselis, 2018 m. vasario 1 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

**Europos regionų komiteto rezoliucija dėl ESI fondų Bendrųjų nuostatų reglamento keitimo
struktūrinėms reformoms remti**

(2018/C 176/02)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK),

— atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 6 d. Europos Komisijos pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Bendrųjų nuostatų reglamentas (ES) Nr. 1303/2013 ⁽¹⁾,

— atsižvelgdamas į:

- i) 2012 m. gegužės 4 d. RK nuomonę dėl Komisijos pasiūlymo dėl bendrojo reglamento, taikomo bendros strateginės programos fondams, kurioje pabrėžiama, kad regionų valdžios institucijos negali nukentėti dėl to, kad kai kurios valstybės narės nesilaiko savo įsipareigojimų ekonomikos valdymo srityje, visų pirma susijusių su valstybių narių valdžios sektoriaus deficitu;
- ii) 2016 m. balandžio 8 d. RK nuomonę „2017–2020 m. struktūrinių reformų rėmimo programa“, kurioje RK nepritarė tam, kad sanglaudos politika taptų priklausoma nuo Europos semestro, nes pati sanglaudos politika yra teisėta ir įtvirtinta Europos Sąjungos sutartyse;
- iii) 2017 m. gegužės 12 d. RK nuomonę „Sanglaudos politikos ateitis po 2020 m. „Už stiprią ir veiksmingą Europos sanglaudos politiką po 2020 m.“, kuria remiasi iniciatyva #CohesionAlliance ir kurioje buvo pabrėžta, kad sanglaudos politikos įtraukimas į nacionalines reformų programas turi būti – pradedant ES lygmeniu ir baigiant vietos lygmeniu – formuojamas iš naujo, kad būtų išlaikytas teritorinis aspektas ir partnerystės principu paremtas decentralizuotas metodas;
- iv) 2017 m. gegužės 11 d. RK nuomonę „Europos semestro valdymo gerinimas. Elgesio kodeksas dėl vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo“, kurioje buvo raginama siekti, kad vietos ir regionų valdžios institucijos kaip partnerės struktūruotai dalyvautų Europos semestre, atsižvelgiant į dabartinį galių ir kompetencijų pasiskirstymą visais ES, valstybių narių valdymo lygmenimis, kad Europos semestras taptų efektyvesnis ir padidėtų su juo susijusi atsakomybė vietos lygmeniu;
- v) 2017 m. gruodžio 1 d. RK nuomonę „Diskusijoms skirtas dokumentas dėl ekonominės ir pinigų sąjungos ateities iki 2025 m.“, kurioje pritarta konvergencijos strategijai, kuri būtų grindžiama ne tik jau įgyvendinama Europos politika, skirta stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą;

1. pažymi, kad ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos skatinimas yra visų ES politikos sričių tikslas (ES sutarties 3 straipsnis) ir tuo pat metu savarankiška, Sutartyje (174–177 straipsniuose) įtvirtinta politikos sritis;

2. pažymi, kad sanglaudos politika, kaip apibrėžta ES sutartyje, neapima įsipareigojimo finansuoti bendras struktūrines reformas valstybėse narėse;

3. pabrėžia, kad norint laikytis subsidiarumo principo, reikia apibrėžti „struktūrinių reformų“, galinčių pretenduoti į Europos finansinę paramą, sąvoką ir aprėptį. RK pažymi, kad svarbu tai padaryti vadovaujantis Europos pridėtinės vertės analize, kadangi 1997 m. liepos mėn. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 2a straipsnyje, kuriuo remiasi šis pasiūlymas, netinkamai plačiai apibrėžiama sąvoka „struktūrinės reformos“;

4. atmeta argumentus, kuriais teigiama, kad pasiūlymas atitinka **subsidiarumo principą**, nes sanglaudos politikos, kurią įgyvendina Europos struktūriniai ir investicijų fondai ir kuriai Bendrųjų nuostatų reglamentas suteikia bendrą teisinį pagrindą, tikslas yra ne remti struktūrines reformas valstybėse narėse, o *mažinti regionų plėtros lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą*;

⁽¹⁾ COM(2017) 826 final

5. susirūpinęs pažymi, kad siūlymas struktūrinių reformų rėmimui naudoti tiesioginį valdymą ir nenustatyti šioms išlaidoms jokių bendro finansavimo reikalavimų byloja apie sanglaudos politikos renacionalizavimą, pažeidžiant bendro finansavimo ir pasidalijamojo valdymo principus, kuriais ši politika grindžiama. Šie principai labai svarbūs skatinant atsakomybę, užtikrinant gerą valdymą ir maksimaliai padidinant sanglaudos politikos svėrto poveikį;

6. pabrėžia, kad **daugiapakopio valdymo principas**, kuris yra teisiškai įtvirtintas Bendrųjų nuostatų reglamento 5 straipsnyje, reikalauja derinti veiksmus, ypač tarp skirtingų valdymo pakopų, ir juos vykdyti laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų, įskaitant praktinį ir institucinį bendradarbiavimą, ypač rengiant ir įgyvendinant partnerystės sutartį ir programas. Todėl naudojant Europos struktūrinių ir investicijų fondų išteklius nacionalinėms reformoms finansuoti reikėtų derinti skirtingų valdymo lygmenų veiksmus, o tai Komisijos pasiūlyme nenumatyta;

7. susirūpinęs pažymi, kad tokios, kaip šiuo metu siūloma, sistemos „pinigai už reformas“ sukūrimas prieštarautų partnerystės ir daugiapakopio valdymo principams ir neprisidėtų prie vietos ir regionų atsakomybės už ES svarbias struktūrines reformas skatinimo, turint omenyje, kad daugumai reformų reikia vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo;

8. išvelgia prieštaravimą tarp ESI fondų išteklių naudojimo „bendroms struktūrinėms reformoms“ valstybėse narėse finansuoti ir **paramos telkimo pagal temas** įpareigojimo, kaip apibrėžta Bendrųjų nuostatų reglamento 18 straipsnyje;

9. yra sunerimęs, kad Europos Komisija siūlo pakeisti Bendrųjų nuostatų reglamentą ir siūlo naudoti ESI fondų veiklos lėšų rezervą reformų įgyvendinimo priemonei, kuri dar nebuvo pasiūlyta ir apie kurią dar nėra pateikta išsamesnės informacijos, finansuoti;

10. pabrėžia, kad **ESI fondų veiklos lėšų rezervo**, apibūdinto Bendrųjų nuostatų reglamento 20–22 straipsniuose, tikslas yra remti tik tas programas ir prioritetus, kurie pasiekė savo įgyvendinimo orientyrus ir paskatinti už sėkmingą valdymą ir įgyvendinimą; yra sunerimęs, kad siūlomas šių paskatų sumažinimas neigiamai atsilieps sėkmingai dirbantiems regionams ir valdymo institucijoms, todėl nesutinka su Komisijos pasiūlymu naudoti atitinkamas veiklos lėšų rezervo dalis, net ir savanorišku pagrindu, kitiems tikslams. Jei Taryba ir Parlamentas Komisijos pasiūlymui pritartų, įgyvendinimas savanorišku pagrindu turėtų būti tinkamai įtvirtintas, kad regionų ir vietos valdžios institucijos turėtų galimybę keisti dabartinės struktūros ESI fondų programas;

11. mano, kad pasirinkimo dalyvauti nuostatos ir savanoriškas dalyvavimas ES programoje negali būti naudojami kaip argumentas teigiant, kad pasiūlymas neaktualus subsidiarumo požiūriu, jeigu šiai programai skiriamas ES finansavimas visoms ES valstybėms narėms svarbiems sutartyse nustatytiems tikslams pasiekti. Iš tiesų, bet koks ES finansavimas turi būti skiriamas atsižvelgiant į ES sutartyse nustatytus tikslus ir turi turėti teisinį pagrindą, tiesiogiai susijusį su tikslais, kurių norima juo pasiekti;

12. yra sunerimęs, kad Bendrųjų nuostatų reglamento pakeitimas šiuo dabartinio programavimo laikotarpio įgyvendinimo etapu, pradėtas dar neatlikus 2019 m. numatytos (21 straipsnyje) veiklos rezultatų peržiūros, gali sukelti teisinį netikrumą ir dar labiau uždelsti dabartinių ESI fondų programų įgyvendinimą;

13. taip pat nerimauja, ar tinkamu laiku bus taikoma naujoji įgyvendinimo priemonė, nes siūlomo „bandomojo etapo“ rezultatai nebus galima remtis 2018 m. gegužės mėn. numatomame pateikti Komisijos pasiūlyme dėl naujos daugiametės finansinės programos. Jeigu bandomasis etapas vis tiek bus pasiūlytas, jam pritars įstatymų leidėjai ir jis prasidės 2018 m., bus nepaprastai sunku iki 2018 m. gegužės mėn. surinkti duomenis apie jo įgyvendinimą ir rezultatus. Tokiu atveju bet koks pasiūlymas dėl reformų įgyvendinimo priemonės laikotarpiu po 2020 m. nebus paremtas ankstesne patirtimi;

14. pažymi, kad ESI fondų naudojimo su sanglaudos politikos tikslais nesusijusioms struktūrinėms reformoms finansuoti principas jau buvo nustatytas struktūrinių reformų rėmimo programa, o šios programos finansinis paketas atskaitomas iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) techninės paramos ir valstybėms narėms leidžiama imti papildomus įnašus iš veiksmų programų techninės paramos išteklių; pabrėžia, kad ši nerimą kelianti precedentą sustiprina dar ir ekonominės ir pinigų sąjungos dokumentų rinkinys, kurio galimos pasekmės verčia abejojti sanglaudos politikos pagrindais;

15. todėl atmeta Komisijos pasiūlymą pakeisti Bendrųjų nuostatų reglamentą, kad veiklos lėšų rezervą būtų galima panaudoti struktūrinėms reformoms valstybėse narėse remti. RK yra pasirengęs visiškai pasinaudoti savo prerogatyva užginčyti teisėkūros procedūra priimtą aktą Europos Sąjungos Teisingumo Teisme, remdamasis Protokolo Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo 8 straipsniu;

16. daugiametės finansinės programos ir programavimo laikotarpio po 2020 m. atveju yra pasirengęs išsamiai aptarti sanglaudos politikos, ES aktualių struktūrinių reformų ir Europos semestro sąsajas. Į šias sąsajas reikėtų atsižvelgti visa apimančioje ES ekonominio, socialinio ir darnaus valdymo strategijoje, kuri remsis strategija „Europa 2020“. RK mano, kad, kaip nurodyta RK elgesio kodekse, būtinas visapusiškas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas visais tokios strategijos etapais;

17. paveda Komiteto pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Komisijai, Europos Parlamentui, ES Tarybai pirmininkaujančiai Bulgarijai ir Europos Vadovų Tarybos pirmininkui.

2018 m. vasario 1 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto rezoliucija dėl Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl aiškaus pavojaus, kad Lenkijos Respublika gali šurkščiai pažeisti teisinės valstybės principą, nustatymo

(2018/C 176/03)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK),

- atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos pasiūlymą Tarybai priimti sprendimą pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį,
 - atsižvelgdamas į 2017 m. kovo 23 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės principo Europos Sąjungoje iš vietos ir regionų perspektyvos,
 - atsižvelgdamas į 2015 m. vasario 12 d. nuomonę dėl vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens užtikrinant daugiapakopę pagrindinių teisių ir teisinės valstybės apsaugą ES,
 - atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl teisinės valstybės ir demokratijos padėties Lenkijoje,
 - atsižvelgdamas į Venecijos komisijos 2017 m. gruodžio 8–9 d. nuomonę dėl Įstatymo, kuriuo iš dalies keičiamas Įstatymas dėl Nacionalinės teisėjų tarybos, projekto; dėl Lenkijos Prezidento pasiūlyto Įstatymo, kuriuo iš dalies keičiamas Įstatymas dėl Aukščiausiojo Teismo, projekto; ir dėl Įstatymo dėl bendrosios kompetencijos teismų organizavimo, priimtą Komisijos 113-oje plenarinėje sesijoje,
1. pakartoja, kad remia bendras pagrindines vertybes, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, įskaitant pagarbą demokratijai ir teisinės valstybės principo laikymąsi, kaip nurodyta Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2 straipsnyje, ES pagrindinių teisių chartijoje ir Europos žmogaus teisių konvencijoje (EŽTK);
 2. mano, kad šios vertybės yra valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo, pasitikėjimo tarp valstybių narių ir ES institucijų, taip pat tarp visų valdymo lygmenų, pagrindas;
 3. pabrėžia, kad dauguma principų, kuriais grindžiama teisinė valstybė – teisėtumas, pagarba pagrindinėms teisėms, lygybė prieš įstatymą, žodžio laisvė ir susirinkimų laisvė, skaidrumas, atskaitomybė, valdžių padalijimas, demokratinis ir pliuralistinis teisės aktų priėmimo procesas, teisinis tikrumas, vykdomosios valdžios savavališkų veiksmų draudimas, nepriklausomi ir nešališki teismai, veiksminga teisminė kontrolė – yra tiesiogiai ir betarpiškai svarbūs vietos ir regionų valdžios institucijų veikimui ir yra išankstinė sąlyga jų aktyviam dalyvavimui Europos integracijos procese;
 4. todėl remia 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos pasiūlymą Tarybai priimti sprendimą pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį, grindžiamą vertinimu, kad yra aiškus pavojus, jog Lenkijoje gali būti šurkščiai pažeistas teisinės valstybės principas;
 5. tikisi, kad Lenkijos Vyriausybė ir Komisija pradės konstruktyvų dialogą, kaip iki 2018 m. kovo 20 d. ištaisyti susidariusią padėtį, visų pirma siekiant išvengti neigiamo šalutinio poveikio ES sprendimų priėmimo procesui, taip pat susijusiam su pasiūlymais, kuriuos turi pateikti Komisija dėl programavimo laikotarpio po 2020 m.;
 6. nepitaria bet kokioms politinėms ex post sąlygoms, kurios reikėtų, kad vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų tapti nacionalinių Vyriausybių vykdomos politikos įkaitėmis, o tai paskatintų sustabdyti ES finansavimą miestams ir regionams. Sanglaudos politikos negali varžyti jokie reikalavimai Europos lygmeniu, kurių laikymasis visiškai nepriklauso nuo vietos ir regionų valdžios institucijų ir kitų paramos gavėjų. Tačiau RK atkreipia dėmesį į jau galiojančias partnerystės susitarimų nuostatas, kurios leidžia sustabdyti finansavimą, jeigu vietos ir regionų valdžios institucijos pažeidžia teisinės valstybės principą; reiškia susirūpinimą, kad galimos politinės sąlygos, nuo kurių priklauso galimybė miestams ir regionams gauti ES finansavimą, gali neatitikti proporcingumo principo;
 7. taip pat pabrėžia, kad pažeidimo nagrinėjimo procedūros prieš valstybę narę Europos Teisingumo Teisme atveju, Teismas gali priimti sprendimą, kad baudos turėtų būti sumokėtos centrinės valdžios sąskaita;

8. paveda Komiteto pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Komisijai, Europos Parlamentui, ES Tarybai pirmininkaujančiai Bulgarijai ir Europos Vadovų Tarybos pirmininkui.

Briuselis, 2018 m. vasario 1 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

127-OJI RK PLENARINĖ SESIJA, 2018 1 31–2018 2 1

Europos regionų komiteto nuomonė – Programos COSME ateitis po 2020 m. Regionų ir vietos perspektyva

(2018/C 176/04)

Pranešėjas: Robert Sorin Negoită (RO/ESP), Bukarešto 3-iojo rajono meras

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. ragina Europos Komisiją užtikrinti nuspėjamą ir stabilią MVĮ paramos sistemą po 2020 m. sukuriant atnaujintą ir sustiprintą, programą COSME pakeisiančią programą, kurioje bus atsižvelgta į skirtingų rūšių MVĮ poreikius įvairiose ES teritorijose;
2. pabrėžia, jog daugelyje ES regionų tiek įmonėms, tiek finansų tarpininkams trūksta informacijos apie finansines priemones, kuriomis galima pasinaudoti pagal programą COSME; todėl siūlo stiprinti informavimo ir viešinimo veiksmus apie turimas priemones, skirtas visiems ES regionams;
3. pažymi, jog būtina skirti pakankamai išteklių, kad kuo daugiau smulkaus verslo įmonių įvairiuose regionuose būtų sudarytos palankios sąlygos gauti lėšų; laikosi nuomonės, kad skatinant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę tarp finansų tarpininkų, regionų ir vietos subjektų, siekiant bendrai įgyvendinti tikslines finansines priemones, kurios papildytų dabartines garantijų ir nuosavo kapitalo finansines priemones, būtų lengviau įgyvendinti ilgalaikį tikslą – užtikrinti tvarų augimą ir kurti darbo vietas;
4. palankiai vertina Europos įmonių tinklo iniciatyvą ir tvirtai remia jos veiklos tęsimą, išplėtimą ir modernizavimą pagal programą, pakeisiančią programą COSME; pažymi, kad Europos įmonių tinklo aprėptis ir žinomumas yra nepakankami, ypač kai kuriose šalyse, kaimo ir atokiuose regionuose ir vietovėse, kur gyventojų tankis yra mažesnis; todėl siūlo išplėsti Europos įmonių tinklo kontaktinius centrus kuo didesnei teritorinei aprėpčiai užtikrinti;
5. siūlo programą COSME pakeisiančioje programoje prioritetą teikti tokiems tikslams kaip verslumo skatinimas įvairiuose sektoriuose ir skirtingo pobūdžio regionuose, įskaitant mažiau išsivysčiusius ir periferinius regionus ir priemiesčius, taip pat regioninių verslumo ekosistemų stiprinimas remiant ekosistemų žemėlapių sudarymą ir pažangesnių regionų sujungimą su vis dar atotrūkį mažinančiais regionais;
6. mano, jog kitą programavimo laikotarpį būtina gerinti įvairias ES priemones MVĮ, skaidrumui ir sinergijai remti; todėl ragina Europos Komisiją aiškiai atskirti kiekvienos MVĮ ir verslininkų paramos priemonės funkciją ir taikymo sritį, kad nebūtų kuriamos lygiagrečios struktūros, ir užtikrinti, kad naudos gavėjai ir finansų tarpininkai galėtų lengvai gauti informacijos apie visas priemones, kuriomis galima pasinaudoti;

7. mano, jog turint omenyje, kad paskolų garantijų priemonės pagal programą COSME paklausa, tikėtina, bus tokia didelė, kad gali nepakakti netgi numatytų didesnių Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) 2.0 lėšų, reikėtų apsvarstyti galimybę programai COSME skirti papildomų išteklių ⁽¹⁾;

8. mano, jog reikėtų persvarstyti *Komisijos pranešimą dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai*. Dabartiniame pranešime nustatyta minimali norma yra gana didelė, palyginti su dabartinėmis paskoloms taikomomis palūkanų normomis;

9. mano, kad finansinės priemonės, kuriomis suteikiama dalinė kredito rizikos apsauga pagal COSME paskolų garantijų priemonę, turi suteikti iki 80 % kredito rizikos apsaugos. Neturėdamos tokios garantijos, MVĮ dažnai nesiims įgyvendinti projektų ir dėl to investavimas nebus optimalus. Šios garantijos yra parengtos taip, kad tinkamai tenkintų MVĮ verslo modelius, sudarydamos sąlygas jų ilgalaikiam tvariam augimui;

10. mano, jog būtina atkreipti dėmesį į tai, kad finansavimas pagal programą COSME gali būti derinamas su kitų ES fondų finansavimu;

11. mano, kad 150 000 EUR paskolos riba, kurią viršijus turi būti patikrinta, ar MVĮ negali gauti finansavimo pagal programą „Horizontas 2020“, turėtų būti padidinta iki 500 000 EUR. Be to, turėtų būti sumažintas minimalus vienų metų paskolos terminas, o maksimalus terminas turėtų būti padidintas iki daugiau kaip dešimt metų;

12. pripažįsta, kad augimo sektorių verslininkų, kuriems reikia rizikos kapitalo, tačiau kurie nori ir toliau kontroliuoti savo bendroves, atveju buvo pabrėžta, kad neformalūs investuotojai (angl. *business angels*) negali būti išeitis; todėl reikėtų apsvarstyti galimybę stiprinti kitų rūšių rizikos finansavimą, pavyzdžiui, tarpinio pobūdžio finansavimą;

13. mano, jog programos COSME parama privatiems finansų tarpininkams pasitelkiant Europos investicijų fondą (EIF) galėtų būti papildyta parama, teikiama regionų valdžios institucijos arba regioninės plėtros agentūrų valdomų regioninių investicinių fondų. Keletas regionų galėtų suvienyti jėgas ir įsteigti bendrus investicinius fondus;

14. mano, jog norint gerinti verslo aplinką, būtina veiksmingai koordinuoti su verslo aplinka susijusias vietas, regionines, nacionalines ir Europos programas ir suvienodinti valstybių narių su verslo aplinka susijusias taisykles;

15. mano, kad daugiau dėmesio turėtų būti skiriama priemonėms, kurių ėmėsi vietos ir regionų valdžios institucijos verslumui ir MVĮ pradedančioms įmonėms skatinti, ir kad reikėtų imtis priemonių siekiant padidinti vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį gerinant verslo aplinką ir plėtojant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes;

Parama MVĮ ir verslininkams po 2020 m.

16. atkreipia dėmesį į tai, kad MVĮ, pradedančiosios ir veiklą plečiančios įmonės yra pagrindinė Europos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo jėga, užtikrinanti stabilumą, vietos užimtumą ir taip stiprinanti savo regionų socialinę ir ekonominę struktūrą;

17. pabrėžia, kad reikia stiprinti Europos verslo ekosistemas, teikiant tikslinę paramą MVĮ, pradedančiosioms ir veiklą plečiančioms įmonėms pagal nuoseklų, efektyvų ir į rezultatus orientuotą Europos MVĮ politiką;

18. pažymi, kad būtina šią paramos sistemą papildyti mechanizmu, užtikrinančiu, kad daugiapakopio ir daugiasubjekčio valdymo principai būtų įtraukti į MVĮ politiką visoje ES; todėl pakartoja savo raginimą, išreikštą savo nuomonėje „MVĮ skirtas pažangus reglamentavimas“ ⁽²⁾, oficialiai ir nuolat įtraukti regionų ir vietos MVĮ atstovus į MVĮ atstovų tinklą, kuris yra pagrindinė ES MVĮ politikos valdymo priemonė;

⁽¹⁾ Žr., pvz., Ewa Chomowicz: *ES budget post-Brexit. Confronting reality, exploring viable solutions* („ES biudžetas po „Brexit“o“. Realybė, perspektyvų sprendimų paieška“). Briuselis, Europos politikos centras [internetinė versija], p. 5–6 ir 25–26, 2017 m. kovo mėn.; Jörg Haas & Eulalia Rubio: *Brexit and the ES budget. Threat or opportunity?* („Brexit“as“ ir ES biudžetas. Grėsmė ar galimybė?) Delors institutas, Berlynas, 2017 m. sausio mėn., p. 8–18.

⁽²⁾ RK nuomonė „MVĮ skirtas pažangus reglamentavimas“ (pranešėjas Christian Buchmann (AT/EPP), ECON-VI/020), 8 punktas.

Galimybė gauti finansavimą

19. pabrėžia, kad didžiausia COSME biudžeto dalis yra skirta palengvinti MVĮ gauti finansavimą; mano, kad būsimos MVĮ paramos programos prioritetiniu tikslu turėtų išlikti MVĮ finansavimo trūkumo mažinimas;

20. tačiau prašo visų pirma užtikrinti, kad COSME pakeisianti programa patenkintų visų rūšių MVĮ įvairiuose ES regionuose, įskaitant tradicines MVĮ, labai mažas įmones ir individualias įmones, taip pat sparčiai augančius startuolius ir veiklą plečiančias įmones, finansavimo poreikius;

21. mano, kad COSME pakeisiančioje programoje turėtų būti atsižvelgta į dabartines pokrizines sąlygas, kai darbo vietų kūrimas vis dar atsilieka nuo BVP atsigavimo, ir ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas paramai darbo vietoms kurti MVĮ ir labai mažose įmonėse;

22. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia skirti pakankamai išteklių siekiant suteikti galimybę lengviau gauti finansavimą kuo daugiau mažųjų įmonių, esančių skirtinguose regionuose, įskaitant tradicines MVĮ, labai mažas įmones, kooperatyvus ir socialinės ekonomikos įmones, ir įvairiais verslo vystymo etapais;

23. pažymi, kad daugeliui potencialių verslininkų trūksta būtinos informacijos ir pagrindinių verslo įgūdžių, būtinų įmonei įsteigti; siūlo remti šiuos potencialius verslininkus prieš jiems pradėdant savo verslą, rengiant jiems tikslinius, kiekvieno konkrečius poreikius atitinkančius mokymus;

24. pakartoja savo siūlymą, pateiktą nuomonėje dėl MVĮ skirto pažangaus reglamentavimo ⁽³⁾, sukurti europinę „Take One“ sistemą, skatinančią pavienį verslininką ar labai mažą įmonę įdarbinti pirmą darbuotoją taikant finansines paskatas ir lanksčias taisykles, kuri galėtų būti finansuojama pagal programą COSME;

25. pažymi, kad paskolų garantijų priemonė ir toliau išlieka esmine priemone padedant MVĮ gauti finansavimą; prašo garantijų priemonei pagal programą COSME pakeisiančią programą skirti pakankamai išteklių MVĮ finansavimo poreikiams patenkinti; mano, kad šioje priemonėje neturėtų būti numatyti apribojimai ir ja galėtų pasinaudoti įvairių rūšių įmonės; mano, kad garantijas suteikiančių institucijų stiprinimas ir jų įtraukimas į skolinimo grandines gali padėti MVĮ gauti finansavimą; todėl siūlo garantijas suteikiančias institucijas integruoti į programos, pakeisiančios programą COSME, koncepciją ir garantijos priemonių įgyvendinimą;

26. atkreipia dėmesį į tai, kad rizikos kapitalas ir kitų rūšių rizikos finansavimas paprastai investuojamas daugiausia dideliuose miestuose ir didmiesčių zonose ir kad šiuo metu nedidelis finansų tarpininkų, kurie veikia pagal COSME augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę skaičius ir jų ribota sektorių aprėptis gali tapti kliūtimi, trukdančia įmonėms jų veiklos pradžios ir augimo etapais gauti augimui skatinti skirtos nuosavo kapitalo priemonės finansavimą;

27. todėl siūlo išnagrinėti, kaip dabartinis tik paklausa pagrįstas metodas galėtų būti papildytas rizikos kapitalo priemone, grindžiama pasidalijamojo valdymo būdu valdomais ištekliais, galbūt susiejančiais regionų ir vietos valdžios institucijas, plėtros agentūras ir bankus pagal programą COSME pakeisiančią programą, kad būtų užtikrinta proporcingesnė galimybė gauti rizikos kapitalo visoje ES teritorijoje;

28. mano, kad tokios alternatyvios finansavimo formos kaip sutelktinis finansavimas, sutelktinis investavimas ir tarpusavio skolinimas gali būti naudingos gerinant galimybes gauti finansavimą ir remiant inovatyvias įmones; rekomenduoja, kad programą COSME pakeisianti programa, pasitelkus alternatyvius finansus, sukurtų aiškią finansinių priemonių įgyvendinimo sistemą;

29. siūlo sukurti alternatyvių finansų ekspertų grupę, įskaitant regionų ir vietos lygmens praktikus, kurie įkvėptų ir patartų, kaip sukurti tokią sistemą ir užtikrintų, kad ši sistema būtų tinkama patenkinti įvairius verslininkų, pradedančiųjų ir veiklą plečiančių įmonių poreikius įvairiose vietos ir regionų verslo ekosistemose;

⁽³⁾ RK nuomonė „MVĮ skirtas pažangus reglamentavimas“ (pranešėjas Christian Buchmann (AT/EPP), ECON-VI/020), 48 punktas.

Pateikimas į rinkas

30. laikosi nuomonės, kad ES lygmens veiksmai remiant Europos MVĮ internacionalizavimą gali ir turi sukurti realią pridėtinę vertę MVĮ, kurios nori išplėsti veiklą į kitas šalis; nurodo, kad šie veiksmai turėtų papildyti vietos, regionų ir nacionalinio lygmens iniciatyvas, kad būtų išvengta veiklos dubliavimosi ir būtų sukurtas išsamių ir nuoseklių priemonių rinkinys;

31. atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Europos įmonių tinklo (EIT) iniciatyvą, bendrai finansuojamą pagal COSME programą, pagal kurią Europos MVĮ yra teikiamos konsultavimo paslaugos veiklos išplėtimo tiek už nacionalinių, tiek ES sienų klausimais, taip pat dėl inovacijų diegimo palengvinimo ir vystymo, įskaitant galimybes gauti finansavimą, ir tvirtai remia jo veiklos pratęsimą, išplėtimą ir modernizavimą pagal programą COSME pakeisiančią programą „Brexito“ kontekste;

32. pabrėžia stiprią Europos įmonių tinklo kontaktinių centrų, daugiausia sudarytų iš regionų plėtros, įmonių ir inovacijų agentūrų, regioninių prekybos ir pramonės rūmų, klasterių ir aukštųjų mokyklų, labai glaudžiai susijusių su vietos realijomis ir palaikančių glaudžius ryšius su vietos MVĮ, regioninę ir vietos dimensiją;

33. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka svarbus vaidmuo padėti MVĮ atlaikyti konkurenciją, patekti į užsienio rinkas ir rasti naujų verslo partnerių Europos Sąjungoje ir už jos ribų;

34. atkreipia dėmesį į tai, kad programą COSME pakeisianti programa turėtų užtikrinti, kad Europos įmonių tinklas išlaikytų savo stiprią sąsają su vietos ir regionų verslo ekosistemomis ir užmegztų glaudų bendradarbiavimą su vietos ir regionų suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas;

Verslumo skatinimas

35. palankiai vertina pagal esamą programą COSME finansuojamos programos „Erasmus“ jauniems verslininkams“ koncepciją ir rezultatus ir rekomenduoja ją tęsti pagal naująją programą;

36. siūlo veiklą plečiančių įmonių konsultantus, kaip numatyta pradedančiųjų ir veiklą plečiančių įmonių iniciatyvoje, kuri yra Europos įmonių tinklo paslaugų dalis, papildyti regioninių ir vietinių veiklą plečiančių įmonių vystytojų tinklu, kuris taip pat galėtų tapti tarpreiginių veiklą plečiančių įmonių partnerysčių, sudarančių galimybę derinti paslaugas ir skatinti regionų tarpusavio bendradarbiavimą ir tarpvalstybines investicijas, pagrindu;

37. rekomenduoja sustiprinti Europos įmonių tinklo (EIT) teikiamas konsultavimo ir informavimo paslaugas dėl galimybių dalyvauti tarpvalstybiniuose viešuose pirkimuose ir verslo perkėlimo į kitas valstybes;

38. pabrėžia, kad kitoje DFP po 2020 m. reikia užtikrinti pakankamą paramą MVĮ, stiprinant papildomumą ir vengiant įvairių MVĮ finansavimo priemonių, kurias teikia Europos Komisija ir EIB/EIF, dubliavimosi;

Programa COSME ir kitos ES programos

39. nurodo, kad dabartiniu metu programai skiriami finansiniai ištekliai, kurie sudaro mažiau nei 0,3 % ES biudžeto, neatspindi gyvybiškai svarbaus MVĮ ir verslininkų vaidmens užtikrinant augimą ir darbo vietų kūrimą; tačiau pripažįsta, kad finansavimo eilutės, skirtos padėti MVĮ gauti finansavimą, taip pat yra ir kitose ES programose;

40. atsižvelgiant į MVĮ remti skirtą reikšmingą biudžetą pagal dabartinį ESI fondų 3 teminį tikslą „MVĮ konkurencingumas“, mano, jog būtina koordinuoti ESI fondus ir COSME pakeisiančią programą; todėl, siekiant geriau koordinuoti šias priemones, rekomenduoja sukurti MVĮ iniciatyvinę grupę, kurią sudarytų atitinkamos Komisijos tarnybos ir RK, kaip institucinis vietos ir regionų valdžios institucijų atstovas Europos lygmeniu;

41. rekomenduoja sukurti bendrą kontaktinį centrą, kuris teiktų informaciją ir suteiktų prieigą prie visų atitinkamų priemonių, kuriomis MVĮ ir verslininkai gali pasinaudoti pagal įvairius ES fondus ir programas; mano, jog vietose šią funkciją galėtų atlikti išplėstas ir atnaujintas Europos įmonių tinklas;

42. ragina Komisiją supaprastinti tiek galimybę naudotis atskirų programų finansinėmis priemonėmis, tiek derinti programos COSME ar ją pakeisiančios programos paramą su kitų fondų ir programų ištekiais; patvirtina savo susirūpinimą, išreikštą nuomonėje „MVĮ skirtas pažangus reglamentavimas“ ⁽⁴⁾, dėl kliūčių, kurios atsiranda dėl nenuoseklių reikalavimų, ir prieštaraujančių apibrėžčių visoje ES sektorių politikoje.

Briuselis, 2018 m. sausio 31 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁴⁾ RK nuomonė „MVĮ skirtas pažangus reglamentavimas“ (pranešėjas Christian Buchmann (AT/EPP), ECON-VI/020), 14 punktas.

Europos regionų komiteto nuomonė – Visapusiškas atnaujintos Europos strategijos dėl atokiausių regionų įgyvendinimas

(2018/C 176/05)

Pranešėjas: Fernando Clavijo Batlle (ES/ALDE) Kanarų salų autonominės srities pirmininkas**Pamatinis dokumentas:** Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Sustiprinta ir atnaujinta strateginė partnerystė su ES atokiausiais regionais“

COM(2017) 623 final

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. primena, kad atokiausi regionai – tai aštuonių salų ir salynų Karibų jūroje, Indijos vandenyne ir Atlanto vandenyne grupė bei izoliuota žemyninė teritorija Amazonės džiunglėse, kurios apima šešias Prancūzijos užjūrio teritorijas (Prancūzijos Gvianą, Gvadelupą, Martiniką, Majotą, Reunjoną ir Sen Marteną), du Portugalijos autonominius regionus (Azorų salas ir Madeirą) ir vieną Ispanijos autonominę sritį (Kanarų salas), kuriems būdingi SESV 349 straipsnyje nustatyti specifiniai suvaržymai, kurių pastovumas ir derinys apsunkina šių regionų ekonominę ir socialinę vystymąsi;
2. pripažįsta, kad šių regionų ekosistemos yra ypač turtingos, jie turi didžiulių galimybių vystyti atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir vykdyti jūrų ir jūrininkystės mokslinius tyrimus ir veiklą aplinkos, orlaivių ir erdvėlaivių pramonės, astronomijos, vulkanologijos, okeanografijos, žemės ūkio, darnaus turizmo ir savo turtingo kultūros paveldo srityse;
3. pabrėžia, kad, nepaisant sunkumų, su kuriais susiduria šie regionai (labiausiai nutolusios Europos sienos), jie turi galimybių vykdyti įmonių plėtrą tokiose srityse kaip mėlynoji, žalioji, baltoji, senjorų ekonomika ir perėjimas prie žiedinės ekonomikos – visos šios sritys turi didelį augimo ir užimtumo didinimo potencialą;
4. palankiai vertina atnaujintą ES išipareigojimą atokiausiems regionams ir pripažįsta Komisijos pastangas atsižvelgti į jų pasiūlymus bendrame memorandume „Naujas postūmis įgyvendinant SESV 349 straipsnį“; ši parama, kuri ypač svarbi šiuo sudėtingu ES momentu, patvirtina Europos institucijų išipareigojimą geriau atsižvelgti į atokiausių regionų realijas;
5. primena, kad naujasis komunikatas dėl atokiausių regionų yra diskusijų dėl ES ateities dalis, jis taip pat įtrauktas rengiant kitą programavimo laikotarpį ir buvo parengtas po 2015 m. gruodžio mėn. ES Teisingumo Teismo sprendimo, kuriuo galutinai išaiškinta SESV 349 straipsnio kaip savarankiško ir pakankamo teisinio pagrindo atokiausiems regionams taikymo sritis;
6. mano, kad naujuoju komunikatu reikia užtikrinti, kad būtų galima sistemingai taikyti SESV 349 straipsnį, tarpusavyje suderinant tris tikslus – vienodas galimybes, konkurencingumą ir išorinį poveikį. Šie trys neatskiriami elementai turi tapti atokiausiems regionams skirtos plataus užmojo viešosios politikos, turinčios priemonių, kuriomis būtų užtikrintos lygios šių regionų piliečių teisės, rodikliais;
7. apgailestauja, kad komunikate nesprenždžiami atokiausiems regionams labai svarbūs klausimai, pavyzdžiui, sanglaudos politikos poveikis, specialūs koregavimai socialinėje ir užimtumo bei transporto politikos srityse, arba klausimai, susiję su konkrečiais atokiausiems regionams skirtais mokesčių ir muitų režimais, kurie labai svarbūs šių regionų vystymuisi;
8. palankiai vertina tai, kad laikomasi aiškaus subsidiarumo principu paremto požiūrio, tačiau apgailestauja, kad kyla neaiškumų dėl įvairių valdžios lygmenų dalyvavimo ir trūksta informacijos, kokias priemones pastaruoju metu įgyvendina kiekvienas valdžios lygmuo;

9. palankiai vertina tai, kad Komisija nusprendė stiprinti savo partnerystę su atokiausiais regionais, kad jie galėtų visapusiškai išnaudoti savo potencialą ir visapusiškai pasinaudoti naryste ES, palaikant su jais nuolatinį dialogą ir taip atsižvelgiant į šioms regionams labiausiai rūpimus klausimus bei jų nuomones. Tvirtesnė atokiausių regionų, valstybių, kurioms jie priklauso, Europos institucijų, Europos investicijų banko ir privačiojo sektoriaus subjektų partnerystė yra itin svarbus elementas; šiuo atžvilgiu labai veiksmingi pasirodė kas dvejus metus vykstantys forumai dėl atokiausių regionų, kuriuose visi suinteresuotieji subjektai gali pareikšti savo nuomonę, todėl labai svarbu juos ir toliau rengti;

10. atkreipia dėmesį į jau ne kartą minėtą poreikį atlikti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl atokiausių regionų *ex-ante* poveikio vertinimus, kad būtų galima parengti pritaikytas priemones; tikisi, kad dėl šio naujo postūmio šis pripažinimas bus veiksmingai įgyvendintas;

11. be to, atkreipia dėmesį į 2017 m. liepos mėn. Europos Parlamento rezoliuciją „Sanglaudos ir vystymosi skatinimas atokiausiuose ES regionuose: SESV 349 straipsnio įgyvendinimas“ ir trijų susijusių valstybių indėlį;

Atokiausi regionai – Europos uždavinių sprendimo priešakyje

12. pakartoja savo raginimą stiprinti ES socialinį aspektą ir tikisi, kad Europos socialinių teisių ramstis padės spręsti atokiausių ir kitų regionų patiriamas problemas, pavyzdžiui, susijusias su vienu iš didžiausių ES nedarbo lygiu (ypač jaunimo), didėjančia nelygybe ir aukštais socialinės atskirties rodikliais, kurie patvirtina, kad šie regionai patiria sunkumų užimtumo srityje, o dėl to kyla didelis socialinis nepasitenkinimas, kaip rodo Prancūzijos Gvianoje vykę protestai;

13. pabrėžia, kad krizė padarė labai didelį neigiamą poveikį atokiausiems regionams, kurie dėl savo struktūrinių ypatybių – nestabilios ekonominės padėties, aukšto nedarbo lygio ir didelės ne kvalifikuotų darbuotojų dalies – yra viena iš labiausiai nukentėjusių ES zonų;

14. apgailestauja kad, nepaisant to, kad socialinis aspektas buvo įtrauktas į 2012 m. strategiją, Komisija nepateikė pasiūlymų dėl koregavimo ar apčiuopiamų priemonių, atitinkančių šių regionų ypatumus, kad įgyvendinant Europos programas šioms regionams būtų galima taikyti išskirtines sąlygas;

15. teigiamai vertina Komisijos išipareigojimą įvertinti, ar pateisinamas konkretus atokiausiems regionams skirtas ESF asignavimas; SESV 349 straipsniu pripažintas jų unikalumas yra neabejotinai pakankama priežastis skirti tokį asignavimą, todėl remia Parlamento ir atokiausių regionų prašymą įtraukti šiuos regionus į kitą pasiūlymą dėl ESF reglamentavimo;

16. palankiai vertina proaktyvius atokiausių regionų veiksmus – įsteigtas atokiausių regionų užimtumo tinklas, kurio tikslas – rengti pasiūlymus ir projektus, skirtus kompensuoti ES veiksmų šioje srityje trūkumus;

17. sutinka, kad, nepaisant per daugelį metų padarytos pažangos, atokiausi regionai ir toliau susiduria su dideliais sunkumais, kuriuos dar labiau didina klimato kaita, globalizacija ir cikliškai vykstančios pasaulinės ekonomikos krizės, ir pritaria Komisijai, kuri mano, kad akivaizdžiai būtina stiprinti pastangas, kad šie regionai galėtų visapusiškai pasinaudoti narystės ES privalumais;

18. primygtinai ragina atsižvelgti į Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES poveikį regionų lygmeniu laisvo asmenų, prekių ir paslaugų judėjimo srityje, nes tai daro didelį poveikį regionams, ypač atokiausiems, kadangi jie turi daug ryšių su Jungtine Karalyste ir bendradarbiauja su jos asocijuotosiomis užjūrio šalimis tokiose srityse kaip turizmas arba tradicinių produktų gamyba;

19. pažymi, kad kai kurie atokiausi regionai susidūrė ir vis dar susiduria su dideliais neteisėtos imigracijos srautais, visų pirma nelydimų nepilnamečių, dėl kurių kyla nemažai su valdymu susijusių problemų;

20. primena, kad atokiausi regionai savo teritorijose yra Europos išorės sienos, ir atkreipia dėmesį į tai, kad jų vystymosi skirtumai, palyginti su kaimyninėmis šalimis, sudaro palankesnes sąlygas migracijos srautams;

21. primena, kad atokiausi regionai pasižymi tam tikromis savybėmis, dėl kurių jie yra ypač pažeidžiami klimato kaitos poveikio atžvilgiu. Šie regionai ypač kenčia nuo gamtos reiškinių, kurie tapo dažnesni ir ekstremalesni; akivaizdus to pavyzdys – didžiulė žala, kurią Karibų jūros atokiausiuose regionuose, ypač Sen Martene, padarė uraganas Irma;

22. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą stiprinti atokiausių regionų aspektą Aplinkos ir klimato politikos programoje (LIFE) ir atlikti Europos Sąjungos solidarumo fondo lėšų šiuose regionuose panaudojimo vertinimą, ir tikisi, kad šiame vertinime bus aptartos problemos, su kuriomis susiduriama norint pasinaudoti šiuo fondu;

Atokiausi regionai – galimybė Europai. Inovatyvių projektų bandymų stotis

23. mano, kad mėlynoji ekonomika suteikia daug ES ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo galimybių, visų pirma atokiausiuose regionuose, nes jie sustiprina ES jūrinį matmenį ir yra labai svarbūs užtikrinant tarptautinį vandenynų valdymą;

24. teigiamai vertina tai, kad naujajame komunikate pripažįstama, jog atsinaujinančiųjų išteklių energija, visų pirma jūrų, vis dar yra nepakankamai išvystyta ir ragina suteikti tinkamą paramą jai stiprinti, atsižvelgiant į tai, kad atokiausi regionai gali teisėtai imtis lyderio vaidmens;

25. pritaria raginimui, kad valstybės narės į savo nacionalinės teisės aktus įtrauktų atokiausių regionų ypatumus, kad būtų skatinamas atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos vartojimo efektyvumo plėtojimas;

26. remia ES iniciatyvą dėl švarios energijos salose ir ragina atokiausius regionus, kurių elektros energijos sistemos yra visiškai izoliuotos, imtis aktyvaus vaidmens įgyvendinant šią iniciatyvą per atokiausių regionų energijos tinklą;

27. atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją pasiūlyti naują specialią priemonę, kuria būtų siekiama kompensuoti papildomas išlaidas, susijusias su švarios energijos gamyba ir saugojimu;

28. atkreipia dėmesį į tai, kad atokiausi regionai pasižymi išskirtine biologine įvairove, kuri sudaro beveik 80 % Europos biologinės įvairovės; šiuose regionuose yra 34 vietovės, kurios laikomos itin svarbiomis ekologiškai planetos pusiausvyrai;

29. palankiai vertina atokiausių regionų išipareigojimą dėl žiedinės ekonomikos, ir primena, kad siekiant pereiti prie tokios ekonomikos reikalingos didelės investicijos, visų pirma siekiant didinti gyventojų informuotumą, kurti infrastruktūrą ir vykdyti mokslinius tyrimus ir inovacijas;

30. palankiai vertina tai, kad į 2018–2020 m. Aplinkos ir klimato politikos programą (LIFE) ketinama įtraukti skyrių dėl atliekų tvarkymo atokiausiuose regionuose ir teikti paramą šiuose regionuose vykdomiems bandomiesiems žiedinės ekonomikos projektams, taip pat ketinama nustatyti tvarką, skirtą palengvinti atliekų perkėlimą į kaimynines šalis, kuriose jos būtų tvarkomos;

31. atkreipia Komisijos dėmesį į poreikį kitu programavimo laikotarpiu pritaikyti dabartinius aplinkos finansinės priemonės LIFE+ atrankos kriterijus prie atokiausių regionų realijų;

32. atkreipia dėmesį į Komisijos ketinimą teikti pagalbą siekiant išsaugoti biologinę įvairovę, užtikrinti tvarų naudojimąsi ekosistemėmis paslaugomis ir prisitaikyti prie klimato kaitos įgyvendinant konkrečią būsimą programą, kuri bus taikoma visiems atokiausiems regionams; rekomenduoja, kad šia programa būtų leidžiama finansuoti projektus visuose atokiausiuose regionuose, o tiesioginis valdymas būtų pavestas Komisijai kartu su regionais;

Remti lygias galimybes. Solidari Europa ir pritaikytos priemonės

33. mano, kad atokiausių regionų ekonominis ir socialinis prisitaikymas turėtų ir toliau galėti remtis ES finansine parama ir į tai turi būti atsižvelgta rengiant naują Europos strategiją po 2020 m.;

34. primena, kad Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) gali būti tinkamas įrankis bendradarbiavimo galimybėms ir veiklai atokiausiuose regionuose plėsti;

35. remia iniciatyvą, kuria siekiama skatinti atokiausių regionų galimybę naudotis ESIF per vieną bendrą prieigos punktą – Europos investicijų banko įsteigtą Europos investavimo konsultacijų centrą;

36. ragina Komisiją laikytis nuoseklaus požiūrio teikiant valstybės pagalbą atokiausiems regionams ir atsižvelgti į jų ypatumus visose rekomendacijose, išlaikant glaudžią sąsają su kitomis ES politikos sritimis;

37. mano, kad įvairus atokiausių regionų kultūros paveldas ir jų kultūros ir kūrybos pramonė gali turėti didesnę ekonominę poveikį užimtumo požiūriu ir turi didelį vystymo potencialą, kuriam poveikį daro dėl regionų atokumo susidaranti papildoma sąnauda, ribojanti meno kūrinių ir menininkų judėjimą; prašo Komisijos į kitą kultūros programą įtraukti judumo Europos lygmeniu aspektą ir numatyti konkrečias atokiausiems regionams skirtas priemones;

38. palankiai vertina tai, kad atokiausi regionai gali pasinaudoti maksimalia švietimo ir mokymo programose skiriama pagalba judumui, ir mano, kad tikslinga tai išlaikyti ir ateityje; palankiai vertina galimybę šią galimybę pradėti taikyti ir trečiosioms šalims;

39. mano, kad svarbus žingsnis į priekį yra priemonės, skirtos stebėti laipsniškos atokiausių regionų integracijos į bendrąją rinką pažangą, sukūrimas ir pranešimas, kad rengiant naujas COSME strategijas bus atsižvelgta į konkrečius įmonių atokiausiuose regionuose poreikius siekiant remti jų tarptautinimą;

Remti didesnę augimą. Regioninius projektus atitinkanti konkurencingumo politika

40. pabrėžia, kad žemės ūkis yra nepaprastai svarbus sektorius ekonomikai, aplinkai, teritorijų planavimui ir užimtumui atokiausiuose regionuose – ES tai pripažino, kai numatė nuostatą dėl specialaus režimo pagal POSEI programą ir specialias nukrypti leidžiančias nuostatas BŽŪP ir ragina tai ir toliau taikyti;

41. mano, kad vis didėjantis Europos ir tarptautinio žemės ūkio rinkos, kurioje prekiaujama tokiais pačiais produktais, kurie gaminami atokiausiuose regionuose, liberalizavimas palaipsniui silpnina šių regionų konkurencingumą; mano, kad siekiant reaguoti į šias išskirtines aplinkybes, be kitų struktūrinių prižasčių, būtina numatyti daugiau asignavimų pagal POSEI programą;

42. primena Komisijai, kad ji turi į prekybos susitarimus, dėl kurių deramasi su trečiosiomis šalimis arba su tarptautinėmis organizacijomis, įtraukti specialų skyrių dėl bet kokio klausimo, kuris būtų ypač svarbus atokiausiems regionams, kaip nustatyta 2013 m. kovo 13 d. Reglamente Nr. 228/2013, ir atkreipia dėmesį į tai, kad į tokius susitarimus reikia sistemingai integruoti nuostatas dėl importui jautrių produktų neįtraukimo;

43. mano, kad būtina, įgyvendinant dvišalius susitarimus su Lotynų Amerikos šalimis dėl bananų importo, pratęsti stabilizavimo mechanizmo taikymą po 2020 m., padaryti, kad jis veiktų automatiškai ir įvertinti šių priemonių taikymą kitiems susitarimams ir produktams;

44. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą išnagrinėti galimybę leisti teikti valstybės pagalbą naujų laivų statybai atokiausiuose regionuose, laikantis tausaus išteklų naudojimo reikalavimų, ir mano, kad būtina priimti paramos priemonių, kuriomis būtų galima finansuoti tradicinei bei smulkiajai žvejybai naudojamus laivus atokiausiuose regionuose, atsižvelgiant į EP 2017 m. balandžio 27 d. rezoliuciją;

45. primena, kad atokiausių regionų žuvininkystės ir akvakultūros sektorius turi didelį augimo ir darbo vietų kūrimo potencialą, kuris remiamas nepakankamai, ir kad šio sektoriaus valdymas vietos lygmeniu turi tiesioginio teigiamo poveikio išteklių tvarumui;

46. teigiamai vertina Komisijos sprendimą apsvastyti specialias priemones, visų pirma atokiausiems regionams taikomą kompensavimo sistemą įgyvendinant naujas programas ir atkreipia dėmesį į tai, kad regionai siekia, kad būtų vėl nustatyta nepriklausoma papildomų sąnaudų kompensavimo programa, paremta reglamentu, biudžetu ir specialiu valdymu, kurie būtų skirti žuvininkystei ir akvakultūrai atokiausiuose regionuose remti;

47. apgailestauja, kad į naująjį komunikatą neįtraukta sanglaudos politika, nepaisant to, kad jame, pripažįstama, jog ji yra svarbi ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo varomoji jėga; tikisi, kad atnaujindama sanglaudos politiką Komisija tinkamai atsižvelgs į atokiausius regionus;

48. dar kartą išreiškia savo paramą sustiprintai ir supaprastintai sanglaudos politikai po 2020 m., kurios pagrindinis tikslas – užtikrinti visų ES teritorijų pusiausvyrą ir lygias galimybes, todėl būtina šioje politikoje atokiausiems regionams toliau išlaikyti specialų režimą;

49. apgailestauja, kad komunikate nepakankamai dėmesio skiriama atokiausiems regionams itin svarbiu specialiam papildomam asignavimui iš ERPF, ir pritaria, kad šis asignavimas būtų toliau skiriamas ir stiprinamas, kadangi šio asignavimo tikslas – įveikti nuolatinį struktūrinių atokiausių regionų trūkumus, kurie riboja jų konkurencingumą ir vystymąsi;

50. primena savo poziciją, kad finansiniai įrankiai negali pakeisti subsidijų, nes jos yra esminis atokiausių regionų konvergencijos ES elementas; bet koku atveju, šie įrankiai turėtų būti ne privalomi, o tik pasirenkami;
51. apgailestauja, kad komunikate nepateikiama nei įtikinamų sprendimų, nei į ateitį orientuotų pasiūlymų, kaip spręsti problemas, su kuriomis susiduria atokiausi regionai įgyvendindami Europos teritorinio bendradarbiavimo programas, ir todėl mano, kad tai būtina iš esmės persvarstyti;
52. kartoja, kad pažangiosios specializacijos strategijos yra naudingos, ir palankiai vertina tai, kad pastaruoju metu suaktyvėjo atokiausių regionų tinklaveika;
53. palankiai vertina Komisijos ketinimą užtikrinti, kad atokiausi regionai taptų eksperimentams atviromis erdvėmis, technologijų perdavimo platformomis ir inovatyvių sprendimų jų kompetencijos srityse bandymo vietomis;
54. pritaria atokiausiems regionams skirtai Komisijos iniciatyvai pagal programą „Horizontas 2020“ ir nurodo, kad atidžiai stebės konkrečias su šiais regionais susijusias priemones pagal šią iniciatyvą įgyvendinant būsimą ES mokslinių tyrimų programą po 2020 m.;
55. pabrėžia strateginę atokiausių regionų prieinamumo (transportas, energetika ir telekomunikacijos) endogeniniam šių regionų – nutolusių ir izoliuotų nuo Europos žemyno – vystymuisi ir vienodo požiūrio į šių regionų piliečius užtikrinimo svarbą;
56. palankiai vertina iniciatyvą pradėti tyrimą, kurio tikslas – nustatyti ir geriau kiekybiniu požiūriu įvertinti atokiausių regionų jungčių poreikius, kuriame būtų atsižvelgta į visas šiuo tikslu taikomas teisinės ir finansinės priemones;
57. pabrėžia geografinių ir demografinių iššūkių patiriančių ES regionų, tokių kaip atokiausi regionai, svarbą ir jų konkrečius poreikius; ragina Europos Komisiją ypatingą dėmesį skirti ES judumo politikos ir programų poveikiui šiems regionams ir šiuo klausimu paskelbti žaliąją knygą ⁽¹⁾;
58. primena, kad uostai ir oro uostai yra vienintelės atvykimo į atokiausius regionus ir išvykimo iš jų vietos ir jiems tenka svarbus socialinis vaidmuo; palankiai vertina galimybę tinkamai pagrįstais atvejais finansuoti investicijas į šiuos uostus ir teikti pagalbą jų veiklai;
59. ragina Komisiją peržiūrėti TEN-T prioritetus iširti, kaip galima nustatyti ir įtraukti konkrečius atokiausių regionų poreikius, ypač jūrų greitelių poreikį, taip palengvinant projektų, kuriais būtų gerinamas susisiekimas tarp šių regionų ir valstybių narių, kurioms jie priklauso, arba tarp atokiausio regiono ir kaimyninių teritorijų atitinkamuose jų geografiniuose baseinuose, įgyvendinimą;

Atokiausių regionų patrauklumo didinimas ir jų regioninio ir tarptautinio įvaizdžio gerinimas

60. nurodo, kad siekiant didinti atokiausių regionų patrauklumą, stiprinti jų galimybę daryti poveikį savo atitinkamose teritorijose, būtina įtraukti realią geografinę baseino padėtį į visas ES politikos sritis, tokiu būdu užtikrinant vidaus ir išorės aspektų suderinamumą;
61. pripažįsta, kad atokiausi regionai neabejotinai turi neišnaudoto potencialo ir todėl gali tapti atitinkamų kaimyninių geografinių teritorijų ekonomikos varomąja jėga ir veiksmingu ES įtakos pasaulyje tarpininku, visų pirma jos vystymosi politikos požiūriu;
62. atidžiai stebės, kaip vystoma pasiūlyta idėja išnagrinėti galimybę nukreipti naujas ES investicijas į didelius prioritetinius projektus atokiausių regionų geografiniuose baseinuose ir kurti bendras atokiausių regionų ir kaimyninių šalių programas;
63. apgailestauja, kad Komisijos pradėtai įgyvendinti strateginei programai trūksta ambicingumo ir nuoseklumo, kad padidėtų šių regionų ekonomikų tarptautinis mastas;
64. palankiai vertina, kad pripažįstama, jog svarbu atlikti teritorinio poveikio vertinimus siekiant parengti ir aptarti naujus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir tarptautinių prekybos susitarimų; mano, kad atokiausių regionų valdžios institucijos ir ekspertai turi sistemingai dalyvauti vertinant galimą Europos iniciatyvų teritorinį poveikį;

⁽¹⁾ RK nuomonė „Judumas geografinių ir demografinių iššūkių patiriančiuose regionuose“ (CdR 1691/2014).

65. perspėja apie sunkumus siekiant užtikrinti ERPF ir EPF sinergiją, ir pritaria, kad tikslinga sudaryti galimybes rengti bendradarbiavimo projektus, kurie suteiktų struktūrą ir turėtų realios pridėtinės vertės;

Išvados

66. mano, kad tikslas geriau atsižvelgti į atokiausius regionus įgyvendinant Europos politiką ir iniciatyvas vis dar yra sudėtinga užduotis, kurią reikėtų pritaikyti prie Europos integracijos iššūkių;

67. pažymi, kad nuo pradinių sprendimų priėmimo proceso etapų itin svarbu sistemingai ir visapusiškai įgyvendinti SESV 349 straipsnį, siekiant, kad jis būtų taikomas atsižvelgiant į realią atokiausių regionų padėtį;

68. atidžiai stebės, kaip įgyvendinamas naujasis komunikatas ir jame pateikti būsimi pasiūlymai.

Briuselis, 2018 m. sausio 31 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė – „Erasmus“ vietos ir regionų valdžios atstovams

(2018/C 176/06)

Pranešėjas: François Decoster (FR / ALDE), Šiaurės-Pa de Kalė regiono tarybos narys**POLITINĖS REKOMENDACIJOS****EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS****Ižanga ir aplinkybės**

1. visapusiškai dalyvauja Europos Komisijos baltąja knyga dėl *Europos ateities. Kokia bus Europa 2025 m.? Apmąstymai ir scenarijai* pradėtos diskusijose ir atkreipia dėmesį į 2017 m. rugsėjo mėn. diskusijoje dėl Sąjungos padėties Komisijos pirmininko J.-C. Juncker pateiktus pasiūlymus;
2. primena, kad ES institucijos vis dar laikomos nuo piliečių nutolusiomis ir technokratinėmis institucijomis ir kad europiečiai ne visada įžvelgia svarbių Europos sprendimų naudą jų kasdieniam gyvenimui;
3. primena, kad apskritai Europoje piliečiai daug labiau pasitiki vietos lygmeniu išrinktais atstovais, nei daugeliu nacionalinio lygmens politikų;
4. pažymi, kad, atsižvelgiant į dabartinę geopolitinę krizę, didėjančią terorizmo grėsmę ir derybas dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš ES, europiečiai vis dažniau mano, kad Europos lygmuo yra tinkamiausias viešiesiems veiksams siekiant spręsti mūsų bendras dideles problemas;
5. pabrėžia, kad sunkiausia yra ugdyti ne tik technines žinias apie ES ir jos institucijas, bet ir atvirą mąstyseną, kuri Europos integracijos kontekste būtų palanki bendradarbiavimui ir mainams, paremtiems demokratijos, teisinės valstybės, pagarbos žmogaus teisėms vertybėmis ir solidarumo principais; ši europietiško dvasia yra pagrindinis veiksnys, būtinas Europos integracijai, kuri yra priemonė išsaugoti taiką ir kurti darnią ir teisingą ateitį visiems;
6. pripažįsta programos „Erasmus+“ sėkmę; ši, 2017 m. 30-ąsias metines žymėjanti programa yra realus Europos politikos pavyzdys. Ji suteikė galimybę daugiau nei 5 mln. piliečių išvykti į užsienį, buvo nuolat plėtojama ir taikoma vis įvairesnėms grupėms: studentams, moksleiviams, stažuotojams, švietimo ir mokymo atstovams, neseniai studijas baigusiems jauniems asmenims, ieškantiems darbo, savanoriams, asociacijų ir sporto organizacijų specialistams;
7. palankiai vertina Europos Parlamento iniciatyva sukurtą programą „Erasmus“ besimokantiems amato“;
8. pripažįsta, kad technologijų ir gyvenimo būdo raida spartėja ir kad valdžios institucijos priimdamos sprendimus privalo geriau atsižvelgti į žmogiškąją šios raidos aspektą;
9. primena, kad Europos vietos ir regionų valdžios institucijos susiduria su sunkumais (ekonomikos ir finansų krizė, klimato kaita ir demografiniai pokyčiai, aplinkos apsaugos klausimai ir t. t.), kuriems spręsti reikia integruotų veiksmų ir strategijų;
10. pabrėžia, kad daugiapakopis valdymas, vietos autonomija bei decentralizavimo reformos stiprina vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį įgyvendinant ES politiką ir kad labai svarbu joms padėti plėtoti praktinę patirtį ir gebėjimus šiose srityse;
11. primygtinai pabrėžia, kad visiems asmenims, kurie dalyvauja įgyvendinant integruotos plėtros politiką, turi būti sudarytos galimybės įgyti bendrų ir daugiadalykinių įgūdžių bei žinių, kad galėtų užtikrinti vietos ir regionų valdžios institucijų vystymąsi;
12. atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis subsidarumo principu daugumoje valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijos yra tiesiogiai atsakingos už viešųjų paslaugų kūrimą ir teikimą bei užtikrina jų veikimą ir veiksmingumą atsižvelgiant į Europos viešosios politikos suteikiamas galimybes;

Europos Sąjunga turi kurti naujas novatoriškas priemones esamiems ir būsimiems iššūkiams įveikti

13. apgailestauja, kad šiuo metu, kai ES išgyvena didelius pokyčius, dėl daugiametės finansinės programos apribojimų Europos Sąjunga ne visada gali veiksmingai imtis priemonių naujoms krizėms ir naujiems uždaviniams įveikti;

14. ragina Parlamentą, Tarybą ir Europos Komisiją pasiūlyti priemonių, kad daugiametė finansinė programa labiau derėtų su pagrindiniais šių dienų iššūkiais ir būtų galima greitai reaguoti į naujus susirūpinimą keliančius klausimus;

15. pabrėžia, kad tarpvalstybiniai ir tarpregininiai mainai gali padėti sustiprinti sąsajas tarp įvairių Europos, nacionalinių ir regioninių programų ir priemonių, kuriomis siekiama skatinti inovacijas, ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą;

16. pripažįsta, kad Europos Sąjungos sprendimai šiuo metu reglamentuojami taisyklėmis, kurias sunku pritaikyti prie bendrų pokyčių ir konkrečių aplinkybių, todėl Europos Komisija baltojoje knygoje dėl Europos ateities visų pirma siūlo atnaujinti Europos strategijas, politiką ir veiksmus;

17. ragina Europos Komisiją rengiant būsimą daugiametę programą skirti daugiau dėmesio žmogiškajam kapitalui, kad būtų galima tinkamiau reaguoti į piliečių poreikius ir spręsti šio šimtmečio iššūkius;

18. ragina Europos Sąjungos Tarybai pirmininkausiančias valstybes nares rengiant savo programas taip pat labiau atsižvelgti į žmogiškąjį kapitalą;

Vietos ir regionų lygiu išrinktų atstovų padėtis

19. mano, kad 91 000 vietos ir regionų valdžios institucijų, taigi ir šimtai tūkstančių Europos vietos lygmeniu išrinktų atstovų yra svarbi piliečius ir Europą jungianti grandis. Jų žinių ir įgūdžių, susijusių su Europos politika, stiprinimas, ir ryšių su kitose valstybėse narėse (programos šalyse) ir šalyse, kurios dalyvauja programoje, bet nėra ES narės ⁽¹⁾, išrinktais atstovais plėtojimas yra esminis aspektas siekiant žmogiškojo kapitalo vystymo ir Europos integracijos;

20. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios atstovai ne visada prieš rinkimus turėjo galimybę išmokti, kaip atlikti savo funkcijas, ir kad tęstinio mokymo programos yra naudinga priemonė, padedanti vietos ir regionų atstovams veiksmingai vykdyti savo įgaliojimus; pabrėžia, kad šio mokymo esmė – ne tik jiems suteikti reikiamas technines žinias, bet ir padėti suprasti Europos integracijos priežastis ir principus, kad jie galėtų parodyti savo rinkėjams, kodėl ir kaip jiems gali būti naudingas Europos projektas;

21. mano, kad vietos ir regionų atstovų sprendimai yra labai susiję su Europos Sąjungos teisės aktais, visų pirma kai jie:

- a) teisėkūros galią turintiems regionams dalyvaujant Europos sprendimų priėmimo procese dalyvauja Tarybos ir Ministrų Tarybos darbo grupėse, kuriose gali dalyvauti regioniniai subjektai;
- b) dalyvauja Europos sprendimų priėmimo proceso konsultacijose reaguodami į įvairias Europos Komisijos vykdomas viešas konsultacijas;
- c) Regionų komitete rengia ataskaitas sutartyse numatytose kompetencijos srityse;
- d) taiko ES reglamentus ir direktyvas įvairiose srityse (pvz., vandentvarkos, atliekų, judumo, energijos taupymo ir kt.);
- e) prašo ES fondų (ERPF, ESF ir kt.) paramos;
- f) planuoja valstybės pagalbą;
- g) bendradarbiauja su įvairių valstybių narių vietos valdžios institucijomis;

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/programme-guide/part-a/who-can-participate/eligible-countries_en.

Programos „Erasmus“ vietos ir regionų valdžios atstovams sukūrimas

22. mano, kad patirtis, įgyta vertinant parengiamuosius veiksmus, taikant vietos administravimo priemonę ir vykdanč tarpusavio keitimosi informacija programas, yra vienas iš informacijos šaltinių, kuriuo reikėtų pasinaudoti siekiant pagerinti mokymosi ir keitimosi žiniomis praktiką;

23. rekomenduoja sudaryti sąlygas vietos ir regionų valdžios institucijoms keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, visų pirma susijusiais su Europos strateginių investicijų fondo, programos „Horizontas 2020“ ir sanglaudos politikos lėšų panaudojimu ir jų derinimu; taip pabrėžiama, kad programa „Erasmus“ išrinktiems vietos ir regionų valdžios atstovams galėtų būti naudojama padėti mažiau ekonomiškai išsivysčiusiems regionams didinti savo administracinius gebėjimus;

24. prašo Europos Komisijos labiau atkreipti dėmesį į būtinybę teikti pagalbą ES vietos ir regionų lygiu išrinktiems politikams, juos informuoti ir mokyti, kaip veiksmingai naudoti ES lėšas ir plėtoti tarpregioninį bendradarbiavimą ES lygmeniu;

25. ragina Europos Komisiją išnagrinėti arba atsižvelgti į vietos ir regionų valdžios institucijų grupių siūlomas naujas iniciatyvas siekiant patobulinti dabartinę Bendrijos politiką arba imtis naujų Europos iniciatyvų;

26. mano, kad Europos institucijos yra atsakingos už vietos ir regionų valdžios atstovų mokymą, kad jie įgytų daugiau bazinių žinių apie Europos integracijos principus ir Europos politiką, ir europinės struktūros neturėtų būti abejingos šiems vietos ir regionų lygiu išrinktų atstovų poreikiams, ypač artėjant Europos Parlamento rinkimams;

27. pakartoja savo 2009 m. *baltojoje knygoje dėl daugiapakopio valdymo* išreikštą pritarimą „Erasmus“ programos vietos ir regionų atstovams sukūrimui, norą bendradarbiauti su Europos Parlamentu, Taryba ir Europos Komisija apibrėžiant šios programos koncepciją ir praktinius aspektus, taip pat pritaria, kad būtų sukurtos mokymo ir keitimosi patirtimi ir gerąja praktika programos regionų ir vietos lygiu išrinktiems atstovams;

28. primena, kad 2012–2013 m. buvo įgyvendinamas bandomasis projektas, kuris sulaukė didelės sėkmės ir kuriame dalyvauti buvo pateikta daugiau kaip 1 000 paraiškų į 100 vietų;

29. mano, kad šis bandomasis projektas galėtų būti pagrindu pradėti programą, kurioje pagrindinis dėmesys būtų skiriamas mokymui siekiant gerinti žinias apie Europos institucijas, Europos Sąjungos veikimą pasiremiant konkrečiais pavyzdžiais ir keičiantis patirtimi su kitais vietos lygmeniu išrinktais atstovais ir taip padėti konkretiems vietos ir regionų valdžios institucijų atstovams betarpiškai pajusti Europos bendradarbiavimo dvasią, kad jie galėtų šia patirtimi pasidalyti su savo piliečiais. Taip pat galėtų būti sukurtos e. mokymosi priemonės, kad būtų galima geriau pasirengti pagal programą numatomoms judumo priemonėms;

30. pabrėžia, kad būtinai turi būti išsaugotas judumo aspektas, nes remiantis įvairiais tyrimais įrodyta, kad tarpusavio mokymasis yra veiksmingas žinių perdavimo būdas. Šie daugiašaliai mainai tarp vietos atstovų sukuria tikrą Europos pridėtinę vertę, palyginti su dvišaliu bendradarbiavimu;

31. mano, kad rengiant vietos lygiu išrinktų atstovų mokymus taip pat būtų galima kai kuriais atvejais remtis Europos universitetų ir kolegijų tinklais, kartu turėtų būti įtraukta informacija apie atminimo vietas, kurios buvo labai svarbios formuojant Europos kultūrą ir dvasią;

32. tikisi, kad baigę bazinius kursus, vietos ir regionų politikai galės bendradarbiauti su įvairių valstybių narių išrinktais atstovais tais pačiais klausimais siekdami:

a) keistis gerąja praktika;

b) pagilinti jų žinias apie Europos priemones;

c) kurti konstruktyvius žmogiškuosius ryšius;

d) pradėti naujas iniciatyvas vietos ir regionų lygmeniu;

e) tapti geresniais ambasadoriais, kurie parodytų, koks naudingas bendradarbiavimas su žmonėmis iš kitų šalių, taip puoselėjant europietiškumo dvasią;

33. mano, kad ši priemonė, be kita ko, padėtų stiprinti vietos ir regionų vadovų europinę dviasį ir padėtų ugdyti europinį sąmoningumą vietos ir regionų valdžios institucijose;
34. mano, kad tokio pobūdžio ir per bandomąjį projektą įgyta patirtimi remiantis pakoreguota priemonė turėtų būti išbandyta 2018 m., 2019 m. ir 2020 m., kad vėliau būtų galima ją įtraukti į naująją Europos Komisijos programą, prireikus vadovaujantis skirtingu teisiniu pagrindu ir, jei būtina, sukurti „Erasmus“ vietos lygiu ir regionų išrinktiems atstovams arba „Erasmus“ vietos ir regionų lygmens politikams programą;
35. pabrėžia, kad kuriant programą reikėtų užtikrinti, kad joje galėtų dalyvauti tiek politikai, kuriems šis darbas yra pagrindinis užsiėmimas, tiek ir asmenys, kuriems politika yra antraeilė veikla, taip pat tie, kurie užima labiau techninio pobūdžio vadovaujamąsias pareigas, ir siekti, kad būtų išlaikoma lyčių pusiausvyra, taip pat teritorinė pusiausvyra užtikrinant visų vietos ir regionų valdžios institucijų atstovų dalyvavimą neatsižvelgiant į šių institucijų dydį ir gyventojų skaičių;
36. prašo Komisijos pasiūlyti didelį sverto poveikį turintį vieną ar daugiau eksperimentinių sprendimų atsižvelgiant į 2012 m. bandomojo projekto rezultatus siekiant patobulinti naują programą ir taip pagerinti vietos atstovų mokymąsi apie Europos Sąjungą ir jos politiką bei išplėsti su tuo susijusią patirtį;
37. mano, kad išlaidos gali būti padengiamos Europos Sąjungos ir savivaldybių, kurioms atstovaus programos dalyviai, ir tam tikrais atvejais kai kurių valstybių narių mokymo organizacijų, kurios gauna viešąjį finansavimą, biudžeto lėšomis;
38. ragina valstybes nares remti šią iniciatyvą, kuri bus naudinga jų piliečiams, visų pirma suteiks daugiau žinių apie politiką, kitų valstybių narių vietos valdžios institucijų kasdienį gyvenimą ir Europos fondus bei jų praktinį įgyvendinimą ir prisidės prie stabilumo ir tarpusavio pasitikėjimo tarp valstybių narių;
39. siūlo Europos Parlamentui, kaip ir 2012 m., paremti programą „Erasmus“ vietos ir regionų atstovams įvairiais veiksmais (pranešimais, konferencijomis ir t. t.) ir visų pirma pasiūlyti bandomąjį projektą įtraukti į 2018 m. biudžeto procedūrą, kad jis būtų įgyvendintas 2019 m.;
40. pabrėžia, kad programą „Erasmus“ vietos ir regionų valdžios atstovams galima parengti tik skiriant papildomų finansinių išteklių, tačiau jokių būdu nedarant poveikio programos „Erasmus+“ biudžetui;
41. visapusiškai dalyvaus kuriant šią programą: padės vietos atstovams rengti kandidatūrų teikimo paraiškas, skleis informaciją apie kvietimą pareikšti susidomėjimą, Europos regionų ir miestų savaitėje šiam projektui skirs renginį ir prisidės prie vieno ar kelių internetinio mokymo modulių kūrimo;
42. prašo nedelsiant sukurti Europos Komisijos, Europos Parlamento ir Regionų komiteto atstovų darbo grupę šiai programai parengti ir plėtoti.

Briuselis, 2018 m. sausio 31 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė „Sambūvio su konfliktinėmis rūšimis skatinimas pagal ES gamtos direktyvas“

(2018/C 176/07)

Pranešėjas: Csaba Borboly (RO / ELP), Hargitos regiono tarybos pirmininkas**Pamatinis dokumentas:** Nuomonė savo iniciatyva**POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. atkreipia dėmesį į tai, kad biologinė įvairovė, tinklas „Natura 2000“ ir rūšių apsauga yra bendros ES svarbos klausimai, aktualūs visoms valstybėms narėms, regionams ir vietos ir regionų valdžios institucijoms, ir mano, kad dėl to labai svarbu toliau plėtoti esamą praktiką, pagal kurią valstybės narės ir regionai, taip pat vietos ir regionų valdžios institucijos imasi koordinuotų priemonių siekiant nustatytų tikslų ir bendros naudos vadovaujantis solidarumo ir subsidiarumo principais;
2. pakartoja savo poziciją, kurią išdėstė ankstesnėje nuomonėje dėl Gamtos direktyvų tinkamumo patikros ir kuriai taip pat pritarė Europos Parlamentas, kad nereikia persvarstyti Gamtos direktyvų, o veikiau sutelkti dėmesį į jų tinkamą įgyvendinimą įvairiuose regionuose ir valstybėse narėse visoje ES teritorijoje atsižvelgiant į naujausią mokslo ir technikos pažangą ir pasinaudojant direktyvomis suteikiamu lankstumu spręsti konkrečias vietines problemas, susijusias su galimais tam tikrų rūšių ir žmogaus veiklos konfliktais; todėl išpareigoja prisidėti prie Veiksmų plano gamtai, žmonėms ir ekonomikai, užtikrinant pakankamas pastangas taip pat sambūviui su konfliktinėmis rūšimis skatinti, kai yra taikomos atitinkamos priemonės Europos, nacionaliniu, regionų, o taip pat ir vietos lygmenimis;
3. pabrėžia ypatingą direktyvų svarbą, nes „Natura 2000“ tinklas ir veiksmingai koordinuojama aplinkos apsaugos politika labai padėjo suderinti valstybių narių biologinės įvairovės tikslus ir taip įrodyti Europos Sąjungos pridėtinę vertę;
4. primena, kad valstybės narės yra atsakingos už tinkamus sprendimus savo teritorijoje, atitinkančius direktyvas ir jų dvasią, kad būtų atsižvelgta į konkrečią atskirų rūšių padėtį skirtinguose regionuose ir tam tikras problemas, įtraukiant į procesą ne tik vietos ir regionų valdžios institucijas, bet ir visus kitus suinteresuotuosius subjektus;
5. atkreipia dėmesį į tai, kad dauguma problemų, susijusių su žmonių ir konfliktinių rūšių sambūviu, gali kilti dėl žmonių veiklos daromo spaudimo daugelio rūšių natūralioms buveinėms ir dėl dažnai netinkamo žmonių elgesio su šiais gyvūnais, pavyzdžiui, dėl invazinės veiklos saugomose teritorijose, aktyvios priežiūros medžioklės ar turizmo arba dėl netinkamo atliekų tvarkymo, pritraukiančio stambiuosius plėšrūnus į žmonių gyvenvietes; todėl pabrėžia, kad būtina laikytis holistinio požiūrio į biologinę įvairovę ir rasti būdų konkrečioms problemoms spręsti atsižvelgiant į vietos aplinkybes, o tam, savo ruožtu, reikalingas glaudus visų įvairių valdymo lygmenų ir visų susijusių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas;
6. tikisi, kad rengiant kitą daugiametę finansinę programą bus skirta pakankamai išteklių, siekiant užtikrinti lėšų apsaugai, prevencijai (įskaitant informuotumo didinimą ir švietimą aplinkosaugos klausimais), kompensacinėms priemonėms, moksliniams tyrimams ir kitiems konkretiems veiksams įvairiose susijusiose politikos srityse ir panaudojant atitinkamus ES fondus;
7. pakartoja, kad svarbu visais teritoriniais Europos Sąjungos lygmenimis gerinti biologinės įvairovės padėtį, todėl būtina taikyti suderintas priemones;
8. atkreipia dėmesį į kiekybinį ir kokybinį biologinės įvairovės pagerėjimą daugelyje regionų, tačiau taip pat į padidėjusią sąveiką su žmonių bendruomenėmis tikimybę. Kai kurių konfliktinių rūšių atvejais tokie susidūrimai gali kelti rimtą pavojų žmonėms ir ekonominei veiklai, jei vietos bendruomenės nėra tinkamai pasiruošusios arba šiai problemai spręsti nėra pasiūlyta jokie tinkami, realistiški, proporcingi ir vietų ypatumams pritaikyti sprendimo;

Veiksmingesnis įgyvendinimas

9. atsižvelgdamas į konfliktinių rūšių apibrėžtį, pagal kurią šios rūšys dėl savo biologinių ir etologinių savybių konkuruoja su įvairia žmogaus veikla dėl bendro išteklių ir erdvės naudojimo, ragina imtis naujų priemonių, grindžiamų moksliniais duomenimis, įskaitant tinkamas direktyvų taikymo taisykles bei įvairių kitų priemonių įgyvendinimą;

10. laikosi nuomonės, kad, siekiant išsaugoti biologinę įvairovę ir įgyvendinti direktyvas, nepaprastai svarbu numatyti lėšų daugiadalykiams ir plataus masto moksliniams tyrimams, kuriuos atliekant socialiniai mokslai galėtų atlikti svarbų vaidmenį, kaip ir gamtos mokslai šioje srityje;

11. pabrėžia, kad trys pagrindiniai aspektai patvirtina labai svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį užtikrinant aplinkos ir biologinės įvairovės apsaugą: pirma, jos yra pagrindinės investicijų, kurioms naudojamos valstybių narių ir ESI fondų lėšos, iniciatorės, antra, jos yra reguliavimo arba leidimus žemės ūkio ir teritorinio bei miestų planavimo sektoriuose išduodančios valdžios institucijos, todėl jos gali turėti didelę įtaką nustatant žemės naudojimo paskirtį, taigi ir pirmenybę teikti aplinkosaugos klausimams; trečia, vietos ir regionų valdžios institucijos yra arčiausiai vietos bendruomenių ir atlieka reikšmingą vaidmenį informuojant, motyvuojant ir skatinant gyventojus apsaugoti buveines ir konfliktines rūšis;

12. ragina Europos Komisiją tęsti darbą ir dėti dar daugiau pastangų perduodant žinias, kuriomis siekiama remti vietos ir regionų lygmens sprendimus, skirtus užtikrinti sambūvį su konfliktinėmis rūšimis, ir, kur įmanoma, galimas problemas paversti privalumais; tai turėtų apimti geriausios praktikos, susijusios su geriausiais tinklo „Natura 2000“ teritorijų ir saugomų rūšių valdymo pavyzdžiais, sklaidą. Nevyriausybinių organizacijų ir kiti susiję suinteresuotieji subjektai – praktinių žinių, kurias jie įgyjo vykdydami atitinkamus projektus visoje Europoje, skleidėjai – turėtų būti laikomi stipriais partneriais žinių perdavimo srityje;

13. susirūpinęs, kad kai kuriose valstybėse narėse pastebimas vietos bendruomenių priešinimasis konfliktinių rūšių sugrąžinimui, buvimui ir populiacijų didėjimui. Netinkami konfliktų sprendimo būdai, taip pat nesėkmingo valdymo pavyzdžiai, nepritaikyti arba netinkamai pateikti, gali paskatinti nepritarimą aplinkos politikai, todėl kai kuriuose regionuose, kuriuose yra daug didžiųjų plėšrūnų, gali būti vykdoma neteisėta medžioklė, medžiojimas spąstais ir nuodijimas; tai yra neigiamai smerktina veikla, tačiau ją sustabdyti vien tik draudimais ir sankcijomis yra sudėtinga;

14. pažymi, kad yra daug valstybių narių, kurių vietose ir regionuose yra puikių sambūvio su konfliktinėmis rūšimis, visų pirma su didžiaisiais plėšrūnais, praktikos pavyzdžių, todėl būtina pabrėžti, kad svarbu plėtoti vietos ir regionų lygmens projektus, grindžiamus šiais pavyzdžiais; pabrėžia, kad greta šių vietos, regionų ar nacionalinių viešojo ar privačiojo sektoriaus iniciatyvų LIFE projektai taip pat gali būti gerosios patirties pavyzdžiais, jeigu jie nenutraukiami ir pratęjami konkrečiam projektui pasibaigus;

15. tikisi, kad rengiant kitą daugiametę finansinę programą, tęsiant programą „Horizontas 2020“, kuriant naują mechanizmą, veikiantį po ESI fondų, bus skiriamas tinkamas dėmesys mūsų bendram Europos paveldui, su saugomomis rūšimis susijusiai veiklai, visų pirma veiksmingoms, naudingoms ir vietos bendruomenių interesus atitinkančioms investicijoms ir priemonėms, skirtoms didžiųjų plėšrūnų ir konfliktinių rūšių klausimams spręsti;

16. užtikrina Europos Komisijai savo visapusišką paramą numatomų specialių biogeografinių regionų platformų kūrimui, ir pabrėžia, kad jų tinkamam veikimui būtinas tiesioginis vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas;

Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra. Naujos iniciatyvos

17. pabrėžia, kad vykdant tyrimų atranką ypatingą dėmesį reikia skirti moksliniams tyrimams ir plėtrai, kurie padeda siekti biologinės įvairovės, ekonominių, socialinių ir laukinės gyvūnijos valdymo tikslų ir kurių rezultatai gali būti greitai ir praktiškai pritaikomi;

18. mano, kad vietos ir regionų lygmeniu vykdant mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą reikia stengtis vengti skirtingo požiūrio, t. y. atvejų, kai moksliniams tyrimams skirtais fondais negali pasinaudoti regionai ir vietovės, kuriose yra didelės gamtinės vertės teritorijos ir svarbios buveinės, tačiau jie yra mažiau išsivystę;

19. norėtų patikslinti, kad įvairūs su biologine įvairove susiję bandomieji projektai sudarė puikias galimybes valstybėms narėms tarpusavyje pasidalyti žiniomis ir daugeliu atveju buvo sėkmingi, nes padėjo vietos bendruomenėms geriau suprasti įvairius tikslus ir jaustis atsakingomis už jų įgyvendinimą, paskatino jas kartu su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis dalyvauti nykstančių ir retų rūšių apsaugos veikloje;

20. vis dėlto pabrėžia, kad daugeliu atveju tai nėra ilgalaikės iniciatyvos, dažniau vienkartinės ir laikinos, todėl mano, kad į projektų atrankos procesą svarbu įtraukti kriterijų, kuris leistų įvertinti, ar tam tikrų organizacijų ar jų narių įgyvendintus projektus vėliau bus galima praktiškai tęsti, taip užtikrinant veiksmingą Europos fondų panaudojimą;

21. mano, kad būtinos naujos priemonės siekiant su biologine įvairove ir didžiaisiais plėšrūnais dažnai siejamo teigiamo išorinio poveikio vietos bendruomenėse, nes daugeliu atveju galimybės praktikoje yra nepakankamai išnaudojamos arba trūksta tam būtinų sąlygų, visų pirma žinių ir tinkamos paramos;

Konkretūs su didžiaisiais plėšrūnais susiję aspektai

22. mano, kad kai kuriuose regionuose didieji plėšrūnai dėl jiems būdingos elgsenos, fizinių ir ekologinių savybių ir instinktų padaro daug žalos žmogaus sveikatai, o kartais gali ir mirtinai sužaloti, taip pat kelti grėsmę gyvulių sveikatai ir gerovei, ir kad iki šiol jų atžvilgiu taikyti veiksmai buvo nepakankami, todėl reikia geriau spręsti dėl didžiųjų plėšrūnų kylančius konfliktus ir visapusiškai pasinaudoti naudinga patirtimi, įgyta vykdant mokslinius tyrimus ir plėtros projektus bei kitus svarbius projektus siekiant sumažinti poveikį ir riziką žmonėms ir gyvūnams;

23. mano, kad didieji plėšrūnai, priklausomai nuo jų apsaugos lygio, turi būti saugomi už žmonių gyvenviečių ribų neatsižvelgiant į tai, ar jie gyvena „Natura 2000“ apsaugos teritorijoje ar už jos ribų; tačiau jei didieji plėšrūnai žmonių gyvenvietėse pasirodo ne retkarčiais, o nuolat, tai patvirtina tam tikrą elgesio modelį, pavojingą žmonėms, visų pirma vaikams ir vyresnio amžiaus bei riboto judumo asmenims, ir kurio negalima laikyti susijusios rūšies „konfliktiniam individui“ natūraliu; todėl mano, kad tokiais atvejais reikėtų imtis visų priemonių sumažinti riziką ir, jeigu tai neišvengiama, tinkamais ir kontroliuojamais būdais pervežti „konfliktinį individą“ arba imtis kitų būtinų veiksmų; šių veiksmų reikia imtis atsižvelgiant į atitinkamus valdymo planus, jei tokių esama. Taip siekiama užtikrinti, kad valdymo planai būtų parengti visur, kad būtų galima reglamentuoti apsaugą ir konfliktus. Bet kuriuo atveju dėl „konfliktinių individų“ priimtose priemonės turi būti išimtinės ir neturėtų daryti poveikio populiacijos ateičiai ir gyvybingumui;

24. apgailestauja, kad šiuo metu Europos žemės ūkio produktų gamintojai ir gyvūnų augintojai nedalyvauja Europos didžiųjų plėšrūnų klausimams skirtos platformos veikloje ir todėl informacijos apie suinteresuotųjų subjektų grupės interesus negalima tiesiogiai perduoti Europos Komisijos plėtojamai bendradarbiavimo iniciatyvai; todėl ragina suinteresuotuosius subjektus būti atvirais ieškant kompromiso šiuo klausimu ir bendromis pastangomis kuo greičiau sudaryti reikiamas sąlygas, kad platformos veikloje būtų atsižvelgiama į visus interesus;

Su biologine įvairove susiję regionų ir vietų aspektai

25. atkreipia dėmesį į tai, kad didžiųjų plėšrūnų buveinių kokybė ir dydis patvirtina, kad jų padėtis gerėja, tačiau kartu, taip pat ir dėl žemės ūkio veiksmų, gali išnykti kai kurios tradicinės ūkininkavimo formos; patikslina, kad kalnų ganyklose ir pievose yra daug kitų buveinių, įskaitant saugomas paukščių buveines ir augalų bendrijų zonas, kurios vis labiau nyksta, nes mažėja jų išlikimui reikalinga žmogaus veikla;

26. mano, kad kalbant apie buveines ir su jomis susijusias ūkininkavimo formas, būtina numatyti skatinamąsias priemones, kuriomis galėtų naudotis ne tik tinklo „Natura 2000“ zonose ūkius turintys ūkininkai, bet ir kaimyninių teritorijų ūkininkai, nes šios ūkininkavimo formos, ypač tradicinės, daugeliu atveju natūralaus ūkininkavimo formos, kurias taikant atsižvelgiama į vietos sąlygas, labai prisideda prie biologinės įvairovės didinimo ir darnaus kaimo vietovių vystymosi; ragina Europos Komisiją savo būsimame bendros žemės ūkio politikos poveikio biologinei įvairovei vertinime pasiūlyti naujų paskatų ir galimų koregavimo metodų;

27. pripažįsta, kad vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų imtis daugiau ir įvairesnių priemonių biologinės įvairovės tikslams įgyvendinti, tačiau mano, kad reikia stiprinti bendradarbiavimą ir veiksmų koordinavimą su valstybėmis narėmis ir Sąjunga siekiant išnaudoti visas galimybes, kurias užtikrina šių institucijų dalyvavimas, ir šiuo tikslu parengti atitinkamą veiksmų programą;

28. ragina valstybes nares ir, visų pirma, vietos ir regionų valdžios institucijas pasinaudoti ES agentūrų teikiama technine pagalba, kad jos galėtų parengti savo pačių programas, bendrai finansuojamas nacionalinių ir (arba) ES fondų lėšomis;

29. mano, kad vykdant komunikaciją biologinės įvairovės tema ir rengiant veiksmų planus būtina užtikrinti tiesioginį atstovavimą medžiotojams, medžioklės plotų prižiūrėtojams, miškininkams ir gyvulių augintojams, kadangi daugelio retų rūšių atveju būtent jie svariai prisideda sudarant ir išlaikant esamą ir natūralia laikomą padėtį besirūpindami ir kontroliuodami populiacijas, sistemindami ir struktūruodami miškus ir valdant susijusią infrastruktūrą;

30. ragina valstybes nares taikyti „Natura“ direktyvose nustatytas išimtis ir nukrypti leidžiančias nuostatas tam tikroms rūšims, galinčioms sukelti konfliktų, pakankamai lanksčiai ir greitai bei deramai atsižvelgiant į padėtį regiono ar vietos lygmeniu ir prireikus bendradarbiaujant su kaimyninėmis valstybėmis narėmis ar regionais; taip pat mano, kad didiesiems plėšrūnams ir konfliktinėms rūšims skirtuose regioniniuose ir nacionaliniuose projektuose turėtų būti atsižvelgta į vietų ir regionų ypatumus, tradicijas ir gamtos bei kultūros paveldą;

Politikos nuoseklumas

31. atkreipia dėmesį į tai, kad su „Natura 2000“ zonomis susijusios mokėjimų sistemos valstybėse narėse labai skiriasi ir pažymi, kad kai kuriose valstybėse narėse buvo nuspręsta netaikyti šių mokėjimų įgyvendinant bendrą žemės ūkio politiką, nors jos turi dideles didžiųjų plėšrūnų populiacijas; todėl mano, kad jau dabartiniu programavimo laikotarpiu būtina imtis priemonių šioje srityje;

32. siūlo vystant ir modernizuojant transporto, visų pirma kelių ir geležinkelių, infrastruktūrą ypatingą dėmesį skirti didžiųjų plėšrūnų naudojamiems sujungiamiesiems keliams tarp buveinių ir migravimo koridorių. Atsižvelgiant į tai, kad dėl Europos kraštovaizdžio suskirstymo būdo ir jo ypatingos sandaros didėja buveinių fragmentacija, didieji plėšrūnai dažnai priversti, individualiai ar grupėmis, judėti per žmonių naudojamas arba apgyvendintas teritorijas, kad galėtų migruoti tarp skirtingų savo buveinių dalių. Todėl atliekant žemėtvarkos planavimą ir planuojant saugomų teritorijų bei kaimyninių vietovių tvarkymą tokiai padėčiai būtina skirti ypatingą dėmesį;

33. ragina Europos Komisiją ir valstybes nares veiksmingiau pritaikyti finansavimo sistemas biologinės įvairovės ir buveinių valdymo, įskaitant didžiųjų plėšrūnų buveines, klausimams spręsti ir užtikrinti reikiamą infrastruktūrą ir žmogiškąjį kapitalą, būtinus žmogaus veiklos ir tam tikrų rūšių konfliktams valdyti, kad būtų galima greitai ir paprastai atlyginti padarytą žalą;

34. pritaria, kad galima sėkmingai taikyti daugiapakopio valdymo modelį aplinkos apsaugos ir ypač biologinės įvairovės didinimo srityse, todėl mano, kad taip pat būtinos atitinkamos naujos ir suderintos priemonės;

Tolesni veiksmai

35. siekiant kuo platesnio ir sąmoningesnio vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo, siūlo kartu su Europos Komisija 2019 m. surengti konferenciją dėl tinkamo, saugaus ir naudingo vietos bendruomenės sambūvio su konfliktinėmis rūšimis, ypač su didžiaisiais plėšrūnais. Konferencijoje būtų galima įvertinti nuomonės savo iniciatyva ir specialių biogeografinių regionų platformų poveikį ir surengti politines ir mokslines diskusijas dėl konkrečių veiksmų po 2021 m.;

36. ragina Europos Komisiją imtis reikiamų priemonių, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms, jų organizacijoms ir atstovams būtų tiesiogiai atstovaujama ir kad jie galėtų veiksmingai ir naudingai dalyvauti kuriant konfliktinių rūšių klausimams skirtas platformas ir bendradarbiavimo mechanizmus ir rengiant susijusią politiką; prašo Komisijos paskelbti atitinkamas rekomendacijas ir gaires, kad valstybės narės galėtų keistis gerąja praktika;

37. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurioms aktualus didžiųjų plėšrūnų klausimas, būtų naudingas Europos teritorinio bendradarbiavimo grupių (ETBG) pobūdžio bendradarbiavimas jau dabartiniu programavimo laikotarpiu; tai galėtų būti makroregioninio ar biogeografinio regiono arba Europos Sąjungos lygmens bendradarbiavimas, kurio tikslas būtų spręsti bendras ar panašias problemas ir imtis veiksmingų ir koordinuotų priemonių.

2018 m. sausio 31 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė – Bendroji skaitmeninė rinka. Laikotarpio vidurio peržiūra

(2018/C 176/08)

Pranešėjas: Alin Adrian Nica (RO / EPP), Dudești Noi meras**Pamatinis dokumentas:** Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos įgyvendinimo laikotarpio vidurio peržiūra. Sujungta bendroji skaitmeninė rinka visiems

COM(2017) 228 final

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina Europos Komisijos sprendimą įpusėjus bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos įgyvendinimo laikotarpiui įvertinti pasiekimus; tai yra labai naudinga iniciatyva siekiant nustatyti iki šiol padarytą pažangą ir priemones, kurių reikia imtis priėmimams įsipareigojimams įvykdyti;
2. pakartoja vietos ir regionų valdžios institucijų bei jų vaidmens svarbą praktiškai įgyvendinant bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos rekomendacijas, nes šios institucijos yra ekonomikos augimo vietos ir regionų lygiu varomoji jėga ir gali kurti, naudoti ir valdyti daug skaitmeninių produktų ir paslaugų;
3. primena paramą, skirtą kurti elektroninius ryšius vidaus rinkoje, siekiant skatinti dinamišką ir tvarų augimą visuose ekonomikos sektoriuose ir, atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į itin svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį Europos pramonės skaitmeninimui ir į jų potencialą;
4. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant skaitmenines paslaugas piliečiams ir kuriant ir valdant skaitmeninę infrastruktūrą ir kad ši veikla dažnai susijusi su bendradarbiavimu tarpvalstybiniu ar tarpregioniniu lygmeniu; šioms paslaugoms užtikrinti būtinos skubios subalansuotos priemonės, kad būtų pašalintos kliūtys internetu vykdomai tarpvalstybinei veiklai, įskaitant administravimo institucijų organizacinės struktūros ir veikimo, sutarčių ir autorių teisių teisės aktų skirtumus valstybėse narėse ⁽¹⁾;
5. rekomenduoja sukurti geresnes sąlygas, leidžiančias prijungti visas geografines zonas prie plačiąjuosčio ir itin spartaus plačiąjuosčio ryšio tinklo paslaugų, kurios ilguoju laikotarpiu bus veiksmingos konkurencingoje aplinkoje, ir ragina Europos Komisiją kuriant bendrąją skaitmeninę rinką reguliariai teikti ataskaitas dėl pažangos mažinant skaitmeninę atskirtį, visų pirma regionų ir vietos lygmeniu ⁽²⁾;
6. pabrėžia, kad svarbu įtraukti visus sąveikumo ir e. atpažinties, elektroninio parašo, elektroninio dokumentų valdymo aspektus ir kitus e. valdžios dėmenis pasinaudojant modeliais, taikytais šalyse ir (arba) regionuose, kurie padarė didelę pažangą šioje srityje, taip užtikrinant saugumą ir piliečių bei įmonių pasitikėjimą;
7. atkreipia dėmesį į tai, kad visuomenės skaitmeninimas – tai galimybė skatinti augimą ir kurti naujas darbo vietas, ypač atokiuose ir demografinių problemų turinčiuose regionuose;
8. pritaria autorių teisių teisinės sistemos modernizavimui, atsižvelgiant į skaitmeninę revoliuciją ir besikeičiančią vartotojų elgseną, ir pabrėžia svarbų vaidmenį, kurį gali atlikti ir vietos ir regionų valdžios institucijos derinant šias teises bei jų galimybes šioje srityje;

⁽¹⁾ CdR 00039/2016.⁽²⁾ CdR 02646/2015.

9. dar kartą patvirtina, kad svarbu investuoti į informacinių ir ryšių technologijų (IRT) mokslinius tyrimus siekiant užtikrinti augimą ir naujų įmonių kūrimą, ir nurodo, kad IRT naudojimas inovacijų srityje padėtų spręsti dideles socialines ir ekonomines problemas ⁽³⁾;

10. siūlo apsvarstyti galimybę taikyti teisingumu ir objektyvumu grindžiamą iš tarpvalstybinės prekybos internetu gautų pajamų apmokestinimo sistemą, kuri leistų suvienodinti įmonių, vykdančių su elektronine prekyba susijusią veiklą visoje ES, mokesčių lygį ir kartu paskatintų įmonių, visų pirma MVĮ, komercinę veiklą;

Kibernetinis saugumas ir kovos su kibernetiniais incidentais priemonių tobulinimas

11. pabrėžia, kad nauja Komisijos parengta Kibernetinio saugumo strategija turėtų padėti pagerinti kibernetinių incidentų prevenciją, nustatymą ir reagavimą į juos, o sudėtingiausiais atvejais pagerinti keitimąsi informacija ir užtikrinti geresnį koordinavimą tarp valstybių narių ir Komisijos. Siekiant šio tikslo, reikės stiprinti valstybių narių, ES institucijų, vietos ir regionų valdžios institucijų, privačiojo sektoriaus ir pilietinės visuomenės bendradarbiavimą sudarant partnerystes ⁽⁴⁾;

12. ragina kurti standartus, priemones ir mechanizmus, kuriais būtų užtikrintas tinklų ir informacinių sistemų saugumas ir kurie neatsiliktų nuo spartaus besikeičiančių kibernetinių grėsmių tempo, kad būtų pasiektas aukštas apsaugos lygis visose valstybėse narėse;

13. pabrėžia, kad dėl duomenų saugojimo ir prieigos prie jų saugumo spragų ir padaugėjusių kibernetinių išpuolių, nukreiptų į svarbias miestų infrastruktūras ir miestų valdymo sistemas, reikia daugiau sistemingų ir suderintų veiksmų, kurie sušvelnintų pavojų, užkirstų jam kelią ir užtikrintų, kad teisės aktai būtų priimami ne tik taikant rinkos principais pagrįstas iniciatyvas, bet ir valdžios institucijoms imantis veiksmų reglamentavimo ir vykdymo užtikrinimo srityse. Turėtų būti parengtos ir įgyvendintos pažangios saugumo mokymo programos taip pat ir vietos bei regionų valdžios institucijų lygmenimis, įskaitant tas valdžios institucijas, kurios dalyvauja pažangiųjų miestų technologijų e. viešuosiuose pirkimuose, jų diegime ir kasdieniame naudojime;

14. pažymi, kad siekiant įgyvendinti bendrosios skaitmeninės rinkos tikslus, būtina apsaugoti valstybių narių vertybes, visuomenę ir ekonomiką nuo neigiamo kibernetinių išpuolių poveikio ir gerbti pagrindines vertybes, kaip antai, žodžio laisvė, teisė į privatumą, ir skatinti atvirą, laisvą ir skaidrų kibernetinių technologijų naudojimą;

15. suvokia pavojus, kylančius dėl tarpvalstybinių kibernetinių incidentų, kurie šiuo metu kelia nerimą dėl vis didėjančio jų dažnumo ir keliamo rizikos lygio. Kadangi dėl šios grėsmės tinklams ir informacinėms sistemoms gali sutrikti ekonominė veikla ir susidaryti didelių finansinių nuostolių, kartu sumažėti naudotojų pasitikėjimas ir būti padaryta didelė žala ES ekonomikai, Komitetas ragina skatinti glaudesnį valstybių narių bendradarbiavimą ir geresnį jų veiksmų koordinavimą, ypač didelio masto tarpvalstybinių kibernetinių incidentų valdymo srityje;

16. yra įsitikinęs, kad būtina didinti vartotojų pasitikėjimą elektroninėmis paslaugomis, užtikrinant, kad jie būtų informuojami apie jų teises ir apsaugoti internetinėje aplinkoje, kartu užtikrinant autorių ir intelektualinės nuosavybės teises;

17. pritaria, kad būtų sukurta Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūra, suteikiant jai visišką operacinį pajėgumą ir stabilią veiklos sistemą, įskaitant atsakomybę už kibernetinį saugumą per visą gyvavimo ciklą ir už kibernetinių incidentų prevenciją, nustatymą ir jų sprendimą;

18. remia pasiūlymą administruoti ir techniškai valdyti Europos IRT saugumo bendro sertifikavimo sistemą, grindžiamą esamomis saugumo sertifikavimo sistemomis ir pripažįstamą visų ES valstybių narių;

19. rekomenduoja tęsti kovos su kibernetiniais išpuoliais veiksmus įgyvendinant saugumo priemones, kuriomis siekiama gerinti ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugą, kad piliečiai ir įmonės galėtų naudotis skaitmenine aplinka, kuri būtų saugi ir verta jų pasitikėjimo ir kurioje kartu būtų gerbiamos pagrindinės teisės ir kitos pagrindinės ES vertybės taikant atitinkamą teisinę sistemą;

⁽³⁾ CdR 5559/2013.

⁽⁴⁾ CdR 625/2012.

Interneto platformų kūrimas

20. pabrėžia vaidmenį, kurį interneto platformos gali atlikti skatinant diskusijas svarbiais bendro intereso klausimais, susijusiais su plačiajuosčio ryšio tinklų diegimu, priežiūra ir plėtojimu visuose ES regionuose ir teritorijose;
21. palankiai vertina Komisijos pareiškimą dėl „skaitmeninių inovacijų centrų“ kūrimo ir prašo Komisijos siekti, kad skiriant lėšas būtų užtikrinta geografinė pusiausvyrą ⁽⁵⁾;
22. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia sukurti plačiajuosčio ryšio tinklus, nes tai yra priemonė spręsti dabartinius ekonomikos ir socialinius iššūkius ir įtraukti žmones į žiniomis grindžiamą visuomenę;
23. naudojamasis tinklu ir jo paslaugomis yra ekonomikos augimo ir užimtumo, taip pat socialinės lygybės ir vienodų galimybių gauti informaciją veiksnys. Interneto prieiga gali būti laikoma tikra piliečių teise ir gyvenimo kokybės rodikliu;
24. atkreipia dėmesį į nuolat didėjančią interneto platformų (paieškos sistemos, socialinės žiniasklaidos platformos, taikomųjų programų parduotuvės ir kt.) įtaką e. ekonomikai;
25. rekomenduoja kurti tinklus siekiant tvarumo ir veiksmingumo. Deramo aprėpties lygio plačiajuosčio ryšio tinklui sukurti reikia didelių ir ilgalaikių investicijų į infrastruktūrą, o kompetentingos institucijos privalo nustatyti priemones, kurios sudarytų privačioms įmonėms palankesnes sąlygas naudotis tinklu kaimo vietovėse;
26. siūlo daugiau dėmesio skirti didesniai efektyvumui skirstant radijo dažnių spektro juostas ir skatinti privačiojo sektoriaus investicijas, kurias papildytų viešosios investicijos, siekiant įgyvendinti su elektroninių ryšių sistemomis susijusius tikslus ir išvengti tinklų monopolizavimo;
27. mano, kad reikia stiprinti piliečių ir verslo bendruomenės pasitikėjimą elektroninėmis paslaugomis nuolat teikiant informaciją apie jų teises ir užtikrinant tinkamo lygio apsaugą elektroninėje erdvėje, ir ragina imtis veiksmingų priemonių siekiant pašalinti neteisėtą turinį, su kuriuo jie gali susidurti;
28. pabrėžia, kad valstybės narės, vietos ir regionų valdžios institucijos, kurios daugeliu atvejų yra atsakingos už mokyklas ir švietimo įstaigas, ir kiti suinteresuotieji subjektai privalo imtis suderintų veiksmų siekiant paremti pastangas gerinti skaitmeninius įgūdžius ir išvengti žmonių atskirties nuo IRT grindžiamos visuomenės ir ekonomikos; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia didžiulę piliečių, darbuotojų bei ieškančių darbo žmonių skaitmeninio raštingumo ir įgūdžių svarbą, siekiant plačiai įgyvendinti skaitmeniną ekonomiką ir visuomenę ⁽⁶⁾, ir reiškia susirūpinimą dėl Komisijos nustatyto išliekančio skaitmeninių įgūdžių atotrūkio;

Užtikrinti duomenų ekonomikos veikimui būtiną pagrindą

29. atkreipia dėmesį į tai, kad nuolatiniai pokyčiai ir ekonomikos skaitmeninimas atveria vietos ir regionų valdžios institucijoms naujas galimybes kuo geriau pasinaudoti skaitmeninės ekonomikos augimo potencialu, todėl reikia didelių investicijų į infrastruktūros objektus ir informacijas ir ryšių technologijas, ypač į debesijos kompiuteriją ir didžiuosius duomenis, taip pat mokslinius tyrimus ir inovacijas, siekiant skatinti pramonės konkurencingumą ir gerinti viešąsias paslaugas, įtraukti ir gebėjimus. Atsižvelgdamas į tai, pritaria Komisijos sprendimui, pratęsiant 2017 m. rugsėjo 21 d. komunikatą dėl teisingo skaitmeninės ekonomikos apmokestinimo, iki 2018 m. pavasario pateikti pasiūlymą dėl direktyvos, kuria ES lygmeniu būtų apibrėžtos skaitmeninės ekonomikos pelno apmokestinimo taisyklės ⁽⁷⁾;
30. palankiai vertina iniciatyvą „WiFi4EU“, kuria skatinama plėtoti nemokamą interneto ryšį vartotojams vietos bendruomenėse, o privačius investuotojus paskatinti dalyvauti kuriant skaitmeninius tinklus;
31. remia iniciatyvą „WiFi4EU“ ir numato ją populiarinti vietos bendruomenių lygmeniu, ir informuoti apie galimus jos privalumus, kad paskelbus pirmąjį kvietimą teikti paraiškas, kuo daugiau reikalavimus atitinkančių Europos valdžios institucijų būtų pasirengusios teikti kandidatūras finansavimui gauti;

⁽⁵⁾ CdR 02646/2015.

⁽⁶⁾ CdR 02646/2015.

⁽⁷⁾ Žr. RK nuomonę COR-2017/01530

32. atkreipia dėmesį į svarbų plačiajuosčio ryšio kokybės gerinimo vaidmenį plėtojant 5G tinklus, kurie turės įtakos ekonomikos ir visuomenės perėjimui prie skaitmeninių technologijų, taip pat plėtojant novatoriškas ir konkurencingas skaitmenines paslaugas, ir taip duos socialinės ir ekonominės naudos ilguoju laikotarpiu, paskatins ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą ir sanglaudą; šiuo tikslu pakartoja savo raginimą Europos Komisijai kuo greičiau užbaigti 5G standartizavimą, atsižvelgiant į tai, kad standartai yra nepaprastai svarbūs telekomunikacijų tinklų konkurencingumui ir sąveikumui;

33. atkreipia dėmesį į tarpvalstybinių paslaugų prieigos problemas, su kuriomis susiduria vartotojai, siekiantys gauti paslaugas kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie gyvena;

34. pabrėžia teigiamą tarpvalstybinių e. paslaugų perkeliavimo poveikį, nes naudotojai galės naudotis savo paslaugų prenumerata internete tiek savo namuose, tiek keliaudami į kitas valstybes nares;

35. ragina dėti dar daugiau pastangų ir palengvinti visų Europos piliečių prieigą prie internetinių paslaugų, kurios siūlomos kitose valstybėse narėse, kad būtų išspręsta geografinio blokavimo problema, ir prašo pašalinti nepagrįstą skirtingų Sąjungos šalių vartotojų diskriminaciją;

36. palankiai vertina draudimą blokuoti prieigą prie interneto svetainių bei kitų elektroninių sąsajų priklausomai nuo kliento gyvenamosios vietos ir nukreipti klientus iš vieno tam tikrai šaliai skirtos svetainės arba sąsajos varianto į kitai šaliai skirtą tokios svetainės arba sąsajos variantą, nes tiek vartotojai, tiek komercinės veiklos subjektai, kaip galutiniai vartotojai, susiduria su tokia praktika. Klientas gali būti nukreiptas tik gavus jo sutikimą, o komercinės veiklos subjektams turi būti reikalaujama užtikrinti, kad elektroninės sąsajos variantas, kurį klientas norėjo pasiekti iki nukreipimo, išliktų lengvai prieinamas;

37. atkreipia dėmesį į dabartinį skaitmeninio turinio kūrėjų ir vartotojų interesų disbalansą ir pripažįsta, kad reikia modernizuoti autorių teisių ir intelektualinės nuosavybės teisės aktus;

38. konstatuoja, kad dėl skaitmeninės plėtros, pavyzdžiui, debesų kompiuterijos paslaugų arba srautinio duomenų siuntimo, kyla daug iššūkių, ypač autorių teisių srityje⁽⁸⁾;

39. ragina vis dažniau naudotis debesijos taikomosios programomis siekiant turėti prieigą prie Europos, pasaulinio masto ir t. t. duomenų infrastruktūros, kuri yra labai svarbi vykdant veiklą įvairiose srityse, ir pabrėžia, kad ši prieiga prie duomenų infrastruktūros turi būti užtikrinama aukšto lygio saugumo, duomenų perkeliavimo ir sąveikumo sąlygomis;

Asmens duomenų apsaugos užtikrinimas

40. pabrėžia, kad pagrindinė atsakomybė už asmens duomenų apsaugą tenka nepriklausomoms duomenų apsaugos institucijoms;

41. mano, kad asmens duomenų apsaugos strategiją būtina priderinti prie dinamiškų ir nuolat kintančių poreikių virtualioje erdvėje, nes asmens duomenų apsaugos problemos turi padarinių daugelyje sričių, pavyzdžiui, teisingumo, ekonomikos, ryšių, švietimo, sveikatos apsaugos, administravimo ir vartotojų apsaugos ir kt.;

42. palankiai vertina tai, kad Komisija palieka valstybėms narėms tam tikrą laisvę taikyti išimtis, susijusias su autorių teisėmis saugomų kūrinių naudojimu mokymo tikslais. Tai leidžia atsižvelgti į nacionalinę, regionų ir vietos tapatybę, taigi kartu ir į tam tikrų rūšių licencijas, suteiktas skirtingomis socialinėmis ir politinėmis aplinkybėmis⁽⁹⁾;

43. mano, kad ateityje reikėtų geriau suderinti autorių, kūrėjų ir atlikėjų atlygio teisinę sistemą⁽¹⁰⁾;

Vietos ir regionų lygmuo. Svarba Regionų komitetui

44. mano, kad miestams ir regionams tenka labai svarbus vaidmuo kuriant viešosios informacijos duomenų bazes, teikiant pasiūlymus dėl saugos, ugdant būtinus skaitmeninius įgūdžius, užtikrinant ir palengvinant plačiajuosčių prieigos tinklų finansavimą bei sudarant tinkamas sąlygas tarpregioninei ir tarpvalstybinei prekybai internetinėmis paslaugomis, t. y. prekybai, kuri gali būti labai naudinga siekiant kurti aukštos kokybės paslaugas ir duomenų ekonomiką;

⁽⁸⁾ CdR 02646/2015.

⁽⁹⁾ CdR 05114/2016.

⁽¹⁰⁾ CdR 00039/2016.

45. pažymi, kad ankstesnėse savo nuomonėse RK nuolat pabrėžė vietos ir regionų lygmens galimą indėlį į visus duomenų rinkimo etapus ir užtikrinant paslaugų teikimą piliečiams ir įmonėms. Tai įrodo konkretūs atvejai: Europoje yra daug pavyzdžių, patvirtinančių galimą regionų, nacionalinių valdžios institucijų ir mokslinių tyrimų centrų bendradarbiavimą bendrosios skaitmeninės rinkos srityje;

46. pabrėžia svarbų vaidmenį, kurį vietos ir regionų valdžios institucijos gali atlikti siekiant suderinti duomenis ir didinti skaitmeninės ekonomikos augimo potencialą, todėl į tai reikėtų atsižvelgti imantis bet kokių veiksmų nacionaliniu ar ES lygmeniu;

JK ketinimo išstoti iš Europos Sąjungos poveikis bendrajai skaitmeninei rinkai

47. atkreipia dėmesį, kad Jungtinės Karalystės gyventojams atidavus balsus už šalies pasitraukimą iš Europos Sąjungos, įmonės nėra tikros dėl UK išstojimo iš ES sąlygų. Įmonėms, teikiančioms prekes arba paslaugas internetu, visų pirma skaitmeninį turinį, svarbiausias klausimas – kaip Europos Komisijos bendrosios skaitmeninės rinkos iniciatyva bus įgyvendinama UK;

48. mano, kad tuo atveju, jei Jungtinė Karalystė sutiks su laisvu prekių ir paslaugų judėjimu, bendrosios skaitmeninės rinkos taisyklės šioje šalyje turės būti taikomos ilgiau nei nustatytus dvejus derybų dėl „Brexit“ metus.

Briuselis, 2018 m. sausio 31 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė „Diskusijoms skirtas dokumentas dėl ES finansų ateities“

(2018/C 176/09)

Pranešėjas: Marek Woźniak (PL / EPP), Didžiosios Lenkijos vaivadijos pirmininkas**Pamatinis dokumentas** Diskusijoms skirtas dokumentas dėl ES finansų ateities, Europos Komisija**POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina veiksmus, kurių ėmėsi Europos Komisija siekdama pradėti plataus masto diskusijas apie Europos ateitį. Diskusijoms skirtame dokumente dėl ES finansų ateities nurodomi pagrindiniai iššūkiai, su kuriais Europos Sąjunga susidurs po 2020 m., ir įgyvendintini išpareigojimai. Jame prognozuojama, kokio poveikio kitos daugiamečių finansinės programos (DFP) struktūrai turės baltojoje knygoje išdėstyti penki scenarijai, ir pristatomos būsimo ES biudžeto galimybės, galimos reformos ir rizikos;
2. pažymi, kad ES biudžetui kyla daug ilgalaikių iššūkių ir dabartinis jo finansavimo lygis yra nepakankamas, o tai reiškia, kad daugiamečių finansinė programa turi būti iš esmės peržiūrėta. Būsimo biudžeto vizija privalo atitikti naujus plataus užmojo ES tikslus, kuriems po 2020 m. reikės skirti biudžeto lėšų iš įvairių šaltinių. Kartu ES išlaidos turėtų toliau kurti didesnę Europos pridėtinę vertę;
3. yra įsitikinęs, kad diskusijoms skirtame dokumente pateikiama analizė aiškiai rodo, kad reikia pakeisti valdymo taisykles, taikomas daugiamečiai finansinei programai ir ES finansavimo sistemai. Dabartinė padėtis – kai Europos ekonomika atsigauja ir Jungtinės Karalystės išstojimas iš ES turėtų paskatinti atsisakyti taikomų korekcijų sistemų – suteikia beprecedentę galimybę praėjus daugiau kaip 30 metų nuodugniai reformuoti ES finansavimo sistemą;
4. pabrėžia daugiamečių finansinės programos svarbą – ji turėtų išlaikyti su investicijomis susijusią dalį ir padėti įgyvendinti bendrus ES tikslus ir politiką. Todėl nebūtina rengti specialių ne pagal DFP veikiančių priemonių, nei kurti atskirų biudžetų euro zonos šalims ir kitoms ES šalims;
5. primena, kad ekonomikos krizė išryškino ES biudžeto ribotumą: jį sudaro tik 1 proc. ES bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP), tačiau jo lėšomis sprendžiami horizontalūs uždaviniai, su kuriais valstybės narės nesugebėtų susidoroti. Dabartinė DFP yra svarbi siekiant ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, remiant mokslinius tyrimus bei technologinę plėtrą ir transporto infrastruktūrą, taip pat kuriant darbo vietas. Vis dėlto ji nėra pakankamai lanksti, kad būtų galima pateisinti lūkesčius ir spręsti iškilančias naujas problemas, todėl turėjo būti pasiekta dabartinio biudžeto asignavimų viršutinė riba;
6. taip pat pažymi, kad „grynojo likučio“ požiūris, kuriuo neatsižvelgiama į investicijų grąžą privačiajai ekonomikai, ir ilgai truncančios derybos dėl kiekvieno išleidžiamo euro per metinę biudžeto sudarymo procedūrą neleidžia išvėlgti tikrosios Europos pridėtinės vertės ir dėl to sunku įgyvendinti platesnio užmojo politiką ir programas. Be to, paaiškėjo, kad ir išlaidų lygis, ir dabartinė nuosavų išteklų sistema yra neoptimalūs; ragina Europos Vadovų Tarybą sprendimus dėl reglamento, kuriuo nustatoma DFP, priimti kvalifikuota balsų dauguma, kaip numatyta SESV 312 straipsnio 2 dalies 2 punkte;
7. dar kartą atkreipia dėmesį į besikeičiančius ES poreikius ir svarbius iššūkius, kurie ES biudžetui iškils po 2020 m. šiose srityse: 1) socialinio teisingumo ir skurdo; 2) teikiamų viešųjų paslaugų, būsto ir švietimo; 3) konkurencingumo ir inovacijų; 4) darbo vietų kūrimo; 5) demografinių pokyčių, migracijos ir piliečių saugumo; 6) bendros gynybos politikos; 7) klimato kaitos; 8) ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos; 9) žemės ūkio ir maisto saugos; 10) infrastruktūros ir judumo; 11) energetikos; 12) globalizacijos poveikio; 13) tvaraus augimo; 14) galimo ypatingo Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES poveikio tam tikroms teritorijoms ir 15) skaitmeninimo. Todėl daugiamečioje finansinėje programoje visų pirma privaloma užtikrinti išteklius šioms problemoms spręsti, kad būtų sukurta konkreti Europos pridėtinė vertė ES piliečiams;

8. su susirūpinimu atkreipia dėmesį į tai, kad sumažinus ES biudžetą (įskaitant su JK išstojimu iš ES susijusį sumažinimą) ir nepadidinus finansavimo galimybių nuosavais ištekliais padidės našta valstybėms narėms įnašų forma arba neišvengiamai bus suvaržyta remiama įvairių sričių politika;

9. pabrėžia, kad svarbu ES biudžetu naudotis veiksmingiau, partnerystės principą taikant visiems biudžeto aspektams ir supaprastinant fondus bei atitinkamas jų taisykles;

10. todėl ragina būsimai bendrai finansinei programai padidinti finansavimo dalį, kad ES galėtų priimti atsakomybę už Sutarčių tikslų ir naujų politinių prioritetų bei iš jų kylančių užduočių įgyvendinimą. To reikėtų imtis neribojant bendros žemės ūkio politikos ir visoms valstybėms narėms ir regionams skirtos sanglaudos politikos, kuriai, turint omenyje ES išskylančių iššūkių mastą ir struktūrinį pobūdį, turėtų būti palikta bent jau esama ES biudžeto dalis;

11. mano, kad, atsižvelgiant į Europos Sąjungoje iškilusių iššūkių mastą ir aplink ją vykstančius dinamiškus procesus, ES biudžetas turi būti funkcionalesnis ir lankstesnis nei anksčiau ir gebėti geriau reaguoti į naujas tendencijas ir politikos pokyčius. Šis principas turėtų būti taikomas tiek neigiamoms tendencijoms, tiek ir naujoms vystymosi galimybėms. Todėl, vadovaujantis aukšto lygio darbo grupės nuosavų išteklių klausimais rekomendacijomis, reikia patvirtinti tokį ES biudžetą, kuris būtų paprastesnis, skaidresnis bei teisingesnis ir geriau atitiktų demokratinius principus;

12. pažymi, kad būsimame ES biudžete turi būti atsižvelgiama į vietovių ypatumus vystymosi galimybių ir trūkumų požiūriu, taip pat į geografinius ir demografinius iššūkius. Šiuo pagrindu sudarytas ES biudžetas leistų priimti didesnę atsakomybę už priimtus įsipareigojimus ir priemonių poveikį vietos ir regionų lygmeniu; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad ypatingas vaidmuo tenka pasidalijamajam valdymui, kuris užtikrina darnų teritorinį vystymąsi ES politiką susiedamas su jos įgyvendinimu vietoje;

13. su nerimu pažymi, kad diskusijoms skirtame dokumente (jame nagrinėjami klausimai, kurie bus itin svarbūs Europos struktūrai artimiausiais metais) nėra pabrėžiamas vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo, ypač tais atvejais, kai 7 punkte išvardytose srityse jos turi išimtinę kompetenciją;

14. primena, kad į Lisabonos sutartį įtraukta konkreti nuoroda dėl vietos ir regionų valdžios institucijų skatinimo ir gynimo privalo būti visapusiškai įgyvendinama praktiškai, laikantis subsidarumo principo ir užtikrinant, kad vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų – ypač pasitelkusios RK – dalyvauti Europos teisėkūros procese, atsižvelgiant į tai, kad jos dažniausiai yra galutinės ES politikos ir programų naudos gavėjos ir atlieka lemiamą vaidmenį įgyvendinant ES teisės aktus. Be to, ES biudžetas turi užtikrinti subsidarumo principo laikymąsi, kad būtų tinkamai atspindėtas atsakomybės pasiskirstymas tarp Europos, nacionalinio ir vietos lygmenų;

15. dar kartą išreiškia savo pritarimą septynerių metų programavimo laikotarpiui, kaip nurodyta Komiteto nuomonėje dėl sanglaudos politikos ateities. Tačiau RK taip pat pripažįsta 10 metų programavimo laikotarpio (5 + 5) privalumus, numatant privalomą visavertį laikotarpio vidurio persvarstymą. Todėl RK siūlo paremti septynerių metų laikotarpį paskutinį kartą, o vėliau pritaikyti jį prie rinkimų ciklo. Pagal šiuos scenarijus būtų galima užtikrinti pakankamą stabilumą ir nuspėjamumą, taip pat galimybę veiksmingiau patenkinti strateginio planavimo reikalavimus. Be to, atliekant visapusišką laikotarpio vidurio persvarstymą jau būtų žinomi pirmojo įgyvendinimo etapo rezultatai ir jie galėtų būti įgyvendinti, kad ES biudžeto panaudojimas taptų patikimesnis ir tikslesnis. Taip pat turėtų būti įmanoma taikyti biudžeto lankstumo kriterijų, kad būtų galima imtis veiksmų ištikus didelei krizei ar pasikeitus prioritetams;

16. palankiai vertina Europos Komisijos ir Europos Parlamento pasiūlytą aiškų ir plataus užmojo procedūrinio darbo kalendorių, pagal kurį priimama nauja daugiametė finansinė programa ir pagal kurią būtų galima pasiekti susitarimą su Taryba iki 2019 m. Europos Parlamento rinkimų. Vis dėlto Komitetas yra labai susirūpinęs dėl Tarybos pasiūlymo galutinius susitarimus dėl būsimos daugiametės finansinės programos priimti tik po Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES. Jis išpėja, kad sprendimų dėl daugiametės finansinės programos priėmimo procesas neturėtų tapti pernelyg ilgas, nes dėl to per vėlai būtų priimtas būsimų teisės aktų rinkinys, todėl nebūtų galima jo laiku įgyvendinti;

17. atkreipia dėmesį į tai, kad programavimo veikloje vis dar nėra numatyta strategiją „Europa 2020“ pakeisianti strategija; todėl ragina Komisiją kuo greičiau pradėti rengti tokią strategiją, kurioje reikėtų užsibrėžti plataus užmojo, bet kartu realistiškus strateginius tikslus, kuriais siekiama veiksmingiau pritaikyti būsimą ES ir nacionalinę įvairių sričių politiką, naudojant turimas priemones ir finansinius išteklius;

18. nurodo, kad bet kokios „pereinamojo laikotarpio nuostatos“, nors jos ir yra leidžiamos pagal finansinį DFP reglamentą, kels rimtų teisinių ir veiklos problemų kitos daugiametės finansinės programos laikotarpio pradžioje, o tai turės neigiamų padarinių veiklos programoms ir naudos gavėjams, ypač vietos ir regionų valdžios institucijose. RK pareiškia, kad yra pasirengęs prisidėti ir suteikti paramą Europos Parlamentui, Europos Komisijai ir Tarybai derybose dėl DFP;

Europos pridėtinė vertė

19. palankiai vertina siūlomą Europos pridėtinės vertės koncepciją, kuri yra susieta su Sutartimis grindžiamais įsipareigojimais – būtinu orientyru diskusijoms dėl DFP;

20. tinkamais laiko siūlomus kriterijus, taikomus viešųjų gėrybių, turinčių europinį aspektą, kūrimui, masto ekonomijai ir pasklidimo poveikiui, taip pat užtikrinant bendras Europos vertybes ir stiprinant bendrąją rinką. Pateikta Europos pridėtinės vertės apibrėžtis įkvepia pasitikėjimo, kad įgyvendinant priemones ES lygmeniu bus paisoma subsidiarumo ir proporcingumo principų. Itin svarbu yra tai, kad viena sąlygų siekiant pagerinti visos ES konkurencinę padėtį yra mažesni vystymosi skirtumai tarp ES šalių ir pačiose šalyse. Šiuo požiūriu reikėtų pabrėžti sanglaudos politikos vaidmenį kuriant Europos pridėtinę vertę vykdant struktūrines reformas, didinant administracinius gebėjimus visais valdymo lygmenimis („šalutinis poveikis“ (angl. *spill-over effects*)), taip pat skiriant tiesioginę paramą, pavyzdžiui, pagal iniciatyvą „Mažiau išsivystę regionai“;

21. pritaria Komisijos raginimui sutelkti DFP į prioritetus, kurie iš tikrųjų gali pakeisti žmonių gyvenimą ir padėti atkurti pasitikėjimą ES pridėtine verte. Siekiant šio tikslo, ES biudžetas taip pat turėtų geriau atspindėti dialogą su piliečiais, visų pirma per dvi politines asamblėjas, kurių nariai yra demokratiškai išrinkti (Europos Parlamentą ir Europos regionų komitetą). Be to, reikėtų sukurti didesnę sinergiją su nacionaliniais ir regioniniais parlamentais ir regionų bei vietos asamblėjomis;

22. be to, šiuo požiūriu pritaria Europos Parlamento raginimui toliau plėtoti vertinimo metodus, pavyzdžiui, įtraukiant atitinkamus veiklos rodiklius arba atsižvelgiant į konkrečios politikos poveikį regionams, naudojantis dabartinėmis sanglaudos politikos priemonėmis, pavyzdžiui, ESI fondų atvirųjų duomenų platforma. Be to, sprendimai dėl remtinios politikos turėtų būti grindžiami kokybiniu ir politiniu ES prioritetų vertinimu ir negali apsiriboti išimtinai tik kiekybine analize;

23. pabrėžia, kad dėl stiprių politinių interesų įtakos kyla pavojus, kad bus priimti ne tie sprendimai, kuriais skatinamos didelės pridėtinės vertės Europai turinčios priemonės, o tie, kurie yra susiję su nacionaliniu lygmeniu susirūpinimą keliančiais klausimais, pavyzdžiui, grynojo likučio ar konkrečių biudžeto ribų išsaugojimo; ragina Tarybą vengti derybų dėl DFP, grindžiamų grynojo likučio skaičiavimu, nes, pirma, atliekant šį skaičiavimą negalima atsižvelgti į netiesioginę naudą (pvz., užsienio įmonei įgyvendinant ES projektą), ir, antra, toks skaičiavimas prieštarauja Europos sanglaudos ir solidarumo dvasiai;

Biudžeto reforma

24. yra įsitikinęs, kad reikia atlikti esminę reformą, kad būtų panaikintos neveiksmingos taisyklės bei priemonės ir daugiau svarbos suteikta efektyvesnėms iš jų. Komitetas pakartoja, kad dėl biudžeto struktūros sudėtingumo – ypač jo permokos grąžinimo ir koregavimo mechanizmų – ES veiksmams tampa mažiau aiškūs ir gilėja visuomenės pasitikėjimo ES institucijomis krizė. Todėl jis ragina atsisakyti šių mechanizmų, kad būtų galima realiai įvertinti ES išlaidas ir teikiamą naudą. Šiuo požiūriu RK nurodo, kad reikia platesniu mastu vertinti bendrą įvairių sričių ES politikos naudą, ekonominę sinergiją, tarpvalstybinį poveikį ir teigiamus išorinius rezultatus;

25. ragina **suderinti DFP ir užtikrinti didesnę jos skaidrumą**. Komitetas nurodo, kad „palydovinių“ priemonių kūrimas nėra teisingas sprendimas. Todėl jis tebėra įsitikinęs, kad į DFP struktūrą reikia įtraukti konkrečias priemones (pvz., Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą) ir užtikrinti sinergiją naudojant vieną taisyklių rinkinį;

26. atkreipia dėmesį į tai, kad dabartinis ES biudžetas nėra pakankamai didelis, kad galėtų daryti stabilizuojantį poveikį, o tai reiškia, kad ES daugiametei finansinei programai po 2020 m. remti reikia naudoti nuosavus išteklius. RK pakartoja savo raginimą įvesti naujus nuosavų išteklių šaltinius įvairių derinamų mokesčių (Europos įmonių pelno mokesčio, bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės, finansinių sandorių mokesčio, senjoražo, skaitmeninės ekonomikos pelno apmokestinimo, reformuoto PVM) rinkinio pavidalu;

27. ragina Tarybą ir ES Tarybai pirmininkaujančią šalį dėti visas pastangas siekiant įtikinti valstybes nares nuodugnai reformuoti ES nuosavus išteklius. Puikus pagrindas šiam argumentui pagrįsti – aukšto lygio darbo grupės nuosavų išteklių klausimais ataskaitos išvados;

28. ragina valstybes nares apsvarstyti galimybę padidinti savo įnašus į ES biudžetą, atsižvelgiant į savo pajamų lygį, vertinamą pagal bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) rodiklį;

29. įspėja, kad, nustačius 1 proc. ES BNP išlaidų lygį, po Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ES biudžetas per metus sumažės daugiau kaip 23 mlrd. EUR. Todėl RK remia Europos Parlamento raginimą padidinti išlaidų lygį iki ne mažiau kaip 1,3 proc. ES BNP;

Būsimo biudžeto veikimas

30. ragina **supaprastinti** DFP struktūrą. Pagrindinės finansavimo sritys turėtų atitikti remtinus prioritetus ir jas piliečiams turėtų būti lengva atpažinti (pvz., sanglaudos politika, BŽŪP);

31. ragina būsimoje DFP užtikrinti reikiamo lankstumo ir finansavimo stabilumo pusiausvyrą strateginės reikšmės ES intervencijos srityse. Tam būtina sukurti tinkamą rezervo sudarymo mechanizmą, kuris padėtų išvengti nepagrįsto išteklių susikaupimo ir kartu nustatyti aiškius jų skirstymo kriterijus. Todėl Komitetas ragina sukurti krizių rezervą tokiems atvejams, kai kyla nauji uždaviniai arba nenumatytos krizės, ir neprogramuojamų lėšų rezervą. Jis taip pat siūlo sustiprinti esamas specialias lankstumo priemones;

32. nurodo, kad reikia **užtikrinti** ES priemonių tarpusavio **nuoseklumą**, kad visos jos padėtų siekti ES tikslų ir sudarytų palankesnes sąlygas reformų įgyvendinimui valstybėse narėse;

33. ragina visas baudas, surinktas konkurencijos politikos srityje, pervesti į ES biudžetą kaip asignuotąsias įplaukas;

34. pabrėžia, kad būtina skatinti didesnę **papildomumą** ir apriboti esamų ES finansinių priemonių dubliavimąsi, siekiant užtikrinti didesnę būsimo ES biudžeto efektyvumo augimą. Vykdamas tokią konsolidacijos procesą taip pat būtų įmanoma padidinti finansavimo priemonių kritinę masę ir tai padėtų sudaryti paprastesnes ir skaidres galimybes gauti šių lėšų;

35. ir toliau mano, jog ateityje biudžetas turėtų būti **orientuojamas į rezultatus**. Kalbant apie ES išteklių ir ES ekonominės politikos koordinavimo sąsają, RK nepritaria koncepcijai, pagal kurią sanglaudos politika paprasčiausiai taptų priklausoma nuo Europos semestro proceso, o ne būtų su juo suderinta, nes sanglaudos politika yra atskirai įteisinta Europos Sąjungos sutartyse. Be to, jei tokios sąsajos veiksmingumas būtų didinamas sanglaudos politiką įtraukiant į nacionalines reformų programas, toks įtraukimas turi būti – pradedant Europos lygmeniu – pertvarkytas taip, kad būtų išlaikytas teritorinis aspektas ir partnerystės principu paremtas decentralizuotas metodas⁽¹⁾. RK taip pat yra įsitikinęs, kad norint padaryti Europos semestrą veiksmingesnį ir padidinti vietos lygmens atsakomybę būtina patenkinti šią *sine qua non* sąlygą: į Europos semestrą kaip partneres struktūriškai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas, atsižvelgiant į ES valstybėse narėse esančių faktinį galių ir kompetencijos pasidalijimą tarp valdymo lygmenų⁽²⁾.

Būsimo finansavimo sritys

36. siūlo įgyvendinant ES politiką toliau remti teritorinį požiūrį, dar labiau sustiprinant vietos ir regionų lygmenų, taip pat funkcinių tarpregioninių teritorijų, kaip svarbių dalyvių siekiant įgyvendinti ES tikslus piliečiams, poziciją;

37. šiuo požiūriu pakartoja savo raginimą, kad būsimoje biudžeto struktūroje sanglaudos politikai ir toliau būtų skiriamas prioritetas siekiant naudoti visiems ES regionams, ir tvirtai remia iniciatyvą #CohesionAlliance. RK laikosi nuomonės, kad trys sanglaudos matmenys (ekonominis, socialinis ir teritorinis) atlieka svarbų vaidmenį skatinant didesnę ekonominę konvergenciją Europos Sąjungoje, užtikrinant labiau integruotą Europą, turinčią stipresnį socialinį aspektą, ir suteikiant galimybę visoje ES naudotis bendrąja rinka. Didesnė sanglauda ir teritorinis atsparumas yra pagrindiniai veiksniai, lemiantys ES konkurencinę padėtį pasaulinėje arenoje;

⁽¹⁾ Žr. 2017 m. gegužės 12 d. priimtą RK nuomonę „Sanglaudos politikos ateitis po 2020 m. Už stiprią ir veiksmingą Europos sanglaudos politiką po 2020 m.“.

⁽²⁾ Žr. 2017 m. gegužės 11 d. priimtą RK nuomonę „Europos semestro valdymo gerinimas: elgesio kodeksas dėl vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo“.

38. yra įsitikinęs, kad naujame biudžete privaloma daugiau dėmesio skirti tvarių pranašumų paieškai bei kūrimui ir geriau naudotis vystymosi galimybėmis ir ištekliais. Šiuo požiūriu sanglaudos politika gali užtikrinti realius ir įvertinamus rezultatus ES ir žemesniais lygmenimis. Todėl bendrame biudžete turėtų būti išlaikyta bent jau tokia pati šiai politikai, kaip Europos pridėtinę vertę kuriančiai politikai, skiriamų lėšų dalis;

39. pabrėžia, kad reikia ir toliau skirti pakankamą finansavimą ir paramą visų regionų vidaus vystymuisi pagal sanglaudos politiką. Kartu Komitetas pabrėžia, kad ši politika turėtų tapti lankstesnė vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurios yra tiesiogiai ir netiesiogiai susijusios su 75 proc. ES biudžeto išlaidų;

40. ragina toliau taikyti dabartinius bendro Europos struktūrinių ir investicijų fondų valdymo metodus, nes tai užtikrina jų veiksmingumą ir suteikia galimybę palaikyti nuolatinį dialogą per visą programavimo laikotarpį; šiuo požiūriu pabrėžia ypatingą Europos socialinio fondo (ESF) kaip vieno iš ESI fondų svarbą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir įveikiant socialinius skirtumus ES. Jis taip pat prašo Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą (EGF) ateityje neatsiejamai priskirti ESI fondams;

41. ragina toliau įgyvendinti Europos infrastruktūros tinklų priemonę, programas COSME, LIFE, „Horizontas 2020“, „Erasmus+“ ir Jaunimo užimtumo iniciatyvą ir užtikrinti pakankamą jų finansavimą;

42. atkreipia dėmesį į vis didėjančią būtinybę dažniau naudotis (tarpvalstybinio, tarptautinio ir tarpregioninio) teritorinio bendradarbiavimo programomis ir makroregioninėmis strategijomis siekiant Europoje didinti konkurencingumą, užimtumo lygį ir socialinę įtrauktį. Šios programos ir strategijos taip pat suteikia pridėtinę vertę kuriant bendrą europinę tapatybę;

43. pažymi, kad daugiau lėšų turėtų būti skiriama moksliniams tyrimams ir inovacijoms, kurie daro itin didelį poveikį ES ekonomikos augimui, produktyvumui ir konkurencingumui;

44. dar kartą ragina Komisiją dėti pastangas, kad būtų užtikrinta teisinga, tvari ir solidari žemės ūkio politika⁽³⁾, turinti pakankamai didelį biudžetą, skirtą ūkininkams, regionams, vartotojams ir piliečiams remti. Komitetas rekomenduoja reguliuoti žemės ūkio rinkas, kad būtų išvengta brangiai kainuojančių sektoriaus krizių, ir nustatyti viršutinę tiesioginių išmokų ribą vienam ūkiui, nes tai leistų sutaupyti lėšų pagal pirmąjį BŽŪP ramstį; nepritaria valstybių narių tiesioginių išmokų bendro finansavimo įvedimui; mano, kad BŽŪP renacionalizavimas būtų nenaudingas daugelio ES valstybių narių žemės ūkiui; palankiai vertina antrojo ramsčio stiprinimą siekiant užtikrinti, kad kaimo vietovės galėtų įgyvendinti tinkamas vystymosi priemones, be to, ragina valstybėms narėms suteikti daugiau galimybių perversi lėšas iš pirmojo ramsčio į antrąjį;

45. mano, kad, neapsiribojant tik bendra žemės ūkio politika, būtina atsižvelgti į visų ES politikos sričių kaimo dimensiją siekiant įgyvendinti ES teritorinės sanglaudos tikslą. Iš tiesų, kaip parodė RK tyrimas dėl kaimo vietovėms skiriamų ES biudžeto lėšų, kaimo vietovių poreikiai daug didesni nei gali patenkinti BŽŪP kaimo plėtros politika. Todėl reikia geriau atsižvelgti į kaimo dimensiją kitos kartos struktūriniuose fonduose ir tai turėtų būti daroma remiantis priimta Europos „kaimo darbotvarke“;

46. dar kartą ragina imtis priemonių, kuriomis būtų užtikrintas fiskalinio pajėgumo mechanizmas, kuris sukuria, viena vertus, paskatų (kurių mastas turi būti nustatomas pagal jų sukuriamą Europos pridėtinę vertę) įgyvendinti struktūrines reformas valstybėse narėse, kita vertus, laikiną gebėjimą sušvelninti asimetrinius ekonominius sukrėtimus. Tai gali papildyti sanglaudos politikos priemones ir tai privaloma glaudžiai susieti su platesnio masto ES reguliavimo sistemos atitiktimi ir pažanga siekiant konvergencijos, nesumažinant pačiai sanglaudos politikai skiriamų lėšų. Komitetas lieka įsitikinęs, kad sprendimai dėl fiskalinio pajėgumo mechanizmo turėtų būti priimami bendrai, visapusiškai įtraukiant Europos Parlamentą, ir jie turi būti įgyvendinami ekonominės ir pinigų sąjungos lygmeniu laikantis savanoriško dalyvavimo principo, suteikiant galimybę juo naudotis ir ne euro zonos valstybėms narėms;

47. taip pat primena, jog nepritaria, kad euro zonos fiskalinis pajėgumas būtų viena iš ES biudžeto eilučių, skirtų euro zonai, jei dabartinė nuosavų išteklių riba išliks nepakitusi, t. y. 1,23 proc. ES bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP), nes šis pasiūlymas reikštų arba tai, kad fiskaliniam pajėgumui skiriama nepakankamai lėšų stabilizavimo vaidmeniui atlikti, arba tai, kad kyla išstūmimo poveikio (angl. *crowding out*) rizika Sąjungos politikos finansavimui, pavyzdžiui, Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų lėšomis;

⁽³⁾ Žr. 2017 m. liepos 12 d. priimtą RK nuomonę „BŽŪP ateitis po 2020 m.“.

48. primena savo raginimą, kad kitu daugiametės finansinės programos laikotarpiu kuriant naujos kartos Europos struktūrinius ir investicijų fondus reikia įtraukti BVP papildančias priemones, nes tai leistų bendro finansavimo normą pagal regiono kategoriją priderinti prie realių išlaidų, patiriamų finansuojant bendrai finansuojamus veiksmus, arba prireikusių sudarytų sąlygų pagal tinkamumo kriterijus programuoti veiksmus tose labiau išsivysčiusių regionų teritorijose, kuriose yra susidariusios atitinkamos teritorinės, socialinės ir demografinės sąlygos. Skirstant ES lėšas pagal papildomus suderintus ir nuoseklius kriterijus reikėtų labiau atsižvelgti į regionų ir vietos lygmens demografinius iššūkius, globalizacijos poveikį ir kitus konkrečius iššūkius (pavyzdžiui, socialinius, aplinkos, geografinius ir gamtinius);

49. yra įsitikinęs, kad dėl ekonomikos augimo negali didėti nelygybė ir socialinė atskirtis, ir nurodo, kad SESV 9 straipsnyje ES raginama užtikrinti tinkamą socialinės apsaugos lygį įgyvendinant visų sričių politiką ir veiksmus;

50. primena, kad lyčių perspektyva dar toli gražu nėra integruota į visas politikos sritis; todėl ragina Europos Komisiją taikyti biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą metodiką visoms DFP dalims;

51. mano, kad daugiau dėmesio reikėtų skirti pagalbai vystymuisi ir *pabėgėlių ir migrantų krizei*, kuri yra pasaulinė problema;

Scenarijai

52. dar kartą pakartoja, kad nepritaria būsimos raidos scenarijams („esamos darbotvarkės tęsa“, „kaip nuveikti mažiau, bet efektyviau“, „kas norės, nuveiks daugiau“ „radikalus koncepcijos keitimas“), pagal kuriuos būtų sumažinta ar visiškai panaikinta ilgalaikė pagrindinė investicijų politika, t. y. sanglaudos politika ir bendra žemės ūkio politika. Reikia iš tiesų vengti įvairiomis kryptimis besivystančios Europos ir iš anksto įvertinti įvairių scenarijų teritorinį poveikį;

53. atkreipia dėmesį į tai, kad daugumoje scenarijų visų pirma siekiama skatinti BVP augimą, o ne užtikrinti teritorinę, ekonominę ir socialinę sanglaudą. Tai gali turėti neigiamų pasekmių ES atečiai;

54. nurodo, kad geriausias iš siūlomų variantų yra 5 scenarijus („kaip nuveikti kur kas daugiau bendromis jėgomis“), kuris yra patraukliausias miestuose ir regionuose gyvenantiems piliečiams. Reikėtų dėti pastangas, kad visos valstybės narės patvirtintų didelį ES biudžeto padidinimą ir pritartų naujiems nuosaviems ištekliams;

Baigiamieji svarstymai

55. pabrėžia, kad daugiametė finansinė programa po 2020 m. turėtų būti toliaregiška ir lanksti, kad būtų galima išlaikyti jos strateginį tikslumą ir planavimo tikrumą regionų ir vietos valdžios institucijoms, taip pat reaguoti į kylančias krizes ir išvengti *ad hoc* fondų steigimo ne pagal DFP;

56. dar kartą prašo visose politikos srityse taikyti partnerystės, daugiapakopio valdymo ir subsidiarumo principus, ir ragina dėti pastangas skatinant visų visuomenės sektorių bendradarbiavimą siekiant sukurti demokratiškesnę ES, kuria pasitiki visi piliečiai.

2018 m. vasario 1 d., Briuselis

Europos regionų komiteto
pirmininkas

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė – Integruotos teritorinės investicijos – iššūkis ES sanglaudos politikai po 2020 m.

(2018/C 176/10)

Pranešėjas: Petr Osvald (CZ / PES), Pilzeno miesto tarybos narys

Pamatiniai dokumentai: nėra

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra tiesiogiai susijusios su sanglaudos politikos priemonių, pavyzdžiui, integruotų teritorinių investicijų (ITI), įgyvendinimu, nes jos yra ir pagrindinės šios politikos naudos gavėjos, ir pagal pasidalijamojo valdymo principą tiesiogiai dalyvauja valdant politikos įgyvendinimą. Praėjus keleriems metams nuo ITI priemonės įvedimo 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu ir atsižvelgiant į jos didelį potencialą skatinti investicijų sinergiją naudojant ESI fondų lėšas, RK teikia nuomonę savo iniciatyva šia tema. Komitetas mano, kad siekiant parengti teisės aktų sistemą, kuri bus taikoma po 2020 m., reikėtų visapusiškai įvertinti iki šiol sukauptą vietos ir regionų valdžios institucijų patirtį įgyvendinant šią priemonę (sėkmės istorijas ir iškilusius uždavinius) ir į ją atsižvelgti;

Sanglaudos politikos tikslai ir vieta grindžiamas požiūris

2. pažymi, kad jei norime, kad ES sanglaudos politika būtų veiksmingiau prisidedama prie ES tikslų įgyvendinimo, kuriama Europos pridėtinė vertė, gerinamos socialinės ir ekonominės sąlygos ir reikalavimai visiems ES piliečiams ir padedama šalinti nelygybę, ją reikia pritaikyti prie faktinių kiekvienos konkrečios teritorijos sąlygų ir reikalavimų. Todėl ji turi padėti ne tik tvariai ir tikslingai spręsti regiono problemas, bet ir išnaudoti jo potencialą ir ypatumus. Svarbiausia, kad joje prioritetas turėtų būti teikiamas regioninei politikai ir vystymuisi, ypač regiono poreikiams, kurie skiriasi nuo pavienių sektorių poreikių. Dėl dabartinės sudėtingos jos konfigūracijos ši politika nutolsta nuo savo tikrojo pradinio tikslo. Jos išsamumas ir sudėtingumas tampa esmine kliūtimi, trukdančia veiksmingai ir lanksčiai įgyvendinti sanglaudos politiką vietos ir regionų lygmenimis;

3. atkreipia dėmesį į tai, kad jeigu norime iš tiesų užtikrinti veiksmingesnę sanglaudos politikos įgyvendinimą, įskaitant sinergijos užtikrinimą, ir visapusiškai išnaudoti regiono potencialą, reikia iš esmės keisti ESI fondų konfigūraciją, kad, siekiant įgyvendinti būsimus ES tikslus ir kurti Europos pridėtinę vertę, turi būti taikomas regionų ir vietos lygmens požiūris, pagrįstas vietos ypatumais (angl. *place-based approach*), o ne bendras nacionalinis požiūris ir prioritetai;

4. įgyvendinant sanglaudos politiką ragina veiksmingai taikyti subsidiarumo ir pasidalijamojo valdymo principus. Remdamasi šiais principais, ES turėtų nustatyti tik bendro pobūdžio tikslus (tai, ką visa ES norėtų pasiekti), o dėl šių tikslų įgyvendinimo būdo sprendimai turėtų būti priimami vietos ir regionų lygmenimis, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes ir teritorijos potencialą, kurie ilgainiui keičiasi;

5. pažymi, kad sustiprinus vieta grindžiamą požiūrį Komisijos departamentams teks reguliariau komunikuoti, ypač Regioninės ir miestų politikos GD ir audito institucijoms, nes jos turės tiesiogiai bendrauti ne tik su nacionalinėmis institucijomis, bet ir su vietos bei regioninėmis institucijomis. Dėl to taip pat sumažėja galimybė sukurti bendrus modelius, kurie, nors ir padės užtikrinti pigesnę ir paprastesnę valdymą, gerokai atitolins sanglaudos politiką nuo jos paramos gavėjų. Tačiau integruoto teritorinio požiūrio, pagrįsto aktyviu ES piliečių dalyvavimu, įgyvendinimas turės aiškų poveikį kuriant Europos pridėtinę vertę šiems piliečiams ir tai turėtų būti Komisijos ir visų ES institucijų ir valstybių narių prioritetasis;

6. atkreipia dėmesį į tai, kad jei norime kurti piliečių ES, savo politiką turime kildinti iš teritorijų, nepaisydami jų dydžio, t. y. tiek iš bendruomenių, tiek iš regionų, nes šios teritorijos atlieka pagrindinį ir unikalų vaidmenį atsižvelgiant į piliečių gyvenimo kokybę, aplinką, švietimą, užimtumą, socialines paslaugas ir sveikatą, kultūrą ir pan. Kadangi jos yra arčiausiai piliečių, jos geriau supranta piliečių poreikius ir gali geriau suvokti socialinių ir demografinių struktūrų pokyčius. Tokioje politikoje, atsižvelgiant į žmonių interesus ir prioritetus, nustatomos jų gyvenimo kokybės sąlygos, taip sukuriant neiginčytiną Europos pridėtinę vertę;

7. todėl pažymi, kad regioninė politika ir sanglaudos politikos regioninis aspektas ne tik duoda apčiuopiamą tiesioginę naudą žmonėms, prisidedami prie to, kad ES kaip tokia turi didesnės reikšmės jos piliečiams, parodydami tikrą jos naudą piliečių gyvenimui ir padėdami pašalinti ekonominius ir neekonominius skirtumus, bet ir padeda kurti pagrindines kitų ES politikos sričių įgyvendinimo sąlygas. Todėl, Komiteto manymu, pačios regioninės sanglaudos politikos įgyvendinimas turėtų būti vertinamas kaip neiginčijama Europos pridėtinė vertė, kaip ir, pavyzdžiui, parama mokslui ir moksliniams tyrimams pati savaime yra vertinama kaip Europos pridėtinė vertė. Vadinasi, įgyvendinant regioninę sanglaudos politiką nebūtinai reikėtų įrodyti Europos pridėtinę vertę atskirų rūšių veiklai ar net projektams; veikiau reikėtų įvertinti jos bendrą indėlį atsižvelgiant į horizontaliąją ir vertikaliąją sinergiją;

8. atkreipia dėmesį į tai, kad, siekiant pagerinti piliečių supratimą apie sanglaudos politiką ir apie ES apskritai, pagal šią politiką turi būti įgyvendinami tokie projektai, kurie sukurtų piliečiams tikrą naudą, patenkinančią jų reikalavimus. Todėl reikėtų sukurti visų rūšių teritorijas (pradedant bendruomenėmis ir baigiant regionais, įskaitant atokiausius regionus) apimančią regioninę sanglaudos politiką ir atsižvelgti į padėtį vietoje, taip pat į teritorijos potencialą ir poreikius, susijusius su laiku, sąlygomis ir buvimo vieta. Todėl reikėtų laikytis požiūrio „iš apačios į viršų“ ir kuo labiau išnaudoti integruoto požiūrio ir tarpusavio sinergijos potencialą. Vietos ir regioninis lygmuo ir keletą administracinių arba statistinių teritorijų apimantys funkciniai regionai turėtų atlikti svarbų vaidmenį sinergijos ir integracijos procese (atsižvelgiant į loginius ryšius su kaimyniniais regionais ir žemesnio s teritorinių vienetų interesus ir reikalavimus), nes jie užtikrina aiškų planavimą ir žiniomis apie vietos sąlygas pagrįstas strategijas;

9. pažymi, kad ES piliečiams yra sukuriamą neiginčytina Europos pridėtinė vertė, kuri yra susijusi su gyvenimo teritorijose ir visoje ES kokybės gerinimu. Gyvenimo kokybės teritorijose gerinimas yra sėkmingo visų kitų ES politikos krypčių įgyvendinimo būtinoji sąlyga. Šis Europos pridėtinės vertės klausimas gali būti ribotai sprendžiamas taikant sektorinį požiūrį, tačiau gali būti labai veiksmingas siekiant regioninių horizontaliųjų prioritetų, pavyzdžiui, kokybiško gyvenimo teritorijose (t. y. vietos ir regioninio judumo, visų pirma darbuotojų judumo, užimtumo ir įsidarbinamumo, socialinių ir kultūrinių paslaugų, įtraukties ir integracijos, saugumo ir pan.) ir pažangiųjų bendruomenių, vietos ekonominio ir neekonominio potencialo panaudojimo ir pan. Sektoriaus prioritetų įgyvendinimas siekiant patenkinti piliečiams svarbiausius prioritetus gali turėti ir turi tik ribotų pasekmių, o kadangi tokie prioritetai nėra pritaikyti prie vietos sąlygų, jie dažnai (ir daugeliu atvejų pagrįstai) sukelia piliečiams abejonių dėl naudos ne tik jiems patiems, bet ir visai ES. Todėl siekiant atsakyti į klausimą, kokia yra apčiuopiama Europos pridėtinė vertė ES piliečiams, efektyviai galima naudotis tik integruotu teritoriniu požiūriu, pagrįstu vietos sąlygomis, o ne sektoriniu arba nacionaliniu požiūriu;

10. pažymi, kad 2017 m. paskelbta 7-oji sanglaudos ataskaita rodo subregioninių skirtumų didėjimą, taip pat ir turtingiausiuose regionuose. Integruotos teritorinės investicijos yra nepakankamai taikomas instrumentas šiems skirtumams šalinti. 2014–2020 m. laikotarpio patirtis rodo, kad vietos subjektų ITI įrankiai ir vietos plėtros instrumentai, gali būti naudojami siekiant padėti didžiausių sunkumų patiriantiems miesto ar kaimo regionams. Kai kuriuose Europos regionuose ITI buvo įgyvendinamos ir ERPF lėšos buvo skirstomos atsižvelgiant į nedarbo ir ekonominės veiklos rodiklius. Daugiausia sunkumų patiriantys regionai gavo daugiau lėšų negu labiausiai klestintys regionai. Šia regionų lygybės logika būtina vadovautis, norint, kad joks regionas neatsilikytų nuo bendro ekonomikos augimo;

11. palankiai vertina 2017 m. gruodžio mėn. Europos Komisijos paskelbtą ataskaitą „Integruotos teritorinės ir miestų strategijos: kaip ESI fondai kuria pridėtinę vertę 2014–2020 laikotarpiu?“⁽¹⁾ ir pritaria šios ataskaitos išvadoms. Remdamasis šia ataskaita, RK norėtų pabrėžti ypač tuos klausimus, kurie atitinka vietos ir regionų valdžios institucijų patirtį:

— ITI gali patenkinti vystymosi poreikius ir spręsti problemas bei pateikti „iš apačios į viršų“ sprendimus, aktyviai dalyvaujant vietiniams piliečiams ir institucijoms siekiant užtikrinti, kad „nė vienas pilietis ar regionas nebūtų užmirštas“. Jos taip pat gali padėti reaguoti į nenumatytus įvykius ar sukrėtimus konkrečioje vietoje pasinaudojant priemonių rinkiniais, kuriais remiantis parengiami veiksmų planai.

— miestų ir teritorinės strategijos yra aiškus įrodymas, kad sanglaudos politika skatina įgyvendinti vieta grindžiamą požiūrį į regionų ir miestų plėtrą ir vieta grindžiamas intervencijos priemones, kurios buvo parengtos atsižvelgiant ne tik į suinteresuotųjų šalių nuomonę, bet ir į bendrus ES tikslus, taip pat ES „pridėtinę vertę“ ir lankstumą.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/integrated_strategies/integrated_strategies_en.pdf.

- Strategijos atitinka integruotą vystymąsi, kadangi apima daugelį sektorių, įvairius partnerius ir (daugeliu atvejų) yra finansuojamos keletu fondų lėšomis. Jos skatina vertikalų ir horizontalų bendradarbiavimą, teritorinę integraciją ir dalijimąsi žiniomis. Nors ilgą laiką ir nuolat ES lygmeniu vyksta diskusijos dėl to, kaip būtų galima skatinti geresnį bendradarbiavimą ir integraciją visuose politikos sektoriuose bei tarp institucijų, visų intervencijų integraciją praktiškiausia ir lengviausia įgyvendinti vietos lygmeniu.
- ITI leidžia diegti institucines inovacijas regionų ir miestų vystymesi ir sukuria naujus santykius ar veiklos metodus. Strategijos kūrimo ir įgyvendinimo procesas paskatino kurti naujus darbo, mąstysenos ir bendradarbiavimo būdus arba pareikalavo tokių būdų. Daugeliu atvejų tai taip pat skatina įvairius centrus / vietas bendradarbiauti ir kurti tinklus.

Integruotos teritorinės investicijos ir dabartinis programavimo laikotarpis

12. tvirtina, kad integruotos teritorinės investicijos (ITI) dėl savo masto įrodė esančios veiksminga priemonė vieta grindžiamam požiūriui įgyvendinti ir jau buvo naudojamos daugelyje valstybių narių dabartiniu programavimo laikotarpiu įvairiomis aplinkybėmis ir formomis, t. y. pradedant regioninėmis integruotomis teritorinėmis investicijomis ir miestų aglomeracijomis (ITI pagal 7 straipsnį) ir baigiant bendruomenės inicijuotomis vietos plėtros (BIVP) ar kitomis integruotomis teritorinėmis priemonėmis;

13. teigiamai vertina tai, kad, rengiantis dabartiniam programavimo laikotarpiui buvo paskelbta keletas aukštos kokybės dokumentų, kuriuose atkreipiamas dėmesys į tai, kad, norint padidinti ES fondų veiksmingumą ir labiau orientuotis į projektų rezultatus, reikėtų nustatyti integruotą teritorinį požiūrį, kuris būtų pagrįstas vietos sąlygomis, kurios ilgainiui kinta. Šiuose dokumentuose pateikiami faktiniai požiūrio ir įgyvendinimo principai. Tačiau, deja, šių principų ne visada buvo laikomasi sistemingai, o rengiantis dabartiniam programavimo laikotarpiui vyravo nacionalinis ir labai į sektorius orientuotas požiūris, kuris gali reikšti mažesnę administracinę naštą Europos Komisijai, tačiau nepadaeda pasiekti reikalingo poveikio konkrečiuose regionuose ir konkrečioms ES piliečiams, kaip akivaizdžiai matyti iš naujausių diskusijų dėl sanglaudos politikos padėties;

14. mano, kad iš pirmiau minėtų dokumentų svarbiausias yra 2009 m. balandžio mėn. paskelbtas dokumentas **„Reformuotos sanglaudos politikos darbotvarkė. Vieta grindžiamas požiūris siekiant spręsti Europos Sąjungos uždavinius ir patenkinti lūkesčius“**, žinomas kaip **F. Barcos ataskaita**. Dokumente pabrėžiamas integruotas teritorinis ir vieta grindžiamas požiūris, kaip sanglaudos politikos atgaivinimo pagrindas, ir raginama parengti vieta grindžiamą vystymosi strategiją, skirtą tiek pagrindiniams ekonominiais, tiek socialiniams tikslams pasiekti;

15. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija (Regioninės ir miestų politikos GD), bendradarbiaudama su ekspertais, taip pat parengė labai gerą dokumentą **„Integruotų teritorinių investicijų scenarijai“**, kuris buvo paskelbtas 2015 m. sausio mėn. ir kuriame pateikiami keturi scenarijai integruotoms teritorinėms investicijoms, grindžiamoms įvairiomis sąlygomis ir teritoriniais ypatumais, įgyvendinti. Dokumente pateikti pasiūlymai dabartiniu programavimo laikotarpiu taikomi tik ribotai, vėlgį dėl vėlyvos jo paskelbimo datos (tik 2015 m.). Būtų naudinga juo remtis ateityje rengiant diskusijas dėl ITI ateities;

16. teigiamai vertina tai, kad 20 valstybių narių savanoriškai dalyvavo įgyvendinant ITI dabartiniu programavimo laikotarpiu. Deja, kai kurios šalys naudojosi ITI tik taikydamos ERPF reglamento 7 straipsnį, kuriame nustatyta, kad bent 5 proc. pagal Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimo tikslą nacionaliniu lygmeniu skirtų ERPF lėšų turi būti skiriama integruotoms miestų plėtros strategijoms, nepakankamai atsižvelgdamos į faktiškus vietos ir regionų poreikius. Reikšmingas valstybių narių skaičius taip pat naudojosi šia priemone plačiau (įgyvendindamos „temines“ ITI (pagal BNR 36 straipsnį)). Šį didelį integruotų investicijų potencialą ateityje būtų galima optimizuoti atsižvelgiant į esamus geriausias patirties pavyzdžius ir toliau derinant priemones prie skirtingų vietos ir regionų poreikių, įgyvendinant šioje nuomonėje pateiktas rekomendacijas;

17. apgailestauja dėl to, kad labai vėluojama įgyvendinti integruotą regioninį požiūrį ir kad ši priemonė kol kas negalėjo sukurti tokios sinergijos, kurią galėtų ir turėtų sukurti. Tačiau nereikia ir negalima ekstrapoliuoti, kad neveiksminga įgyvendinti ES sanglaudos politiką per integruotą teritorinį investavimą. Priešingai, turint omenyje jos sudėtingumą ir nepakankamą aiškumą, tas faktas, kad didelėmis visų suinteresuotųjų subjektų darbuotojų pastangomis ši priemonė „atsiplėšė nuo žemės“ ir duoda rezultatų, darančių realų teigiamą poveikį teritorijai ir jos piliečiams, yra jos didžiulio potencialo įrodymas. Be to, RK pabrėžia integruoto regioninio požiūrio pridėtinę vertę, kai jis tam tikromis aplinkybėmis veikia kaip svertas gebėjimams stiprinti, sudarydamas palankesnes sąlygas integruotam teritoriniam požiūriui ir daugiapakopiam valdymui ten, kur anksčiau jie nebuvo taikomi.

Kaip paaiškėjo per praktinį seminarą dėl tvarios miestų plėtros pažangos ir ITI, kuris 2017 m. buvo surengtas Europos regionų komitete⁽²⁾, pagrindiniai sunkumai integruojant ITI į dabartinį programavimo laikotarpį yra:

- Vėlai priimtose „Integruotos tvarios miestų plėtros gairės valstybėms narėms (ERPF reglamento 7 straipsnis)“, kurias Europos Komisija paskelbė tik 2015 m. gegužės mėn. Būtent remiantis šiuo dokumentu pradėta kurti ITI įgyvendinimui valstybėse narėse reikalinga struktūra nustatant miestų teritorijų ribas, strateginių miestų plėtros dokumentų tvirtinimo procedūras ir pačius politinius dokumentus. Tik tuomet buvo galima pradėti planuoti atskirus projektus.
- Pagrindinė problema rengiant ir įgyvendinant miesto teritorijų politikos dokumentus ITI tikslais daugelyje šalių buvo ta, kad veiksmų programos (VP), taip pat ir jų rodikliai bei valdymo sistemos, jau buvo patvirtintos pasirengimo įgyvendinti ITI etapo pradžioje ir neatsižvelgiant į ITI. Taigi, didelių miestų teritorijų strategijas reikėjo pritaikyti įvairioms iš anksto nustatytoms veiksmų programoms ir rodikliams; taip buvo labai apribotas jų lankstumas ir faktinis sinergijos poveikis.
- Kai kuriais atvejais ITI nebuvo skiriama privalomų VP numatytų išteklių; taip iš esmės visa įgyvendinimo sąvoka ir pasiektas sinergijos poveikis naudojant ITI tapo beprasmiškas.
- Buvo vėluojama įgyvendinti ir kuriamos nepagrįstai sudėtingos ITI įgyvendinimo struktūros, pagal kurias, net ir didelių miestų atveju, būtina įsteigti tarpines įstaigas projektams stebėti ir vertinti, kai tuo tarpu tikroji projektų atranka daugiausia vyksta įvairių veiksmų programų valdymo institucijų lygmeniu. Šios struktūros kai kuriais atvejais atrodo neproporcingos tiek dėl nedidelės ITI skiriamų išteklių dalies, tiek dėl labai ribotos šių tarpinių įstaigų kompetencijos arba galimo veiksmų dubliavimo. Tokiais atvejais tokios sudėtingos įgyvendinimo sistemos nepagrįstai komplikuoja visą procedūrą.
- Įgyvendinimo procese nepakankamai atsižvelgiama į už veiksmų atranką atsakingų institucijų vaidmenį ir įgaliojimus (nustatytus ERPF reglamento 7 straipsnyje). Kai integruotos teritorinės tvarios miesto plėtros strategijos įgyvendinamos didesnėje funkcinėje teritorijoje nei apibrėžia oficialios miesto ribos, paprastai teisiniu požiūriu nėra pakankamai aiškiai apibrėžta subregioninės valdžios institucijų, kurios remiasi plačia suinteresuotųjų subjektų partneryste ir taiko daugiapakopį valdymą, pozicija.

Praktiniame seminare taip pat buvo atkreiptas dėmesys į teigiamus aspektus, visų pirma fiksuoto dydžio išteklius, skirtus strategijoms įgyvendinti, taip pat projektų tarpusavio sinergijai kurti ir, svarbiausia, klausimams spręsti, remiantis vietos sąlygomis ir potencialu, t. y. tikru vieta grindžiamu požiūriu taikymu.

Tolimesni veiksmai po 2020 m. Pasiūlymai kitam programavimo laikotarpiui

18. mano, kad, siekiant geriau įgyvendinti ITI po 2020 m., reikia remtis patirtimi, įgyjama jas įgyvendinant šiuo metu. Kalbant apie būsimą programavimo laikotarpį, pažymėtina, kad vis dėlto nereikėtų tenkintis vien tik savanoriškai atliktais dabartinės ITI įgyvendinimo sistemos pakeitimais. Dabartinę patirtį reikėtų vertinti tik kaip bandomųjų projektų rezultatus, kuriais reikėtų pasinaudoti siekiant iš tikrųjų taip transformuoti ES sanglaudos politiką, kad ji taptų politika, paremta regionų vystymusi ir integruotu teritoriniu ir vieta grindžiamu požiūriu, kurią įgyvendinant bus tikrai maksimaliai išnaudotas regiono potencialas ir išspręstos ES piliečiams ir visai ES rūpimos ekonominės ir socialinės problemos ir uždaviniai;

19. siūlo, kad dokumentas „Integruotų teritorinių investicijų scenarijai“ sudarytų kito programavimo laikotarpio pagrindą ir kad jis būtų taikomas kuo platesniu mastu. Integruotas teritorinis investavimas turėtų būti dar plačiau taikomas ne tik miesto vietovėse, kur jis šiuo metu naudojamas dažniausiai, bet ir turėtų būti plačiau įgyvendinamas įvairiai apibūdinamose kaimo ir funkcinėse vietovėse, atsižvelgiant į vietos realijas, kaip numatyta keturiuose tame dokumente pateiktuose scenarijuose. Integruotų teritorinių investicijų priemonės taikymas funkcinėms teritorijoms yra labai svarbus, nes teikiant šiems regionams tikslinę paramą, grindžiamą principu „iš apačios į viršų“, galėtų būti ypač veiksmingas ir produktyvus vidaus išteklių ir išorės finansavimo šaltinių sinergijos požiūriu. Visos valstybės narės privalėtų sudaryti

⁽²⁾ Kurį pasiūlė Mursijos regionas ir kuris buvo surengtas kartu su Europos Komisija pagal priemonę „TAIEX REGIO PEER 2 PEER“ (priemonė, skirta skatinti keistis žiniomis ir gerosios praktikos pavyzdžiais tarp institucijų, kurios valdo finansavimą, skiriamą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Sanglaudos fondo ir tokiu būdu didinami jų administraciniai gebėjimai ir užtikrinami geresni ES investicijų rezultatai).

geresnes sąlygas integruotų teritorinių investicijų priemonei įgyvendinti kitu programavimo laikotarpiu, kad būtų išnaudotas visas ITI, kaip vienos pagrindinių ES regioninės sanglaudos politikos, priemonių, potencialas, kartu visais atvejais taikant partnerystės principus ir užtikrinant, kad vietos ir regionų valdžios institucijos aktyviai dalyvautų strategijos rengime, įgyvendinime, stebėsenoje ir vertinime;

20. taip pat siūlo, kad logišką visumą sudarančios ir NUTS III regionų dydžio neviršijančios funkcinės teritorijos, būtų atskaitos taškas kuriant bendras integruotas strategijas, nebent dėl esamų loginių sąsajų tam tikroje teritorijoje galėtų būti sukurtas kitas funkcinis vienetas, kuriame būtų galima veiksmingiau įgyvendinti strategiją. Tačiau tai nereiškia, kad NUTS III arba panašių regionų institucijos taip pat turėtų būti vienintelė ITI strategijos įgyvendinimo valdymo institucija arba kad šiai teritorijai būtų parengta tik integruota strategija. Priešingai, Komitetas mano, kad kuriant atskiras integruotų teritorinių investicijų strategijas įvairių rūšių teritorijoms, esančioms pirmiau minėtame funkciname vienete reikėtų remtis vietos ir funkcinėmis sąlygomis ir loginėmis sąsajomis, vienok jų rezultatai ir poveikis turėtų būti suderinti šiuo lygmeniu. Šis suderinimas turėtų sudaryti galimybę sukurti logines temines sąsajas su kaimyniniais regionais ir atsižvelgti į žemesnio lygmens teritorinių vienetų interesus ar reikalavimus. Tačiau strategijų įgyvendinimo ir jų valdymo veikla turėtų būti vykdoma taip, kad būtų pasiektas kuo didesnis poveikis, ir ši veikla visų pirma turėtų būti vykdoma savanorišku pagrindu, atsižvelgiant į vietos sąlygas ir aplinkybes;

21. primygtinai rekomenduoja sutelkti visus ITI skirtus išteklius į vieną, kelių fondų lėšomis remiamą veiksmų programą, jei įmanoma, kad atskiros integruotos teritorinės investicijos visada atitiktų tik vieną veiksmų programą, t. y. kad ITI įgyvendinančioms atskiroms įstaigoms reikėtų bendrauti tik su viena veiksmų programos valdymo institucija. Integruotos teritorinės investicijos iš tikrųjų turi daug didesnę pridėtinę vertę, jei jos yra finansuojamos kelių fondų lėšomis. Bendras investicijų, finansuojamų ERPF, ESF, Sanglaudos fondo ir tų EŽŪFKP dalių, kurios susijusios su bendra kaimo plėtra, lėšomis, integravimo taisyklių rinkinys būtų efektyviausias sanglaudos politikos tikslų įgyvendinimo būdas. Jei kitą programavimo laikotarpį nebus pasirinkta vienos veiksmų programos idėja, bus būtina vengti kurti sudėtingas sąsajas su atskiromis sektorių veiksmų programomis; RK pasisako už tai, kad regionų lygmeniu būtų įgyvendinamos programos, finansuojamos kelių fondų lėšomis. Logiška, kad su ITI susijusi veiksmų programa turėtų būti finansuojama kelių fondų lėšomis. Siekiant didesnės sinergijos, vis dėlto reikėtų, kad ITI priemonė, kur tinkama, taip pat galėtų nustatyti funkcinės sąsajas su kitomis veiksmų programomis ir kitomis priemonėmis (pvz., programa „Horizontas“ ir ESIF). Visų lygmenų ITI vykdomosioms institucijoms reikėtų suteikti kuo didesnę lankstumą, kai reikia pasiekti tikslus. Pagrindinio fondo, skirto techninei pagalbai teikti, paskyrimas galėtų taip pat sudaryti palankesnes sąlygas praktiškai įgyvendinti finansavimą keleto fondų lėšomis;

22. mano, jog įgyvendinant ITI priemonę reikia atsižvelgti į esamus produktyvumo ir veiklos rezultatų rodiklius, pritaikytus prie bendro integruoto teritorinio investavimo tikslo. Todėl labai svarbu nustatyti konkrečius šiai programavimo priemonei skirtus rodiklius, o tai reiškia, kad veiksmų programų rengimo etapu regionų valdžios institucijoms turėtų būti sudaryta galimybė nustatyti savo rodiklius, kuriuos įvertintų Komisija, kad būtų užtikrinta, jog siūlomos priemonės, veiklos rezultatų vertinimo rodikliai ir ITI tikslai būtų suderinti tarpusavyje. Be to, reikia atkreipti dėmesį į teisinius sunkumus (žr. valstybės pagalbos taisyklės), kurių kartais kelia pozityvioji diskriminacija, taikoma objektyviai ir subjektyviai ITI taikymo sričiai, atsižvelgiant, pavyzdžiui, į konkurenciją pagrįsto kvietimo teikti paraiškas sąlygas;

23. taip pat rekomenduoja, kad su ITI susijusių teritorijų nustatymas, jų įgyvendinimo nuostatos, tikslai ir biudžeto asignavimai būtų iš anksto aiškiai nurodyti partnerystės susitarimuose (arba panašiuose dokumentuose, kuriuose apibrėžiami valstybių narių ir ES santykiai būsimo programavimo laikotarpiu) ir atitinkamose veiksmų programose ir būtų privaloma jų dalis. Be to, patvirtinus atitinkamą VP, kiekviena ITI įgyvendinanti įstaiga turėtų kartu su VP valdymo institucija aptarti ir patvirtinti susitarimą su Komisija (tiesioginis trišalis susitarimas tarp ITI vykdančių įstaigų, VP valdymo institucijos ir Komisijos yra esminis siekiant sėkmingai įgyvendinti ITI). Šiame susitarime būtų nurodyti įgyvendinimo metodai ir nustatyti rodikliai, kurie būtų orientuoti į realų ITI strategijos poveikį atitinkamoje teritorijoje. Šalims, kuriose partnerystės principas nėra įtvirtintas ir yra tik paviršutiniškas, Europos Komisija turėtų padėti sukurti tikrą partnerystę grindžiamus santykius, visų pirma ITI įgyvendinimo srityje;

24. atkreipia dėmesį, kad apskritai iš iki šiol įgytos patirties įgyvendinant ne tik ITI, bet ir ESIF regioniniu lygmeniu matyti, kad, siekiant užtikrinti stabilumą ir poveikį, būtina, kad ITI valdymas ir finansavimas vyktų visuotinės dotacijos pagrindu, tiksliai apibrėžiant tikslus, rodiklius, išteklius ir atsakomybę už įgyvendinimą. Tačiau ši visuotinė dotacija neturėtų būti suprantama kaip neišsenkantis lėšų šaltinis, ji turi būti aiškiai susieta su tikslais ir rodikliais, individualiai nustatytais kiekvienai ITI strategijai derantis dėl atitinkamos VP. Visuotinės dotacijos sistema turėtų garantuoti ITI strategijų

įgyvendinimo išteklių nuspėjamumą bei saugumą ir taip turėtų būti sudarytos sąlygos lanksčiam finansinių išteklių derinimui su kitomis ES ir nacionalinėmis priemonėmis (pvz., ESIF ir programa „Horizontas“) ir nuosavais ištekliais. Tai daroma siekiant užtikrinti, kad įgyvendinant integruotas teritorines investicijas būtų galima laikytis tikrai strateginio požiūrio ir kad būtų galima pasiekti didžiausią įmanomą išteklių integraciją ir didžiausią sinergiją subregionuose bei regiono teritorijose;

25. mano, jog ITI įgyvendinimas turėtų pagerinti veiksmų programų finansinį valdymą. Papildomumas nereiškia, kad šios programavimo priemonės įgyvendinimui bus skirtas didesnis finansavimas. Reikėtų vadovautis principu „ne bausti, o skatinti“, kad būtų padidintos bendro finansavimo normos, siekiant padengti tas investicines sąnaudas, kurias galima tiesiogiai susieti su ITI tikslu;

26. taip pat rekomenduoja, kad ITI įgyvendinimą užtikrinančios institucijos būtų išimtinai skirtingų lygmenų vietos ir regionų valdžios institucijos, pagal galiojančias teisės nuostatas įkurtos savivaldybių asociacijos ir teritorinio vystymosi tarybos, euroregionai ir tarpreregioninio teritorinio bendradarbiavimo subjektai, kadangi jie vieni gali užtikrinti, kad strategijos bus įgyvendintos. Joms reikėtų suteikti kiek įmanoma daugiau lankstumo tiek pasirenkant veiklą ir reikiamas intervencijos priemones tikslams pasiekti, tiek paramos apimtį ir paskirties požiūriu, kad būtų galima tinkamai derinti savo išteklius su ES, nuosavais, nacionaliniais ir privačiais ištekliais siekiant kuo didesnio įmanomo strategijos sinergijos poveikio. Taip pat įgyvendinant strategiją reikėtų leisti vietos ir regionų valdžios institucijoms keisti paramos apimtį ir paskirtį atsižvelgiant į kintančias socialines ir ekonomines teritorijos sąlygas, kad būtų galima kuo veiksmingiau pasiekti tikslus ir užtikrinti kuo didesnę Europos pridėtinę vertę. Šiomis aplinkybėmis Europos Komisija raginama nustatyti aiškias taisykles siekiant užtikrinti teisinį saugumą atsakomybės už ITI naudojimą klausimų srityje;

27. mano, kad labai svarbu ne tik paprasčiausiai sugrupuoti iš įvairių fondų bendrai finansuojamus projektus, bet ir siekti sukurti tikrą ir tinkamą integruoto valdymo strategiją. Šiuo požiūriu pažymi, kad, siekiant užtikrinti didesnę ITI efektyvumą ir veiksmingumą, būtina suteikti daugiau praktinės paramos ir orientacinių gairių siekiant geriau suprasti šią priemonę, taip pat parengti bei geriau įgyvendinti strategijas ir tokiu būdu kuo geriau pasinaudoti šios priemonės potencialu. Šiuo tikslu rekomenduoja įvertinti galimybę įsteigti nuolatinę specialią paramos struktūrą, kuri būtų skirta šios priemonės naudojimui suinteresuotiems regionams ir vykdytų informavimo ir konsultavimo veiklą bei skatintų keistis geriausia praktika;

28. galiausiai pabrėžia, kad integruotų teritorinių investicijų priemonės įgyvendinimui programavimo laikotarpiu po 2020 m. reikia pradėti rengtis iš karto paskelbus numatomus teisės aktų dėl ESI fondų po 2020 m. projektus, kad būtų parengtos ir su piliečiais bei kitais suinteresuotaisiais subjektais išsamiai aptartos atskiros ITI strategijos prieš prasidedant pirmosioms diskusijoms su Europos Komisija dėl veiksmų programų. Taip yra todėl, kad požiūris „iš apačios į viršų“ grindžiamas aktyvesniu dalyvavimu ir yra sudėtingesnis, be to, deryboms dėl jo reikia daug daugiau laiko nei principui „iš viršaus į apačią“. ITI priemonės įgyvendinimas turėtų būti įtrauktas į teisės aktų dėl ESI fondų po 2020 m. projektus ir biudžeto projektus, kuriais bus grindžiama būsima sanglaudos politika.

Briuselis, 2018 m. vasario 1 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

127-OJI RK PLENARINĖ SESIJA, 2018 1 31–2018 2 1

Europos regionų komiteto nuomonė „Darnios mėlynosios ekonomikos plėtros vakariniame Viduržemio jūros regione iniciatyva“

(2018/C 176/11)

Pranešėjas: Samuel Azzopardi (MT / EPP), Rabato Čita Viktorijos (Gocas) meras ir vietos tarybos narys

Pamatinis dokumentas: Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Darnios mėlynosios ekonomikos plėtros vakariniame Viduržemio jūros regione iniciatyva“

COM(2017) 183 *final*, SWD(2017) 130 *final*

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. teigiamai vertina komunikatą ir prie jo pridedamą dokumentą „Veiksmų programa. Darnios mėlynosios ekonomikos plėtros vakariniame Viduržemio jūros regione iniciatyva“, kuriuos Europos Komisija priėmė 2017 m. balandžio 19 d.;
2. pritaria siūlomoms priemonėms, kuriomis siekiama užtikrinti saugią ir švarią jūrų erdvę, geresnį jūrų valdymą ir darnų vandenynų valdymą;
3. primena Viduržemio jūros sąjungos ministrų deklaraciją dėl mėlynosios ekonomikos, kurioje dalyvaujančios šalys buvo kviečiamos ir raginamos apsvarstyti, kokia būtų atitinkamų jūrų strategijų pridėtinė vertė ir galimybės jas įgyvendinti subregioniniu lygmeniu, ir remtis dialogo „5 + 5“ patirtimi, ir šiai deklaracijai visiškai pritaria. 2016 m. spalio mėn. Alžyro, Prancūzijos, Italijos, Libijos, Maltos, Mauritanijos, Maroko, Portugalijos, Ispanijos ir Tuniso užsienio reikalų ministrai paragino kartu su Viduržemio jūros sąjungos sekretoriatu tęsti darnios mėlynosios ekonomikos plėtros iniciatyvą ⁽¹⁾;
4. pastebi, kad iniciatyva pripažįstamas faktas, jog iki šiol valstybės abiejose Viduržemio jūros pakrantėse bendradarbiauja ribotai ir tvirtinama, kad situaciją dar galima pagerinti.
5. pripažįsta, kad regionas turi nemažai ekonominių galimybių ir garsėja savo veikiančiais uostais ir dėl savo kultūrinio paveldo gausiais turistų srautais ir kad šiuos privalumus būtų galima dar labiau darniai išnaudoti;

⁽¹⁾ Viduržemio jūros sąjungos ministrų deklaracija dėl mėlynosios ekonomikos.

6. pripažįsta, kad Viduržemio jūra yra strateginėje vietoje ir geografiškai ji yra tarsi trijų didžiųjų žemynų, t. y. Europos, Afrikos ir Azijos, jungtis. Viduržemio jūra visada buvo kultūros ir prekybos ryšių tarp kaimyninių šio regiono šalių ir siekusių toliau, centras;
7. pripažįsta, kad Viduržemio jūros baseinas garsėja savo biologine įvairove ir saugomų jūrinių teritorijų gausa;
8. primena, *inter alia*, savo ankstesnes nuomones dėl Komisijos komunikato „Integruotos jūrų politikos formavimas“ ⁽²⁾, jūrinių teritorijų planavimo ir integruoto pakrantės zonos tvarkymo ⁽³⁾, vandenynų energijos potencialo plėtojimo ir geresnės jūrų aplinkos apsaugos ir savo nuomonę „Naujas mėlynojo augimo Europos politikos etapas“ ⁽⁴⁾;
9. yra sunerimęs dėl fakto, kad Viduržemio jūros regionui didelį poveikį daro klimato kaita ⁽⁵⁾;
10. pripažįsta, kad regione taip pat pastebimas didelis jaunimo nedarbas, politinis nestabilumas, taip pat didelės migracijos problemos, o visa tai daro neigiamą poveikį regiono ekonomikos perspektyvoms;
11. nors ir pritaria tam, kad iniciatyva pirmiausia orientuojama į vakarinę Viduržemio jūros pabasinę, tačiau pažymi, kad taip jokia būdu neatmetama galimybė išplėsti iniciatyvos potencialą ir tikslus ir į kitus Viduržemio jūros pabaseinius;
12. pažymi, kad nors yra reali politinė valia spręsti aplinkosaugos, žuvininkystės ir akvakultūros problemas, regione vis dar trūksta informacijos, ji nepakankamai skleidžiama, o formuojant politiką nesiremiam daugelį sektorių aprėpiančiais faktais. Įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas, ypač nacionaliniu ir vietos lygmenimis, taip pat turi daug trūkumų ⁽⁶⁾;
13. pabrėžia, kad regionas nuolat susiduria su humanitariniais iššūkiais dėl neteisėtų migrantų, kurie iš Afrikos ir Artimųjų Rytų vyksta į pietines Europos šalis, srautų, o tai daro tiesioginį poveikį jūrų pasienio regionams;
14. supranta, kad jūrų eismas tam tikrose Viduržemio jūros baseino zonose taip pat yra problema, kurios negalima ignoruoti, atsižvelgiant į tai, kad iniciatyvos tikslas, visada laikantis gamtos ir biologinės įvairovės paisymo, kovos su klimato kaita ir tvarumo kriterijų – plėsti ekonominę veiklą, o tai reiškia, kad jūrų eismas gali intensyvėti;
15. pažymi, kad vakariniame Viduržemio jūros regione susiduriama su dideliu jaunimo nedarbu ir tuo pat metu daugeliui pramonės sektorių sunku surasti reikiamos kvalifikacijos ir įgūdžių darbuotojų;
16. palankiai vertina Komisijos nuorodą į principą „iš apačios į viršų“, kaip labiausiai tinkamą skatinti vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą iniciatyvoje numatytuose veiksmuose;

1 tikslas. Saugesnė jūrų erdvė

17. mano, kad iš tiesų neįgyvendinus saugos ir saugumo priemonių ir tinkamai neužtikrinus jų vykdymo regione, mėlynoji ekonomika negalės darniai ir veiksmingai funkcionuoti; todėl rekomenduoja regionų valdžios institucijoms abiejuose Viduržemio jūros krantuose stengtis bendradarbiauti ir iš tiesų gerinti esamą situaciją;
18. yra sunerimęs, kad iki šiol „abiejų pusių pakrančių apsaugos tarnybų bendradarbiavimas išlieka ribotas, o reagavimas į nelaimės jūroje tikruoju laiku turi būti pagerintas“ ⁽⁷⁾; ir sutinka su veiksmais, kuriais ketinama skatinti pakrančių apsaugos tarnybų bendradarbiavimą, ypač sprendžiant esamą gebėjimų atotrūkį jūrų saugumo srityje; mano, kad pagirtina keistis žiniomis ir dalytis duomenimis, ypač susijusiais su jūrų eismu;

⁽²⁾ Pranešėjas Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽³⁾ Pranešėjas Hermann Kuhn, CdR 07256/2014 ir pranešėjas Christophe Clergeau, NAT-VI/019.

⁽⁴⁾ Pranešėjas Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽⁵⁾ <http://www.cmcc.it/publications/regional-assessment-of-climate-change-in-the-mediterranean-climate-impact-assessments>

⁽⁶⁾ {SWD(2017) 130 final}

⁽⁷⁾ {SWD(2017) 130 final}

19. pritaria veiksmams, kuriais partneriai skatinami dėti dar daugiau pastangų esamiems gebėjimams pagerinti, kad būtų galima imtis priemonių prieš nereglamentuotą ir neteisėtą žmogaus veiklą ir jūros taršą jūros baseine, pavyzdžiui, prieš neteisėtą migrantų gabenimą ir neteisėtą žvejybą, taip pat priemonių rengimui siekiant pagerinti reagavimą į jūros taršą; yra sunerimęs dėl fakto, kad vietos ir regionų ekonomika gali būti finansiškai nepajėgi pati tinkamai pasirūpinti savo gebėjimų stiprinimu;

20. primena ir visiškai remia nuoseklesnį požiūrį į regionus skatinančias pastarąsias Tarybos išvadas dėl tarptautinio vandenynų valdymo⁽⁸⁾;

2 tikslas. Pažangi ir atspari mėlynoji ekonomika

21. sutinka, kad pažangią ir atsparią mėlynąją ekonomiką galima sukurti tik perėmus nuolatinių inovacijų ir keitimosi žiniomis kultūrą ir propaguojant darnų konkurencingumą ir ekonominę veiklą. Viduržemio jūros regionas ypač garsėja savo klestinčiu jūrų turizmo sektoriumi, kurį reikia palaikyti inovacijų ir diversifikacijos strategijomis, daug dėmesio skiriant pakrančių, šalies vidaus ir povandeniniam kultūros ir archeologijos paveldui;

22. sutinka su rekomendacija, kad suinteresuotuosius subjektus iš pietinio Viduržemio jūros kranto reikia pakviesti dalyvauti BLUEMED iniciatyvoje ir *mano*, kad BLUEMED iniciatyva yra svarbi priemonė, kuri skatina būtinus bendrus mokslinius tyrimus ir inovacijas; ragina koordinuoti jūrų ir jūrininkystės mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą ir pasiekti regioninių, nacionalinių ir ES investicijų sinergiją, vengti dubliavimosi ir mažinti susiskaidymą;

23. remia naujų technologijų ir biotechnologijomis grindžiamų inovatyvių pramonės šakų vystymą, ypač, jeigu tokios pastangos pirmiausia orientuojamos į tvarių produktų kūrimą, ir ragina vystyti klimato kaitos švelninimo technologijas ir specialiai pritaikytus sprendimus, visų pirma atsinaujinančiųjų jūros išteklių energijos ir plūduriuojančiųjų vėjo elektrinių, ypač tinkamų Viduržemio jūrai, srityje;

24. pritaria nacionalinių ir regioninių jūrų sektoriaus klasterių steigimui, siekiant sukurti idealias platformas ekonomikos klestėjimui, kuris pasiekiamas inovatyviais sprendimais; mano, kad klasteriai puoselėja ir skatina mažųjų, vidutinių ir labai mažų įmonių bendradarbiavimą, keitimąsi žiniomis ir verslumą;

25. pakartoja⁽⁹⁾ savo prašymą sukurti specialią mėlynosios ekonomikos žinių ir inovacijų bendriją kaip dar vieną priemonę igūdžiams ugdyti ir jūrų mokslinių tyrimų idėjoms perduoti privačiam sektoriui; atsižvelgiant į tai, virtualus žinių centras⁽¹⁰⁾ kaip priemonė keistis žiniomis mėlynosios ekonomikos plėtojimui palaikyti, ir kurį galima apibrėžti kaip vieno langelio principu pagrįstą platformą ir (arba) internetinį portalą, leisiantį sutelkti bendro pobūdžio, techninę ir sektorinę informaciją, susijusią su jūrų ir jūrininkystės reikalais Viduržemio jūros regione, taip pat gali suteikti pridėtinės vertės;

26. pakartoja nuomonėje CdR 6622/2016 pateiktą pasiūlymą sukurti regionines ar tarpregionines mėlynosios ekonomikos platformas; pabrėžia, kad daugelis Viduržemio jūros baseino teritorijų galėtų būti puikios kandidatės kuriant tokio pobūdžio platformas, kurios padėtų atrinkti projektus, remti jų įgyvendinimą ir sutelkti vietos, nacionalinio ir Europos lygmens finansines priemones. Šias platformas valdytų regionai, o atrinkti projektai būtų finansuojami pagal J. C. Junckerio planą 2.0;

27. prašo sudaryti galimybę finansuoti iniciatyvos strateginę programą ir pažangiosios specializacijos strategijas atitinkančius tarpvalstybinius, nacionalinius ir tarpregioninius projektus sutelktomis regioninių, nacionalinių ir europinių fondų lėšomis taikant supaprastintą sistemą ir numatyti galimybę gauti ES pagalbą neskelbiant naujų kvietimų teikti projektus;

28. pabrėžia, kad verslumas mėlynojoje ekonomikoje neapsiriboja tik veikla Viduržemio jūroje. Todėl svarbu planuoti tinkamą paramą su mėlynąja ekonomika susijusioms įmonėms, veikiančioms sausumoje, pavyzdžiui, žuvies perdirbimo gamykloms, laivų statybos pramonei, sausumos vėjo energijos ir fotovoltiniams įrenginiams;

⁽⁸⁾ 2017 m. balandžio 3 d. Tarybos išvados.

⁽⁹⁾ NAT-V-44

⁽¹⁰⁾ <http://www.med-vkc.eu/2016/>

29. pabrėžia, jog yra švietimo ir įgūdžių atotrūkių, kuriuos reikia nedelsiant šalinti. Ekonominis vystymasis ir švietimas yra glaudžiai tarpusavyje susiję, todėl partneriai turi atsižvelgti į abu šiuos socialinius ir ekonominius aspektus, siekdami užtikrinti, kad ši iniciatyva būtų sėkminga. Norint sudominti piliečius galimybėmis jūrų ir jūrininkystės srityje nepapratai svarbu geriau informuoti apie jūrų profesijas ir taip panaikinti sektoriui būdingą darbo jėgos paklausos ir pasiūlos neatitikimą ir padėti mažinti nedarbo lygį. Būtent Viduržemio jūros regione susidariusi paradoksali padėtis: nors jaunimo nedarbo lygis yra vienas aukščiausių Europoje, besiformuojančių ir tradicinių sektorių jūrų laivybos įmonėms sunku rasti kvalifikuotų darbuotojų;

30. pritaria modeliams, kurie skatina švarios energijos šaltinių plėtojimą ir naudojimą jūros vandeniui gėlinti, įskaitant inovacijas vandenynų energijos ir tvaraus energijos naudojimo srityje laikantis jūros dugną tausojančios praktikos; pritaria pasiūlymams skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir prisitaikymą prie klimato kaitos pakrantės miestuose, ekologišką laivybą ir alternatyviems degalams naudoti reikalingą uostų infrastruktūrą, kurti naujus turizmo produktus ir paslaugas ir parengti visoms šalims bendrus tvarios jūrų akvakultūros techninius standartus ⁽¹¹⁾; pažymėtina, kad nors šie veiksmai iš esmės yra pozityvūs savo siekiais ir tikslais, reikėtų pagalvoti apie sunkiai besiverčiančias arba nedideles ekonomikas;

3 tikslas. Geresnis jūros valdymas

31. pripažįsta, kad pakrantės ir jūrinės teritorijos ilgą laiką buvo konkurencingos ir įvairialypės, todėl atsirado sunkumų skirstant teritorijas ir ribotus išteklius. Nūnai vyraujančios aplinkosauginės problemos, susijusios su vis intensyviau naudojamais gamtos ištekliais, reikalauja daugiau žinių. Be jokios abejonės, kompleksinis požiūris į bendrų išteklių naudojimo skatinimą paskatins ieškoti naujų galimybių;

32. skatina plėtoti vystymosi modelius, kurie grindžiami išmetalų, vartojimo ir energijos sąnaudų mažinimu ir kuriais siekiama didesnio lankstumo ir patikimumo. Šiuo požiūriu lemiamos reikšmės turės iš biogeninių, organinių liekanų ir atliekų gaunamos energijos plėtojimas;

33. pripažįsta veiksmingo jūrinių teritorijų planavimo, susijusio su žmogaus veikla jūroje, svarbą ir jam visiškai pritaria, nes toks planavimas sudaro galimybę derinti pastangas ir švelninti galimus veiklos konfliktus;

34. pabrėžia ir remia **veiksnius**, kuriais atkreipiamas dėmesys į jūrų mokslinių duomenų ir žinių, kaip vieno iš atsparios ir inovatyvios ekonomikos ramsčių, svarbą, kartu pripažindamas turimų duomenų atnaujinimo svarbą ir tarptautinei mokslininkų bendruomenei bei valdžios sektoriui suteiktą galimybę naudotis šiais duomenimis, kai jie susiję su aplinkos reiškiniais ir klimato kaita;

35. visiškai sutinka su siūlomais **veiksmais**, skirtais jūrų aplinkai ir buveinėms apsaugoti nuo įvairios taršos, tuo pat metu iš anksto nustatant tokias saugotinas zonas kaip saugomos jūrinės teritorijos. Informavimo kampanijos yra neabejotinai žingsnis teisinga kryptimi;

36. pritaria regioniniam koordinavimui ir bendradarbiavimui įgyvendinant Bendrosios Viduržemio jūros žvejybos komisijos laikotarpio vidurio (2017–2020 m.) strategiją, kuria siekiama tausios žuvininkystės Viduržemio ir Juodojoje jūrose. Tai taip pat leis užtikrinti, kad bendra žuvininkystės politika būtų nuosekliau įgyvendinama pabasinio lygmeniu ⁽¹²⁾;

37. visiškai sutinka **su veikmais**, skirtais skatinti smulkios žvejybos ir akvakultūros vystymą ir geriausios praktikos sklaidą siekiant sustiprinti žuvininkystės ir akvakultūros pramonę, tuo pat metu užtikrinant tinkamą regioninį duomenų surinkimą ir mokslinius vertinimus, atliekamus visapusiškai laikantis tarptautinių teisės aktų;

⁽¹¹⁾ {SWD(2017) 130 final}.

⁽¹²⁾ {SWD(2017) 130 final}.

Valdymas ir įgyvendinimas

38. pritaria WestMED darbo grupės steigimui kartu su Viduržemio jūros sąjunga – grupėje dalyvaus nacionaliniai atsakingi subjektai ir Europos Komisija bei bus užtikrintas regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimas;

39. pripažįsta, kad yra įvairių finansavimo šaltinių, daugiausia per ES finansavimo programas, kuriomis remiamos įvairios iniciatyvos, priklausomai nuo siūlomo projekto pobūdžio, jo srities ir prioritetų;

Baigiamosios rekomendacijos

40. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas visose Viduržemio jūros pusėse keistis geriausia praktika, stiprinti gebėjimus ir pasienio bendradarbiavimą;

41. rekomenduoja visoms suinteresuotoms šalims skatinti vietos ir regionų valdžios institucijas keistis žiniomis ir politikos ekspertų rekomendacijomis, užtikrinant daugiapakopį valdymą valdant bendrus išteklius ir iššūkius WestMED erdvėje;

42. rekomenduoja skatinti ekonomiškai tvarius projektus vietos ir regionų lygmeniu ir sudaryti geresnę prieigą prie kapitalo;

43. pabrėžia, jog bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis būtina propaguoti švietimo ir perkvalifikavimo projektus ir priemones, skirtus jaunimo nedarbui mažinti, pirmenybę teikiant su užimtumu susijusiam judumui tarp mėlynosios ekonomikos sektorių. Šiuo požiūriu atkreipia dėmesį į vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, kurį jos atlieka numatydamos reikalingus įgūdžius ir derindamos juos su darbo rinkos poreikiais. Valstybės narės turėtų suvokti šį vaidmenį ir suteikti vietos ir regionų valdžios institucijoms reikiamus išteklius, kad būtų sudarytos palankios sąlygos jaunimui pereiti nuo mokymosi prie profesinės veiklos.

2018 m. sausio 31 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė „Aukšto lygio grupės supaprastinimo po 2020 m. klausimais galutinės išvados ir rekomendacijos“

(2018/C 176/12)

Pranešėjas: Oldřich Vlasák (CZ / ECR), Hradec Kralovės miesto tarybos narys

Pamatinis dokumentas: Aukšto lygio grupės supaprastinimo po 2020 m. klausimais galutinės išvados ir rekomendacijos

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. pabrėžia ES sanglaudos politikos svarbą ekonominei, socialinei ir teritorinei Sąjungos sanglaudai. Nors šiam tikslui pasiekti skiriamas trečdalis ES biudžeto, kaip nustatyta SESV 174–178 straipsniuose, dar neišnaudotas visas šios politikos potencialas. Reformuotoje ir patobulintoje sanglaudos politikoje, orientuotoje į Europos ateitį, privaloma numatyti fondų supaprastinimą;
2. palankiai vertina aukšto lygio grupės rekomendacijas dėl Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) supaprastinimo po 2020 m. ir aiškiai nuostatą, kad supaprastinimas – tai visų fondų įgyvendinimo ir valdymo procese dalyvaujančių subjektų – Komisijos, valstybių narių ir regionų ir vietos valdžios institucijų – uždavinys;
3. palankiai vertina tai, kad daugelis aukšto lygio grupės rekomendacijų dėl laikotarpio po 2020 m. atitinka jau anksčiau RK pateiktą poziciją⁽¹⁾. RK taip pat dar kartą pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra tiesiogiai susijusios su sanglaudos politikos įgyvendinimu: jos yra pagrindinės naudos gavėjos ir daugeliu atveju tiesiogiai už šios politikos įgyvendinimo valdymą atsakingos institucijos;
4. atkreipia dėmesį į tai, kad, nepaisant daugelio teigiamų pasiūlymų, pateiktų aukšto lygio grupės supaprastinimo klausimais išvadose ir rekomendacijose, negalime būti visiškai tikri, kad įgyvendinus šiuos pasiūlymus bus užbaigtas supaprastinimo procesas. Vis dar yra nemažai labai svarbių sričių ir papildomų problemų, kurios nenagrinėjamos aukšto lygio grupės išvadose arba kurios aptariamasi tik iš dalies. Todėl RK taip pat atkreipia dėmesį į 2016 m. spalio mėn. priimtą savo nuomonę „ESIF supaprastinimas iš vietos ir regionų valdžios institucijų perspektyvos“, kurioje išsamiai nagrinėjamas šis klausimas;
5. pakartoja savo raginimą nustatyti naują teritorinę viziją, kuria būtų atnaujinta 1999 m. Europos teritorijų planavimo perspektyva. Laikantis teritorinio požiūrio šią strategiją būtų galima taikyti programavimo laikotarpiu po 2020 m., siekiant padėti ES fondams pasiekti konkrečių rezultatų vietos lygmeniu;
6. pabrėžia, kad svarbu remtis iki šiol sukaupta patirtimi ir įgytais gebėjimais, taip pat sudaryti palankias sąlygas laikotarpiu po 2020 m. įgyvendinti pasidalijamojo valdymo modelį laikantis partnerystės principo. Partnerystės principas, kuris yra įtvirtintas Europos partnerystės elgesio kodekse, ir toliau yra svarbiausia priemonė, skirta užtikrinti visų partnerių, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas, dalyvavimą visuose programavimo etapuose. Įgyvendinimo sistema taip pat turi būti grindžiama didesniu visų susijusių dalyvių – ES, nacionalinio, regionų ir vietos lygmens institucijų – tarpusavio pasitikėjimu;
7. ragina parengti naują Bendrą strateginę programą, apimančią visas teritorinį aspektą turinčias ES politikos sritis ir fondus, ir remia tikslą nustatyti bendras horizontaliąsias taisykles, kurios leistų pagerinti ESI fondų sąveiką („bendras taisyklių sąvadas“). Pabrėžia, kad bendra programa, apimanti tik ESI fondus, bet neapimanti kitų teritorinį aspektą turinčių

⁽¹⁾ COR-2016-01814-00-00-AC-TRA; COR-2016-05838-00-00-AC-TRA; COR-2016-00008-00-01-AC-TRA; COR-2015-04285-00-00-AC-TRA; COR-2014-06248-00-01-AC-TRA; COR-2015-00487-00-00-AC-TRA; COR-2015-04287-00-00-AC-TRA; CDR2027-2012_00_00_TRA_AC; CDR1683-2012_00_00_TRA_AC; CDR4-2012_FIN_AC; COR-2017-01527-00-00-AC-TRA.

fondų, kaip yra šiuo metu, apsunkina įgyvendinimą galutiniams vartotojams, todėl bendra programa nėra tokia naudinga, kokia galėtų būti. Finansavimas ribotam politikos priemonių skaičiui turėtų būti pasirenkamas pagal bendrą europinį sąrašą ir šis finansavimas gali skirtis atsižvelgiant į regiono vystymosi poreikius ir ES tikslus;

8. pritaria, kad būtina užtikrinti vienodas sąlygas ESI fondams ir centralizuotai valdomiems fondams. RK visiškai pritaria, kad būtina įvertinti galimybę numatyti standartinę išimtį dėl valstybės pagalbos taisyklių netaikymo daliai arba visam ESI fondų finansavimui, ir primena savo ankstesnes išvadas būtent dėl proporcingumo principo;

9. remia tikslą plačiau taikyti diferencijavimo principą siekiant sumažinti naštą, veiksmingiau naudoti lėšas ir skatinti teritorinį požiūrį;

10. ragina taikyti konkrečioms programoms specialiai pritaikytus sprendimus, atsižvelgiant į institucijų pajėgumus ESIF įgyvendinimo sistemoje ir už jos ribų, teikiamos paramos pobūdį ir kitus veiksnius;

11. siūlo aktyviau vykdyti Komisijos, valstybių narių ir miestų bei regionų dialogą nustatant veiksmingas ir lengvai taikomas naujos kartos ESI fondų supaprastinimo priemones po 2020 m.;

12. ragina naudoti Europos lygmens teritorinio poveikio vertinimus, kaip priemonę ESI fondų supaprastinimo naudai įvertinti;

Pasidalijamojo valdymo modelio stiprinimas po 2020 m.

13. dar kartą pabrėžia, kad tvirtai remia aukšto lygio darbo grupės atliktą analizę dėl labai didelės pasidalijamojo valdymo modelio naudos veiksmingam sanglaudos politikos įgyvendinimui, skatinant nacionalinių, regionų ir vietos valdžios institucijų atsakomybę ir užtikrinant regionų ypatumų ir teritorinio požiūrio pripažinimą. Pasidalijamojo valdymo modelis turi teigiamo poveikio ne tik ESI fondams, bet ir kitoms politikos sritims, įskaitant teigiamą šalutinį poveikį stiprinant gerą valdymą ir didinant piliečių atsakomybę bei demokratinį išipareigojimą;

14. remia tikslą veiksmingai taikyti subsidarumo ir proporcingumo principus siekiant užtikrinti ir remti tikrą daugiapakopį valdymą šiame kontekste, kuriame būtinas tiek vietos ir regionų valdžios institucijų, tiek Komisijos ir valstybių narių įgalėjimas tikros partnerystės forma;

15. pabrėžia, kad svarbu didinti pasitikėjimą paramos gavėjų, regioninių ir nacionalinių administravimo institucijų gebėjimu tinkamai ir veiksmingai valdyti fondus ir naudoti jų lėšas. Pasidalijamasis valdymas suartina Europą ir jos piliečius ir susieja vietos poreikius ir Europos tikslus;

16. pabrėžia, kad pasidalijamojo valdymo sistemos sėkmė iš dalies priklauso nuo visapusiško visų subjektų partnerystės principo įgyvendinimo. RK visiškai pritaria aukšto lygio grupės pasiūlymams, kuriuose pabrėžiama, kad labai svarbu veiksmingai naudotis partneryste ir po 2020 m. ją toliau stiprinti;

17. mano, kad reikia taikyti platesnio masto partnerystės principą ir jį įtraukti į Europos semestrą – Europos ekonomikos valdymo sistemą; pakartoja savo raginimą pradėti taikyti vietos ir regionų valdžios institucijų įtraukimo į Europos semestrą elgesio kodeksą⁽²⁾, taip pat ragina Europos Komisiją užtikrinti, kad Partnerystės elgesio kodekso principai taikant ESI fondų sistemą taptų teisiškai privalomi po 2020 m. priimtuose reglamentuose, kad būtų suteiktas teisinis aiškumas dėl jų statuso. Taip pat ragina susijusioms šalims numatyti formalesnius įgyvendinimo išipareigojimus;

18. pabrėžia aukšto lygio grupės išvadą, kad tendencija sanglaudos politikai priskirti atsakomybę už daugelio kitų ES politikos tikslų įgyvendinimą yra problemiška ir lemia tai, kad vadovaujančiosioms institucijoms faktiškai tenka atsakomybė už vis didesnio skaičiaus ES politikos sričių įgyvendinimą;

19. remia aukšto lygio grupės pasiūlymą persvarstyti ESI fondų valdymo ir kontrolės sistemos vaidmenį užtikrinant ne ESI fondams taikomų taisyklių laikymąsi;

⁽²⁾ COR-2016-05386-00-00-AC.

ESI fondų papildomumas

20. pritaria aukšto lygio darbo grupės pabrėžiamai abipusio visų ESI fondų papildomumo svarbai, nes tik kartu jie gali pasiekti Sutartyse įtvirtintus sanglaudos politikos tikslus;
21. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti esamų ESI fondų (ERPF, ESF, EŽŪFKP, Sanglaudos fondo, Žuvininkystės fondo) buvimą kartu, nes kiekvienas atskiras ESI fondas prisideda prie kitų fondų tikslų ir visi jie bus koordinuojami pagal bendras taisykles ir nuostatas po 2020 m.;
22. ragina parengti naują Bendrą strateginę programą, apimančią visų sričių ES politiką ir fondus, turinčius teritorinį matmenį. Tokia programa turėtų padėti užtikrinti strateginį nuoseklumą, sinergiją ir vienodą požiūrį į finansavimo priemones ir išvengti nereikalingų administracinių veiksmų;
23. dar kartą primena RK rekomendaciją, kad įvairiems ESI fondams turėtų būti taikomos tokios pačios taisyklės, ir pabrėžia, kad visos horizontaliosios sąlygos turėtų būti nustatytos viename taisyklių rinkinyje, o konkrečių fondų reglamentuose turėtų būti apsiribojama taisyklėmis dėl programų turinio ir ataskaitų teikimo tvarkos;
24. palankiai vertina aukšto lygio darbo grupės rekomendaciją dėl galimo atskiro reglamento dėl ESI fondų valdymo (bendras taisyklių sąvadas), taip pat atkreipia dėmesį į pasiūlymą jį taikyti visu finansavimo laikotarpiu siekiant pagerinti reglamentavimo tikrumą ir stabilumą;
25. pritaria, kad reikia toliau skatinti keletą fondų finansuojamas programas ir integruotą požiūrį (pavyzdžiui, integruotas teritorines investicijas), atsižvelgiant į patirtus Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) įgyvendinimo sunkumus. Šiuo klausimu nurodo RK nuomonę dėl integruotų teritorinių investicijų⁽³⁾, kurioje išdėstyta, kokių laimėjimų galima pasiekti vietos lygmeniu, jeigu būtų išnaudotas visas tokių investicijų potencialas;
26. palankiai vertina tai, kad pripažinta būtinybė geriau suderinti Europos finansavimo taisykles ir suteikti daugiau derinimo su nacionalinėmis taisyklėmis galimybių, kaip buvo pabrėžta RK nuomonėje dėl ESI fondų supaprastinimo;
27. pažymi, kad ES fondai turėtų būti įgyvendinami pagal galiojančius nacionalinius administracinius mechanizmus. Turi būti kuo dažniau taikomos nacionalinės taisyklės ir sistemos (įskaitant nacionalines audito institucijas ir nacionalines konkurencijos apsaugos institucijas), nes paprasčiausios taisyklės yra tos, kurių yra nedaug ir kurios, kaip yra tos pačios, kaip ir taikomos valstybėse narėse;

Vienodos sąlygos ESI fondams ir centralizuotai valdomiems fondams

28. patvirtina, kad remia pagrindinį aukšto lygio darbo grupės tikslą užtikrinti ESI fondų programoms ir centralizuotai valdomiems fondams vienodas sąlygas ir taisykles;
29. pritaria aukšto lygio darbo grupės nuomonei, kad šiuo metu valstybės pagalbos ir viešųjų pirkimų srityje taikomas skirtingas požiūris į ESI fondus yra nebūdingas pasidalijamajam valdymui. Turėtų būti vadovaujamasi principu, kad vykdant ESI fondų finansuojamus projektus neturėtų būti taikomos griežtesnės sąlygos nei panašiams centralizuotai ES valdomiems projektams;
30. pabrėžia būtinybę po 2020 m. suteikti naują postūmį kurti Europos struktūrinių ir investicijų fondų ir centralizuotai valdomų programų sinergiją taip pat tarpregioninio bendradarbiavimo srityje. RK pabrėžia paprastesnio ir lankstesnio ESI fondų valdymo teigiamą poveikį įgyvendinant pažangiosios specializacijos strategijas; tarpregioninį bendradarbiavimą palengvintų tokios priemonės kaip į rezultatus orientuoto supaprastinto pagrindimo metodų taikymas arba vieneto įkainių naudojimas, kaip nurodyta RK nuomonėje „Pažangiosios specializacijos strategijos (RIS3). Poveikis regionams ir tarpregioniniam bendradarbiavimui“⁽⁴⁾;
31. pabrėžia, kad reikia suderinti ESI fondams taikomas valstybės pagalbos ir viešųjų pirkimų taisykles su centralizuotai valdomoms programoms taikomoms taisyklėmis. RK pakartoja savo prašymą įvertinti galimybę po 2020 m. daliai arba visam ESI fondų finansavimui netaikyti valstybės pagalbos procedūrų. Todėl RK palankiai vertina tai, kad aukšto lygio darbo grupė atsižvelgė į jo rekomendacijas dėl bendrų apibrėžčių poreikio siekiant palyginti ir derinti įvairius fondus;

⁽³⁾ COR-2017-03554-00-00-AC.

⁽⁴⁾ COR-2016-06963-00-00-AC.

ESI fondų programavimo supaprastinimas laikotarpiui po 2020 m.

32. palankiai vertina aukšto lygio darbo grupės pabrėžiamą svarbą užtikrinti, kad Komisijos pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl ESI sistemos laikotarpiui po 2020 m., įskaitant aiškų ir vienodą jų aiškinimą, būtų pristatyti ir suderinti likus bent šešioms mėnesiams iki naujo programavimo laikotarpio pradžios, taip pat primena nuo dabartinio programavimo laikotarpio pradžios vietos ir regionų valdžios institucijoms kylančius didelius veiklos sunkumus ir vėlavimus, dėl kurių išvada turėtų padaryti visi suinteresuotieji subjektai. Pasiūlymai dėl ESI fondų turėtų būti oficialiai pateikti kaip galima greičiau;

33. rekomenduoja ateityje rengiant partnerystės susitarimus iš naujo įvertinti partnerystės susitarimo arba jam lygiavertio dokumento būtinybę ir paskirti nacionaliniu lygmeniu ir ragina ateityje rengiant tokius susitarimus daugiausia dėmesio skirti bendrajai strategijai (išvengiant programų dubliavimosi), bendrosioms *ex ante* sąlygoms ir toms kurios yra susijusios su konkrečiai šaliai skirtomis rekomendacijomis (kurios priskiriamos nacionalinio lygmens kompetencijai), taip pat apibrėžti paramą telkiamą pagal temas ir nustatyti nacionalinio lygmens koordinavimo įstaigų vaidmenį, kai jos turi dalyvauti įgyvendinant susitarimą tam tikroje valstybėje narėje;

34. ragina supaprastinti strateginio programavimo dokumentus laikotarpiui po 2020 m. ir atkreipia dėmesį į tai, kad daugelis konkrečių rekomendacijų, kurias RK pateikė nuomonėse dėl partnerystės susitarimų derybų ir veiksmų programų, buvo įtrauktos į rekomendacijas laikotarpiui po 2020 m. RK visų pirma pritaria aukšto lygio darbo grupės raginimui užtikrinti didesnę programavimo lankstumą, kad veiksmų programas būtų galima greičiau priimti;

35. siūlo sudaryti galimybę be išankstinio Komisijos leidimo dalį asignavimų (pvz., 10 %, kaip leidžiama 2007–2013 m. programavimo laikotarpio pabaigoje) perskirstyti skirtingoms prioritetinėms kryptims;

36. patvirtina paramos telkimo pagal temas principo svarbą nuosekliai ir strateginiam programavimui, taip pat pažymi, kad bendra suderinta paramos telkimo pagal temas sistema po 2020 m. turėtų padėti veiksmingai taikyti integruotus sprendimus regionų ir vietos lygmeniu; partneriams, įskaitant vietos valdžios institucijas, turi būti suteikta galimybė išsakyti savo poziciją programavimo etapu, taip pat pateikti nuomonę dėl integruotų priemonių, naudojamų tvarios miestų ir teritorijų plėtros strategijoms įgyvendinti;

37. pritaria šiomis aplinkybėmis skiriamam dėmesiui didesniai vietos ir regionų valdžios institucijų įgalėjimui ir pažymi, kad reikia suderinti paramos telkimo pagal temas principą ir palankias sąlygas integruotiems sprendimams įgyvendinti vietos ir regionų lygmeniu. Sąsajos tarp paramos telkimo pagal temas ir sanglaudos politikos orientavimo į rezultatus, taip pat būtinybė užtikrinti sanglaudos politikos integruotus, lanksčius ir diferencijuotus sprendimus laikotarpiui po 2020 m. jau buvo nurodytos RK nuomonėje „Sanglaudos politikos ateitis po 2020 m.“, kurioje taip pat buvo paraginta pradėti dialogą ir bendradarbiavimą tarp institucijų, atsakingų už regioninės politikos ir sektorių politikos įgyvendinimą, likus pakankamai laiko prieš prasidedant kitam finansavimo laikotarpiui, kad būtų galima sustiprinti teritorinį požiūrį laikantis daugiapakopio valdymo principų;

38. palankiai vertina aukšto lygio darbo grupės nustatytus tikslus supaprastinti bendrus rodiklius laikotarpiui po 2020 m. ir pabrėžia, kad reikia suderinti terminus ir apibrėžtis, kad būtų galima įvertinti ir palyginti įvairių fondų veiklos rezultatus;

39. atkreipia dėmesį į RK pasiūlymus dėl konkrečių priemonių, kuriomis siekiama palengvinti perėjimą į kitą programavimo laikotarpį ir užtikrinti didesnę tikrumą vadovaujančiosioms institucijoms. RK palankiai vertina aukšto lygio grupės rekomendaciją dar kartą įvertinti paskyrimo procedūros poreikį po 2020 m. ir ragina šią procedūrą bent supaprastinti siekiant užtikrinti, kad esami paskyrimai būtų perkelti į kitą programavimo laikotarpį;

Sustiprinti diferenciacijos principą keliose srityse

40. pritaria bendram didesnio diferencijavimo principui laikotarpiui po 2020 m., kuris leistų tiksliau paskirstyti ir veiksmingai panaudoti ESI fondų lėšas ir todėl gali būti itin svarbus susidarius galimam laikotarpio po 2020 m. scenarijui, kai apskritai sumažės biudžeto ištekliai, pavyzdžiui, po Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES. Diferencijuotas požiūris, grindžiamas subsidiarumo principu, nebūtinai reiškia, kad reikia stengtis apibrėžti visas ES lygmens reguliavimo įgyvendinimo sistemos detales, tačiau jis turi būti grindžiamas visų susijusių subjektų tarpusavio pasitikėjimu ir praktiškai taikomu partnerystės principu;

41. pažymi, kad panašias idėjas pasiūlė Austrijos kanceliarija ir jos gali būti svarbus būsimos Austrijos pirmininkavimo ES Tarybai 2018 m. antroje pusėje aspektas. Todėl RK siūlo pakviesti ES Tarybai pirmininkausiančią Austriją iš anksto bendradarbiauti su RK ir toliau plėtoti šias idėjas;

42. pabrėžia, kad šiomis aplinkybėmis svarbu užtikrinti visapusišką vietos ir regionų valdžios institucijų kaip lygiaverčių partnerių dalyvavimą visais etapais prieš derybų procesą. Bus vis svarbiau daugiau taikyti teritorinį požiūrį, veiksmingiau skirstant fondų lėšas atsižvelgiant į įvairių Sąjungos teritorijų poreikius ir suteikiant regionams priemonių, kad jie galėtų sparčiau reaguoti į nenumatytas problemas ar kritines situacijas;

Auditas, ataskaitų teikimas ir kontrolė

43. rekomenduoja taikyti labiau diferencijuotą audito, ataskaitų teikimo ir kontrolės tvarką, labiau pasikliauti nacionalinėmis taisyklėmis ir suteikti daugiau lankstumo taikyti šalyse galiojančias patikras ir procedūras;

44. atkreipia dėmesį į RK pasiūlymą, kad diferencijuoto audito tvarką būtų galima paprasčiau ir veiksmingiau taikyti sudarant ES ir nacionalinių audito institucijų bei vadovaujančiųjų institucijų pasitikėjimo susitarimus. Šiuo metu pagrindinė problema yra ta, kad dėl praeityje kilusių įgyvendinimo problemų susiformavo nenoro rizikuoti kultūra, o nuogastavimai dėl sankcijų yra didesni nei noras siekti tikrų patobulinimų;

45. dar kartą primena RK poziciją dėl priimtino klaidų lygio (reikšmingumo ribos) tais atvejais, kai patirtis rodo, kad tokia riba nėra tinkama įgyvendinant sanglaudos politikos projektus. RK nuomone, kadangi tarptautiniuose audito standartuose nėra skaitinių reikalavimų, turėtų būti galimybė šią ribą padidinti iki 5 %. Dabartinėje griežtos kontrolės sistemoje kiekviena klaida yra aiškiau pastebima, todėl susidaro klaidingas įspūdis, kad taikant pasidalijamojo valdymo modelį yra padaroma daugiau klaidų;

ESI fondų derinimas su finansinėmis priemonėmis

46. palankiai vertina tai, kad šioje srityje taip pat numatoma taikyti diferencijuotą požiūrį, atsižvelgiant į tai, kad anksčiau buvo prašoma atlikti *ex ante* įvertinimą, kaip derinamos ESI fondų ir ESIF lėšos, kiekvienu konkrečiu atveju. Toks požiūris turėtų padėti gerokai sumažinti našta ir leisti geriau atsižvelgti į specifines įgyvendinimo aplinkybes atitinkamuose regionuose ir taip sudaryti palankesnes sąlygas teritoriniam požiūriui ir skatinti specialiams poreikiams pritaikytas investicijas;

47. siūlo įsteigti pagal vieno langelio principą veikiančius nacionalinius ir (arba) regioninius centrus, kurie padėtų paramos gavėjams kartu naudoti ir ESI. ir ne ESI fondų lėšas;

Europos teritorinio bendradarbiavimo (ETB) supaprastinimas

48. pritaria aukšto lygio darbo grupės sprendimui pripažinti ypatingą Europos teritorinio bendradarbiavimo (ETB) pobūdį, taip pat jos rekomendacijai dabartinę atskirą Interreg programų reguliavimo sistemą išlaikyti ir po 2020 m.;

49. patvirtina, kad RK pritaria atskiram reglamentui dėl ETB įgyvendinimo nuostatų, ir pabrėžia, kad dėl dabartinio teisinių nuostatų ir reglamentavimo sudėtingumo susidaręs perteklinis reglamentavimas iš tiesų yra didelė kliūtis veiksmingai įgyvendinti ETB;

50. ragina šioje srityje netaikyti *ex ante* sąlygų atsižvelgiant į daugiašalį Europos teritorinio bendradarbiavimo programų pobūdį;

51. atkreipia dėmesį, kad glaudesnis teritorinis bendradarbiavimas gali skurti Europos pridėtinę vertę, ir primena naujausias išvadas dėl vidutinės trukmės ir ilgalaikių pasekmių bendram ekonomikos augimui ir ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai, jei toks bendradarbiavimas ateityje ne didėtų, o mažėtų;

52. pabrėžia ypač svarbų tarpvalstybinio bendradarbiavimo vaidmenį ir Europos pridėtinę vertę šalinant skiriamąjį valstybių sienų poveikį ir esamas kliūtis, darančias įtaką pasienio regionuose gyvenančių žmonių gyvenimui. RK dar kartą pabrėžia svarbų žmonių tarpusavio ryšių projektų vaidmenį, visų pirma stiprinant tarpusavio pasitikėjimą, todėl siūlo būsimose tarpvalstybinio bendradarbiavimo programose pagrįstai numatyti „mažų projektų fondą“, kuris dėl paprasto ir decentralizuoto jų valdymo būtų prieinamas žemesnio lygmens paramos gavėjams;

53. palankiai vertina pasiūlymą Europos teritorinio bendradarbiavimo programoms netaikyti reikalavimų pranešti apie valstybės pagalbą. RK jau anksčiau yra pabrėžęs, kad pastangos, kurių reikia siekiant laikytis valstybės pagalbos taisyklių, yra neproporcingos konkurencijos iškraipymo rizikai. Komitetas taip pat nurodė sunkumus dėl bendro finansavimo daliai taikomų apribojimų ir atsakomybės sistemų (nes tokiose programose dalyvauja kelios valstybės narės) ir atkreipė dėmesį į akivaizdų prieštaravimą tarp bendradarbiavimo ir konkurencijos logikos bei paragino ETB netaikyti valstybės pagalbos taisyklių, kaip tai buvo padaryta Komisijos valdomų bendradarbiavimo programų atveju (pvz., „Horizontas 2020“).

Briuselis, 2018 m. vasario 1 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė „Europa kelyje. Kelių transporto darbo aspektai“

(2018/C 176/13)

Pranešėjas: Spyros Spyridon (EL / EPP), Poro tarybos narys

Pamatiniai dokumentai: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiami Reglamente (EB) Nr. 561/2006 nustatyti būtiniausi reikalavimai dėl maksimalios kasdienio bei kassavaitinio vairavimo trukmės, minimalių pertraukų ir kasdienio bei kassavaitinio poilsio laikotarpių ir Reglamente (ES) Nr. 165/2014 nustatyti reikalavimai dėl vietos nustatymo tachografais

COM(2017) 277 *final*

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/22/EB nuostatos dėl vykdymo užtikrinimo reikalavimų ir nustatomos konkrečios su Direktyva 96/71/EB ir Direktyva 2014/67/ES susijusios kelių transporto vairuotojų komandiravimo taisyklės

COM(2017) 278 *final*

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo, derinant prie sektoriaus pokyčių, iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1071/2009 ir Reglamentas (EB) Nr. 1072/2009

COM(2017) 281 *final*

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/1/EB dėl transporto priemonių, išnuomotų be vairuotojų, naudojimo kroviniams vežti keliais

COM(2017) 282 *final*

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

COM(2017) 277 *final*/1

1 straipsnio 5 dalies c punktas

Tekstą iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
c) įterpiamos šios 8a ir 8b dalys:	c) įterpiamos šios 8a, 8b ir 8c dalys:
„8a. Normaliais kassavaitinio poilsio laikotarpiais ir ilgiau nei 45 valandas trunkančiu kassavaitiniu poilsiu, kuriuo kompensuojamas ankstesnis sutrumpintas kassavaitinis poilsis, negali būti naudojamosi transporto priemonėje. Jais turi būti naudojamosi tinkamame būste, kuriame yra tinkamos miegamosios bei sanitarinės patalpos ir:	„8a. Normaliais kassavaitinio poilsio laikotarpiais ir ilgiau nei 45 valandas trunkančiu kassavaitiniu poilsiu, kuriuo kompensuojamas ankstesnis sutrumpintas kassavaitinis poilsis, negali būti naudojamosi transporto priemonėje. Jais turi būti naudojamosi tinkamame būste, kuriame yra tinkamos miegamosios bei sanitarinės patalpos ir:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
a) kurį suteikia arba už kurį sumoka darbdavys, arba b) kuris yra vairuotojo gyvenamojoje vietoje arba kitoje jo pasirinktoje privačioje vietoje. 8b. Transporto ūkio subjektas organizuoja vairuotojų darbą taip, kad vairuotojai galėtų pasinaudoti ne mažiau kaip vienu normaliu kassavaitinio poilsio laikotarpiu arba ilgiau nei 45 valandas trunkančiu kassavaitiniu poilsiu, kuriuo kompensuojamas sutrumpintas kassavaitinis poilsis, savo gyvenamojoje vietoje kas tris paeiliui einančias savaites.“;	a) kurį suteikia arba už kurį sumoka darbdavys, arba b) kuris yra vairuotojo gyvenamojoje vietoje arba kitoje jo pasirinktoje privačioje vietoje. 8b. 8a dalis netaikoma tais atvejais, kai normaliais kassavaitinio poilsio laikotarpiais ir ilgiau nei 45 valandas trunkančiu kassavaitiniu poilsiu, kuriuo kompensuojamas ankstesnis sutrumpintas kassavaitinis poilsis, naudojamosi pakankamai saugioje vietoje, kurioje yra tinkamos sanitarinės patalpos, ir kai vairuotojo kabina atitinka dabartinio reglamento 24 straipsnio 1 dalyje išdėstytus Kelių transporto nustatytus reikalavimus. 8c. Transporto ūkio subjektas organizuoja vairuotojų darbą taip, kad vairuotojai galėtų pasinaudoti ne mažiau kaip vienu normaliu kassavaitinio poilsio laikotarpiu arba ilgiau nei 45 valandas trunkančiu kassavaitiniu poilsiu, kuriuo kompensuojamas sutrumpintas kassavaitinis poilsis, savo gyvenamojoje vietoje kas tris paeiliui einančias savaites.“;

Paaiškinimas

Daugumoje ES greitelių nėra 8a dalyje nurodytų vairuotojų nakvynės vietų ir saugių automobilių stovėjimo aikštelių.

Pirminė nuostata diskriminuotų vairuotojus iš periferinių ES šalių, nes jie kelyje turi praleisti daugiau dienų, nei vairuotojai iš centrinių ES šalių. Šios nuostatos įgyvendinimas lemtų ES pakraščiuose įsikūrusių įmonių sąnaudų didėjimą.

2 pakeitimas

COM(2017) 277 final/1

2 straipsnis

Tekstą iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Reglamentas (ES) Nr. 165/2014 iš dalies keičiamas taip:	Reglamentas (ES) Nr. 165/2014 iš dalies keičiamas taip:
1) 8 straipsnio 1 dalies antra įtrauka pakeičiama taip:	1) 8 straipsnio 1 dalies antra įtrauka pakeičiama taip:
„— kas tris bendros vairavimo trukmės valandas ir kiekvieną kartą, kai transporto priemonė kerta sieną.“;	„— kas tris bendros vairavimo trukmės valandas ir kiekvieną kartą, kai transporto priemonė kerta sieną.“;

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
2) 34 straipsnio 7 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip: „7. Atvykęs į sustoti tinkamą vietą, vairuotojas į skaitmeninį tachografą įveda tų šalių, kuriose kasdienio darbo laikas prasidėjo ir baigėsi, simbolius, taip pat informaciją apie tai, kur ir kada jis kirto sieną būdamas transporto priemonėje. Valstybės narės gali reikalauti, kad transporto priemonių, kurios naudoja-mos jų teritorijoje atliekant vežimo operacijas, vairuo-tojai prie šalies simbolio nurodytų išsamesnius geografinius duomenis, jei tos valstybės narės tuos išsamius geografinius duomenis perdavė Komisijai anksčiau nei 1998 m. balandžio 1 d.“.	2) 34 straipsnio 7 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip: „7. Atvykęs į sustoti tinkamą vietą, vairuotojas į skaitmeninį tachografą įveda tų šalių, kuriose kasdienio darbo laikas prasidėjo ir baigėsi, simbolius, taip pat informaciją apie tai, kur ir kada jis kirto sieną būdamas transporto priemonėje. Valstybės narės gali reikalauti, kad transporto priemonių, kurios naudoja-mos jų teritorijoje atliekant vežimo operacijas, vairuo-tojai prie šalies simbolio nurodytų išsamesnius geografinius duomenis, jei tos valstybės narės tuos išsamius geografinius duomenis perdavė Komisijai anksčiau nei 1998 m. balandžio 1 d.“. 3) 3 straipsnio 4 dalis pakeičiama taip: <i>Praėjus penkeriems metams nuo reikalavimo naujai įregistruotose transporto priemonėse įrengti tachogra-fą, kaip numatyta 8, 9 ir 10 straipsniuose, valstybėje narėje, kuri nėra jų registracijos valstybės narės, veikiančiose transporto priemonėse sumontuojamas toks tachografas.</i> 4) 9 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip: <i>Praėjus penkeriems metams nuo reikalavimo naujai įregistruotose transporto priemonėse įrengti tachogra-fą, kaip numatyta šiame straipsnyje ir 8 bei 10 straipsniuose, valstybės narės savo kontrolės institucijas tinkamu mastu aprūpina nuotolinio ankstyvo nustatymo įranga, reikalinga užtikrinti šiame straipsnyje nurodytą duomenų perdavimą, atsižvel-giant į konkrečius tų valstybių narių įvykdymo reikalavimus ir strategijas. Iki to laiko valstybės narės gali spręsti, ar savo kontrolės institucijas aprūpinti tokia nuotolinio ankstyvo nustatymo įranga.</i>

Paiškinimas

Išmanieji tachografai suteikia galimybę vykdyti sparčią sąveikią skaitmeninę kontrolę ir užtikrinti taisyklių vykdymą. Laukti iki 2034 m. nepriimtina. Todėl siūlome pakeisti „15 metų“ į „5 metus“, kad būtų galima suteikti pagrįstą pereinamąjį laikotarpį vežėjams kelių transportu.

3 pakeitimasCOM(2017) 278 *final* – 1 dalis

2 straipsnis

Iš dalies pakeisti 4 dalį

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Valstybės narės gali nustatyti šiuos administracinius reikalavimus ir kontrolės priemones:	Valstybės narės gali nustatyti šiuos administracinius reikalavimus ir kontrolės priemones:
a) įpareigoti kitoje valstybėje narėje įsisteigusį kelių transporto vežėją nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ne vėliau kaip prasidėjus komandiruotei elektronine forma priimančiosios valstybės narės oficialia arba anglų kalba pateikti komandiravimo deklaraciją, kurioje būtų nurodyta tik ši informacija:	a) įpareigoti kitoje valstybėje narėje įsisteigusį kelių transporto vežėją nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ne vėliau kaip prasidėjus komandiruotei elektronine forma priimančiosios valstybės narės oficialia arba anglų kalba pateikti komandiravimo deklaraciją, kurioje būtų nurodyta tik ši informacija:
i) kelių transporto vežėjo tapatybė;	i) kelių transporto vežėjo tapatybė;
ii) transporto vadybininko arba kito (-ų) kontaktinio (-ių) asmens (-ų) įsisteigimo valstybėje narėje, kuris palaikytų ryšius su priimančiosios valstybės narės, kurioje teikiamos paslaugos, kompetentingomis institucijomis ir kuris siųstų dokumentus arba pranešimus ir juos gautų, kontaktiniai duomenys;	ii) transporto vadybininko arba kito (-ų) kontaktinio (-ių) asmens (-ų) įsisteigimo valstybėje narėje, kuris palaikytų ryšius su priimančiosios valstybės narės, kurioje teikiamos paslaugos, kompetentingomis institucijomis ir kuris siųstų dokumentus arba pranešimus ir juos gautų, kontaktiniai duomenys;
iii) numatomas komandiruojamų vairuotojų skaičius ir tapatybė;	iii) numatomas komandiruojamų vairuotojų skaičius ir tapatybė;
iv) numatoma komandiravimo trukmė, numatyta komandiravimo pradžios ir pabaigos data;	iv) numatoma komandiravimo trukmė, numatyta komandiravimo pradžios ir pabaigos data;
v) komandiruotės metu naudosimų transporto priemonių registracijos numeriai;	v) komandiruotės metu naudosimų transporto priemonių registracijos numeriai;
vi) transporto paslaugų rūšis, t. y. krovinių vežimas, keleivių vežimas, tarptautinis vežimas, kabotažo operacijos;	vi) transporto paslaugų rūšis, t. y. krovinių vežimas, keleivių vežimas, tarptautinis vežimas, kabotažo operacijos;
b) įpareigoti vairuotoją popierine ar elektronine forma turėti ir pateikti komandiravimo deklaracijos kopiją ir įrodymų, kad transporto operacija buvo vykdoma priimančiojoje valstybėje narėje, pavyzdžiui, elektroninį važtaraštį (e. CMR) arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1072/2009 8 straipsnyje nurodytų įrodymų, jei per patikrinimą kelyje jo to paprašoma;	b) įpareigoti vairuotoją popierine ar elektronine forma turėti ir pateikti komandiravimo deklaracijos kopiją ir įrodymų, kad transporto operacija buvo vykdoma priimančiojoje valstybėje narėje, pavyzdžiui, elektroninį važtaraštį (e. CMR) arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1072/2009 8 straipsnyje nurodytų įrodymų, jei per patikrinimą kelyje jo to paprašoma;

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
c) įpareigoti vairuotoją turėti ir pateikti tachografų įrašus, ypač valstybių narių, kuriose vairuotojas buvo, kai vykdė tarptautinio kelių transporto arba kabotažo operacijas, šalių kodus, jei per patikrinimą kelyje jo to paprašoma; d) įpareigoti vairuotoją popierine ar elektronine forma turėti ir pateikti darbo sutarties arba lygiavertį dokumento, kaip apibrėžta Tarybos direktyvoje 91/533/EEB 3 straipsnyje, kopiją, išverstą į vieną iš oficialiųjų priimančiosios valstybės narės kalbų arba į anglų kalbą, jei per patikrinimą kelyje jo to paprašoma; e) įpareigoti vairuotoją popierine ar elektronine forma pateikti dviejų paskutinių mėnesių darbo užmokesčio lapelių kopiją, jei per patikrinimą kelyje jo to paprašoma; per patikrinimą kelyje vairuotojas gali susisiekti su centrine administracija, transporto vadybininku arba bet kuriuo kitu asmeniu ar subjektu, kuris gali pateikti šią kopiją; f) įpareigoti kelių transporto vežėją po komandiravimo laikotarpio popierine ar elektronine forma priimančiosios valstybės narės institucijų prašymu per pagrįstos trukmės laikotarpį pateikti b, c ir e punktuose nurodytų dokumentų kopijas;	c) įpareigoti vairuotoją turėti ir pateikti tachografų įrašus, ypač valstybių narių, kuriose vairuotojas buvo, kai vykdė tarptautinio kelių transporto arba kabotažo operacijas, šalių kodus, jei per patikrinimą kelyje jo to paprašoma; d) įpareigoti vairuotoją popierine ar elektronine forma turėti ir pateikti darbo sutarties arba lygiavertį dokumento, kaip apibrėžta Tarybos direktyvoje 91/533/EEB 3 straipsnyje, kopiją, išverstą į vieną iš oficialiųjų priimančiosios valstybės narės kalbų arba į anglų kalbą, jei per patikrinimą kelyje jo to paprašoma; e) įpareigoti vairuotoją popierine ar elektronine forma pateikti dviejų paskutinių mėnesių darbo užmokesčio lapelių kopiją, jei per patikrinimą kelyje jo to paprašoma; per patikrinimą kelyje vairuotojas gali susisiekti su centrine administracija, transporto vadybininku arba bet kuriuo kitu asmeniu ar subjektu, kuris gali pateikti šią kopiją; f) įpareigoti kelių transporto vežėją po komandiravimo laikotarpio popierine ar elektronine forma priimančiosios valstybės narės institucijų prašymu per pagrįstos trukmės laikotarpį pateikti b, c ir e punktuose nurodytų dokumentų kopijas; g) įpareigoti kelių transporto vežėją prieš komandiruo- jant vairuotoją jam pateikti popierine ar elektronine forma 4 straipsnio b, d, ir e punktuose nurodytų dokumentų kopijas.

Paaiškinimas

Kelių transporto operatorius turėtų būti atsakingas už tai, kad būtinus su komandiravimu susijusius dokumentus vairuotojas galėtų pateikti per patikrinimą kelyje.

4 pakeitimas

COM(2017) 281 *final* – 1 dalis

1 straipsnis

Iš dalies pakeisti 1 straipsnio 1 dalies b punktą

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
b) įrašoma ši dalis: „6. 3 straipsnio 1 dalies b ir d punktai ir 4, 6, 8, 9, 14, 19 ir 21 straipsniai netaikomi įmonėms, kurios verčiasi krovinių vežimo kelių transportu veikla naudojamos tik motorines transporto priemonės, kurių leistina pakrautos transporto priemonės masė neviršija 3,5 tonų, arba transporto priemonių junginius, kurių leistina pakrautos transporto priemonės masė neviršija 3,5 tonų, arba transporto priemonių junginius, kurių leistina pakrautos transporto priemonės masė neviršija 3,5 tonų.	b) įrašoma ši dalis: „6. 4, 9 ir 14 straipsniai netaikomi įmonėms, kurios verčiasi krovinių vežimo kelių transportu veikla naudojamos tik motorines transporto priemones, kurių leistina pakrautos transporto priemonės masė neviršija 3,5 tonų, arba transporto priemonių junginius, kurių leistina pakrautos transporto priemonės masė neviršija 3,5 tonų, išskyrus atvejus, kai šios transporto priemonės naudojamos tarptautiniam vežimui, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 1072/2009.

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Tačiau valstybės narės gali: a) reikalauti, kad tos įmonės taikytų kai kurias arba visas pirmoje pastraipoje nurodytas nuostatas; b) visų arba kai kurių kategorijų vežimo kelių transportu operacijoms nustatyti mažesnę, nei pirmoje pastraipoje nurodyta, ribą.“	Tačiau valstybės narės gali: a) reikalauti, kad tos įmonės taikytų kai kurias arba visas pirmoje pastraipoje nurodytas nuostatas; b) visų arba kai kurių kategorijų vežimo kelių transportu operacijoms nustatyti mažesnę, nei pirmoje pastraipoje nurodyta, ribą.“

Paiškinimas

Siekiant sumažinti administracinę naštą mažoms įmonėms, teikiančioms nacionalines arba vežimo savo sąskaita paslaugas, siūloma keturis prieigos kriterijus išplėsti įtraukiant tik mažos keliamosios galios transporto priemones, kurios aktyviai vykdo tarptautinio vežimo veiklą.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina Europos Komisijos pastangas stiprinti bendrąją rinką tarptautinio kelių transporto sektoriuje, užtikrinant socialinį teisingumą ir darbo sąlygų suderinimą kaip esminį ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos veiksnį, tačiau prieštarauja plačiam tarptautinio transporto paslaugų įtraukimui į Darbuotojų komandiravimo direktyvos taikymo sritį;
2. pažymi, kad kelių transportas yra ES ekonomikos varomoji jėga ir turi toliau pirmauti užtikrinant tolesnį ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą, kartu išlaikant vienodas sąlygas ir skatinant konkurencingumą bei teritorinę sanglaudą;
3. atkreipia dėmesį į tai, kad visose valstybėse narėse kelių transporto sektoriuje labai skiriasi darbo užmokestis ir apskritai taikomi darbo teisės aktai. Daugelis šalių nustato papildomus reguliavimo apribojimus. Dėl skirtingų darbo sąlygų gali būti iškreipta konkurencija ir kilti pavojus kelių eismo saugumui. Ši problema ypač aštri pasienio regionuose, kuriuose gyvenimo standartai abipus sienos labai skiriasi;
4. todėl pabrėžia, kad užtikrinant transporto sektoriaus tvarumą ir konkurencingumą bendrojoje rinkoje, būtina garantuoti deramas darbo sąlygas ir aukštą kelių eismo saugumo lygį. Vienodas užmokestis už tą patį darbą toje pačioje vietoje turėtų būti taikomas ir Europos transporto sektoriuje, tuo pat metu atsižvelgiant į labiau periferinių regionų poreikius;
5. atkreipia dėmesį į tai, kad pagrindinės transporto problemos, kurias siekiama išspręsti siūlomais teisės aktais, pirmiausia kyla dėl nepakankamo socialinės sanglaudos tarp regionų lygio. Didesnė sanglauda sumažins nemenką darbo užmokesčio skirtumą, todėl daug darbo ir kabotažo taisyklių taps nereikalingos, taip sumažės socialinio dempingo rizika ir bus išvengta konkurencijos iškraipymo;
6. pažymi, kad numatytais nuostatomis iš esmės siekiama pusiausvyros tarp tam tikros šalių grupės reikalavimo išsaugoti transporto sektorių reglamentuojančių procedūrų ir sprendimų *status quo* ir būtinybės toliau stiprinti bendrąją rinką derinant šio sektoriaus reguliavimo pagrindą ir užtikrinant kelių eismo saugumą, deramas darbo sąlygas, vairuotojų saugą ir vežamų prekių saugumą; šiomis aplinkybėmis ragina visapusiškai taikyti socialinius standartus ir teigia, kad socialinis dempingas sunkvežimių vairuotojų sąskaita yra nepriimtinas;
7. atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad konkurencingame ir nereguliuojamame sektoriuje būtinos skaidrios taisyklės, tikrinimo procedūros ir sankcijos, pasiūlant vartotojams geriausias paslaugas. Turi būti privaloma keisti informacija ir naudoti šiuolaikiškas technologijas, pavyzdžiui, įdiegti išmaniuosius tachografus, kurių diegimas vis dar labai vėluoja;
8. pabrėžia, kad periferinėms valstybėms narėms sunkiau patekti į ES vidaus rinkos centrą. Gali prireikti kirsti vieną ar net dvi ES nepriklausančias šalis ir atlikti visus būtinus pasienio ir muitinės patikrinimus – dėl to pailgėja bendra kelionės trukmė, taigi padidėja ir išlaidos. Airija taip pat gali susidurti su panašiais sunkumais, kai Jungtinė Karalystė išstos iš ES. Komisija raginama imtis iniciatyvos įgyvendinti specialias priemones šiai problemai išspręsti;

9. palankiai vertina pastangas nustatyti aiškesnes kabotažo ir vairuotojų komandiravimo taisykles ekonomikos sektoriuje, kuris yra labai svarbus siekiant sukurti bendrąją rinką, kurioje būtų aukštas judumo lygis. Kadangi kabotažas ir vairuotojų komandiravimas tarpusavyje glaudžiai susiję, diskusijos ir susijusių naujų taisyklių priėmimas turi vykti vienu metu;

10. išpėja dėl galimos nesąžiningos konkurencijos iš ES nepriklausančių šalių vežimo operatorių ir ragina įdiegti specialią patikrinimų sistemą;

11. ragina vykdyti sistemingus ir automatizuotus patikrinimus privalomai naudojant pažangiuosius skaitmeninius tachografus, kaip išankstinę sąlygą siekiant sėkmingai užtikrinti tinkamą bendrosios rinkos veikimą, šiuo tikslu keičiant institucinę sistemą arba jos nekeičiant;

12. be to, atkreipia dėmesį į tai, kad būtina išsamiai įvertinti siūlomų taisyklių poveikį MVĮ Europos Sąjungoje, ir mano, kad su reikalavimų laikymusi susijusios išlaidos bus didesnės;

Pasiūlymas iš dalies keisti būtiniausius reikalavimus dėl maksimalios kasdienio bei kassavaitinio vairavimo trukmės, minimalių pertraukų ir kasdienio bei kassavaitinio poilsio laikotarpių ir Reglamente (ES) Nr. 165/2014 nustatytus reikalavimus dėl vietos nustatymo tachografais (COM(2017) 277 final)

13. palankiai vertina siūlomame reglamente nustatytą didesnę su vairuotojų poilsio laiku susijusį lankstumą ir poilsio sąlygų pagerinimą;

14. mano, kad siūlomi vairuotojų poilsio laiko apskaičiavimo ir sąlygų pakeitimai, tinkamai juos įgyvendinant ir atsižvelgiant į jų naudą vairuotojams, galėtų padėti pagerinti vairuotojų darbo sąlygas, taigi ir apskritai padidinti transporto saugumą;

15. kartu yra sunerimęs, kad siūlomą lankstumą darbdaviai gali naudoti kaip spaudimo priemonę ir tai galėtų pakenkti kelių eismo saugumui ir vairuotojų darbo sąlygoms;

16. be to, atkreipia dėmesį į tai, kad gali pasitaikyti piktnaudžiavimo atvejų, nes vis dar bus galimybė vairuotojams atlyginti tik už faktines vairavimo valandas, o ne už poilsio laikotarpius; siūlo, kad vairuotojams būtų mokama atsižvelgiant į jų dirbtas valandas, taip pat ir už valandas, praleistas ne transporto priemonėje;

17. pažymi, kad reikia aiškiai apibrėžti su vairavimo trukme ir poilsio laiku susijusias sąvokas, siekiant išspręsti neaiškius klausimus, pavyzdžiui, ar muitinės patikrinimo laukimas yra darbo laikas;

18. atkreipia dėmesį į tai, kad greta Europos greitkelių trūksta saugių transporto priemonių stovėjimo aikštelių ir vairuotojų poilsio zonų, ir į tai, kad kol nebus įrengtos tokios zonos, siūlomų teisės aktų įgyvendinti neįmanoma. Tai pareikalaus daug laiko ir investicijų;

19. apgailestauja, kad nebuvo pasinaudota galimybe paspartinti išmaniųjų tachografų diegimą, ir išpėja, kad kelionės duomenų įrašymas ranka tik pratęsia tokią padėtį, kai negalima atlikti išsamių patikrinimų, ir greičiausiai sukels eismo spūstis pasienyje, kur šiam tikslui stovėjimo aikštelių gali ir nebūti;

20. ragina siekti, kad transporto įmonės sparčiau diegtų pažangiuosius tachografus ir technologijas, kurias naudodamos įgyvendinimą užtikrinančios institucijos tachografų duomenis galėtų perskaityti nuotoliniu būdu;

Pasiūlymas dėl direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/22/EB nuostatos dėl vykdymo užtikrinimo reikalavimų ir nustatomos konkrečios su Direktyva 96/71/EB ir Direktyva 2014/67/ES susijusios kelių transporto vairuotojų komandiravimo taisyklės (COM(2017) 278 final) ir Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo, derinant prie sektoriaus pokyčių, iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1071/2009 ir Reglamentas (EB) Nr. 1072/2009 (COM(2017) 281 final)

21. mano, kad trijų dienų riba prieš prasidedant komandiravimui užtikrina tarptautinius pervežimus be kliūčių. Be to, neatidėliotina komandiravimo pradžia kabotažo atveju sukuria sąlygas, galinčias apsaugoti nuo nesąžiningos konkurencijos augimo; primena, kad neteisėtas kabotažas iškreipia konkurenciją ir sukuria disbalansą tarp valstybių narių ir regionų, kurių darbo užmokesčio sąnaudų dydis labai skiriasi;

22. pažymi, kad naujosios kabotažo taisyklės stiprina bendrąją rinką ir taip pat sumažins teisės pažeidimų, palengvins patikrinimus ir turės teigiamą poveikį bendram kelių transporto aplinkosauginiam pėdsakui, nes bus radikaliai sumažintas važiavimų be krovinio skaičių;

23. tačiau mano, kad dėl siūlomų komandiravimo taisyklių išaugs administracinės išlaidos tiek įmonėms, tiek ir valstybių narių administracijoms – kadangi vairuotojams lengva viršyti ribą, reikės labai dažnai taikyti biurokratinės procedūros, kad būtų galima įgyvendinti ir stebėti priimančios šalies darbo teisės aktus;

24. mano, kad bus daromas poveikis vežamoms prekėms, nes net jei dėl sumažėjusio važiavimų be krovinio skaičiaus sumažės išlaidos, su reikalavimų laikymusi susijusios administracinės išlaidos darys priešingą poveikį ir su tuo susijusių išlaidų dalis greičiausiai bus perkelta vartotojams;

25. atkreipia dėmesį į platų taisyklių dėl sunkiasvorių krovinių transporto priemonių spektrą, pavyzdžiui, teisės aktus dėl greitkelių naudojimo savaitgaliais, ir ragina glaudžiai bendradarbiaujant su vietos valdžios institucijomis šiuo klausimu pateikti bendras gaires;

26. nurodo, kad dėl siūlomų taisyklių bus ypač sunku prognozuoti darbo sąnaudas, kurios turės poveikio transporto pobūdžiui, pavyzdžiui, dėl maršrutų planavimo kriterijų;

27. mano, kad patikrinimai kelyje, ar laikomasi darbo teisės aktų, kels ypač daug problemų. Vairuotojams savo ruožtu bus lengva suklysti ir galiausiai jie bus nubausti; todėl mano, kad svarbu prieš taikant faktines sankcijas pateikti išpėjimų;

28. siekiant supaprastinti procedūrą kaip galimą sprendimą siūlo apsvarstyti galimybę mokėti diferencijuotus dienpinigius: jie būtų mokami vairuotojams atsižvelgiant į šalį, kurioje atliekamas darbas, ir šalį, kurioje įsteigta transporto įmonės būstinė. Šiems dienpinigiams apskaičiuoti būtų galima naudoti išbandytą valstybių narių klasifikaciją pagal BVP vienam gyventojui, taip, kaip daroma įgyvendinant sanglaudos politiką;

29. džiaugiasi, kad Komisija skatina elektroninių duomenų registravimą ir reikalavimų atitikimo priemones visai transporto grandinei, pavyzdžiui, išmaniuosius tachografus ir elektroninius važtaraščius (e. CMR), taip pat dokumentų ir procedūrų standartizavimą siekiant gerinti teisės aktų taikymo stebėseną ir kartu neleisti augti administracinėms išlaidoms;

30. palankiai vertina sąlygų siekiant versti pervežimais patikslinimą ir priemones užkirsti kelią priedangos įmonių kūrimuisi; reikėtų pagalvoti apie priemones, padedančias įrodyti, kur vykdoma reali ekonominė įmonės veikla;

31. atkreipia dėmesį į tai, kad siūlomas reformų teisės aktas mažos keliamosios galios kroviniams transporto priemonėms (mažiau kaip 3,5 tonos) yra žingsnis teisinga kryptimi siekiant neleisti, kad tokių transporto priemonių atveju būtų apeinamos socialinės ir darbo teisės;

32. siūlo, kiek tai yra įmanoma, nustatyti vienodas šiai transporto priemonių kategorijai taikomas taisykles, susiaurinant valstybių narių lankstumo galimybes, tačiau kartu pripažįstant, kad lengvosios krovinės transporto priemonės turėtų būti reglamentuojamos pagal paprastesnę sistemą;

33. mano, kad Komisijos bandymas nustatyti pažeidimų tipus ir jų sunkumą yra žingsnis teisinga kryptimi, nes nacionalinės valdžios institucijos ir šios srities veiklos vykdytojai galės tuo pasiremti kaip atskaitos tašku ir padės suvienodinti pažeidimų sprendimą;

34. pažymi, kad tikėtinas didesnis dėmesys dažniau nusižengiančioms įmonėms padės sumažinti administracinę naštą ir sėkmingai šalinti pažeidimus; ragina ES lygmeniu patvirtinti bendras patikrinimų procedūras; taip pat teigiamai vertina pasiūlymą, kad į darbuotojų komandiravimo direktyvos pažeidimus būtų atsižvelgiama vertinant transporto vadybininko arba transporto įmonės nepriekaištingą reputaciją. Pažeidimų, dėl kurių vežėjai kelių transportu netenka nepriekaištingos reputacijos, sąrašas (Reglamentas 1071/2009) turėtų būti papildytas neteisėtai vykdoma kabotažo veikla;

35. įspėja dėl pakartotinio kabotažo rizikos prie šalių, kuriose skirtingos darbo užmokesčio sąnaudos, sienų;

36. apgailestauja, kad ir vėl vėluojama visapusiškai naudoti Europos kelių transporto įmonių registrą (ERRU) ir ragina valstybes nares kuo greičiau įvykdyti dar neįvykdytus savo įsipareigojimus; kartu primygtinai ragina Komisiją išsiaiškinti, ar įmanoma sujungti esamas duomenų bazes, pavyzdžiui, TACHOnet, ERRU, ir transporto priemonių techninės apžiūros duomenų bazes;

Pasiūlymas dėl direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/1/EB dėl transporto priemonių, išnuomotų be vairuotojų, naudojimo kroviniams vežti keliais (COM(2017) 282 final)

37. palankiai vertina pasiūlytą visišką transporto priemonių, išnuomotų be vairuotojų, naudojimo savo sąskaita operacijoms ES vykdyti liberalizavimą, nepriklausomai nuo to, kur buvo išnuomota transporto priemonė, kaip labai svarbų rinkos liberalizavimą ir priemonę, kuri, jo nuomone, paskatins naujų darbo vietų kūrimą ir padės gerinti aplinką;

38. taip pat palankiai vertina dalinį kitoje valstybėje narėje be vairuotojų išnuomotų transporto priemonių naudojimo komercinei veiklai liberalizavimą kaip galimą dabartinės situacijos, kai transporto veiklai taikomos sąlygos ES šalyse skiriasi, sprendimą;

Santrauka

39. yra įsitikinęs, kad dedant pastangas užbaigti kurti tarptautinio kelių transporto bendrąją rinką reikėtų derinti tokius veiksnius kaip aplinkosaugos reikalavimai, ekonominė konvergencija, atskirų valstybių narių teisės aktai ir sveikos konkurencijos kūrimas;

40. atsižvelgdamas į skaitmeninės ir technologinės raidos transporto sektoriuje ateities perspektyvas, ragina aktyviai skatinti darbuotojų kvalifikacijos kėlimą, pavyzdžiui, pripažįstant, kad jis atitinka reikalavimus sanglaudos politikos finansavimui gauti;

41. palankiai vertina Komisijos pastangas nustatyti vienodas taisykles dėl valstybių narių reguliariai atliekamų patikrinimų ir priežiūros veiklos ataskaitų ir ragina sparčiau vykdyti patikrinimus, visų pirma atsižvelgiant į tarptautinį administracinį bendradarbiavimą ir galiojančių teisės aktų aiškinimą bei teisingą ir nediskriminuojantį jų vykdymo užtikrinimą;

42. ragina valstybes nares sistemingai ir be išimčių įgyvendinti siūlomus teisės aktus, sustiprinti patikrinimus, įskaitant transporto priemonių iš ES nepriklausančių šalių patikrinimus, įvesti atitinkamas baudas ir tokiu būdu skatinti veiksmingą taisyklių suderinimą. Tai sustiprintų vidaus rinką ir skatintų darbo vietų kūrimą, ekonomikos augimą, vystymąsi ir investicijas kartu skatinant ES ir jos regionų konkurencingumą;

43. tikisi bendro teikiamų transporto paslaugų lygio pagerinimo, kuris prisidėtų prie teritorinės sanglaudos ir geresnės piliečių gyvenimo kokybės.

Briuselis, 2018 m. vasario 1 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europos regionų komiteto nuomonė – Europa kelyje. Sklandaus judumo sprendimų skatinimas
(2018/C 176/14)

Pranešėjas:	Ivan Žagar (SI/EPP), Slovenska Bistrice meras
Pamatiniai dokumentai:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europa kelyje. Socialiai teisingo perėjimo prie netaršaus, konkurencingo ir susietojo susisieikimo visiems darbotvarkė“ COM (2017) 283 final Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, pridedamas prie Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europa kelyje. Socialiai teisingo perėjimo prie netaršaus, konkurencingo ir susietojo susisieikimo visiems darbotvarkė“ SWD (2017) 177 final Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Perėjimas prie netaršaus, konkurencingo ir susietojo susisieikimo. Transporto, mokslinių tyrimų ir inovacijų įnašas į Judumo dokumentų rinkinį“ SWD (2017) 223 final Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 1999/62/EB dėl sunkiasvorių krovinių transporto priemonių apmokestinimo už naudojimąsi tam tikra infrastruktūra COM(2017) 275 final Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos tam tikros Direktyvos 1999/62/EB dėl sunkiasvorių krovinių transporto priemonių apmokestinimo už naudojimąsi tam tikra infrastruktūra nuostatos dėl transporto priemonių apmokestinimo COM(2017) 276 final Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl elektroninės kelių rinkliavos sistemų sąveikumo, kuria sudaromos palankesnės sąlygos tarpvalstybiniu lygmeniu keisti informacija apie kelių mokesčių mokėjimo pažeidimus Sąjungoje (nauja redakcija) COM(2017) 280 final

I. SIŪLOMI PAKĖITIMAI

1 pakeitimas

COM(2017) 275 final (1 dalis)

1 straipsnis

3 dalis

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
1. Nedarant poveikio 9 straipsnio 1 dalies a punktui, valstybės narės gali palikti galioti arba nustatyti rinkliavas ir naudotojo mokesčius transeuropiniame kelių tinkle arba tam tikrose to tinklo atkarpose ir kitose papildomose savo greitkelių tinklo atkarpose, kurios nėra transeuropinio kelių tinklo dalis, jeigu laikomasi šio straipsnio 3–9 dalyse bei 7a–7k straipsniuose nustatytų sąlygų. 2. 1 dalis nedaro poveikio valstybių narių teisei laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo taikyti rinkliavas ir naudotojo mokesčius kituose keliuose, jeigu taikant rinkliavas ir naudotojo mokesčius tokiuose keliuose nediskriminuojami tarptautinio eismo dalyviai ir neiškreipiama operatorių konkurencija. Keliams, kurie nepriklauso transeuropiniam kelių tinklui ir kurie nėra greitkeliai, taikomos rinkliavos ir naudotojo mokesčiai atitinka šio straipsnio 3 ir 4 dalyse, 7a straipsnyje ir 7j straipsnio 1, 2 ir 4 dalyse nustatytas sąlygas.	1. Nedarant poveikio 9 straipsnio 1 dalies a punktui, valstybės narės ir kompetentingos vietos ir regionų valdžios institucijos gali palikti galioti arba nustatyti rinkliavas ir naudotojo mokesčius transeuropiniame kelių tinkle arba tam tikrose to tinklo atkarpose ir kitose papildomose savo greitkelių tinklo atkarpose, kurios nėra transeuropinio kelių tinklo dalis, jeigu laikomasi šio straipsnio 3–9 dalyse bei 7a–7k straipsniuose nustatytų sąlygų. 2. 1 dalis nedaro poveikio valstybių narių ir kompetentingų vietos ir regionų valdžios institucijų teisei laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo taikyti rinkliavas ir naudotojo mokesčius kituose keliuose, jeigu taikant rinkliavas ir naudotojo mokesčius tokiuose keliuose nediskriminuojami tarptautinio eismo dalyviai ir neiškreipiama operatorių konkurencija. Keliams, kurie nepriklauso transeuropiniam kelių tinklui ir kurie nėra greitkeliai, taikomos rinkliavos ir naudotojo mokesčiai atitinka šio straipsnio 3 ir 4 dalyse, 7a straipsnyje ir 7j straipsnio 1, 2 ir 4 dalyse nustatytas sąlygas.

Paaiškinimas

Esamas ir būsimas kelių rinkliavas didžiaja dalimi valdo vietos ir regionų valdžios institucijos, kurios turėtų išlaikyti apmokestinimo dydžio ir sąlygų kontrolę. Tai ypač pasakytina apie dirbtinį eismo paskirstymą į antrinės svarbos kelių tinklą dėl pagrindiniame kelių tinkle renkamų mokesčių.

2 pakeitimas

COM(2017) 275 final (1 dalis)

1 straipsnis

14 dalis

b punktas

Iš dalies pakeisti taip:

Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
„3. Iš grūsčių mokesčių gautos pajamos arba šių pajamų finansinės vertės atitinkmuo naudojamas grūsčių problemai spręsti, visų pirma tokiomis priemonėmis:	„3. Iš grūsčių mokesčių gautos pajamos arba šių pajamų finansinės vertės atitinkmuo naudojamas grūsčių problemai spręsti, visų pirma tokiomis priemonėmis:

Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
a) remiant kolektyvinę transporto infrastruktūrą ir paslaugas; b) šalinant transeuropiniame transporto tinkle susidarančių grūsčių veiksnius; c) kuriant alternatyvią infrastruktūrą transporto naudotojams.“	a) remiant kolektyvinę transporto infrastruktūrą ir paslaugas; b) šalinant transeuropiniame transporto tinkle susidarančių grūsčių veiksnius; c) kuriant alternatyvią infrastruktūrą transporto naudotojams; d) remiant vietos ir regionų transporto sistemų vystymą. <i>Bus laikoma, kad valstybės narės taiko šią nuostatą, jeigu jos, siekdamos pašalinti ir sušvelninti grūsčių priežastis, įgyvendins paramos politiką, užtikrinančią vietos ir regionų transporto tinklui plėtoti skirtą finansavimą, kurio vertė siekia bent 15 % pajamų, gaunamų iš grūsčių mokesčių.“</i>

Paaiškinimas

Europos regionų komitetas mano, kad direktyvos tekste turėtų būti aiškiau nurodyta, jog mokesčių surinkimo organizacijos taip pat privalo dalį pajamų skirti atokiems regionams ir regionams, kurie yra gerokai nutolę nuo Europos tinklo.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Pagrindinės nuostatos

1. pabrėžia, kokia svarbi yra veiksminga, tvari transporto sistema ne tik miestų ir regionų ekonomikos konkurencingumui užtikrinti, bet ir Europos Sąjungos socialinei, ekonominei ir teritorinei Europos Sąjungos sanglaudai stiprinti. Vietos ir regionų valdžios institucijos yra atsakingos už regionų ir miestų transporto politikos formavimą ir įgyvendinimą ir viešojo keleivinio transporto užtikrinimą savo teritorijoje. Vis dėlto, vietos lygmeniu priimami sprendimai yra labai priklausomi nuo sistemos, nustatytos pagal nacionalinę ir Europos politiką;

2. žino, kad transporto išorės sąnaudos, pvz., transporto grūstys ir oro bei triukšmo tarša, daro didelį poveikį aplinkai, sveikatai ir visai ekonomikai. Šiuo metu tokias sąnaudas padengia tie, kurie prie jų atsiradimo prisideda mažiau, o visuomenė apmoka likusią jų dalį. Transporto sektorius sukuria beveik penktadalį viso Europoje išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. Būtina nedelsiant imtis priemonių transporto priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti;

3. atkreipia dėmesį į tai, kad sukūrus infrastruktūrą galima pagerinti teritorinę sanglaudą ir kad infrastruktūros priežiūra daugelyje regionų šiuo metu yra tokio žemo lygio, kad kyla pavojus, jog susilpnės teritorinė ir socialinė sanglauda. Tose vietovėse, kur yra renkamos kelių rinkliavos, būtina, kad taip gauti pinigai būtų vėl investuoti į vietos ir regionų infrastruktūrą, visų pirma taip, kad sumažėtų regionų jungčių su Europos transporto tinklu kiekybiniai ir kokybiniai skirtumai; ragina, kad bet kokių reinvestavimų į transporto sistemas būtų siekiama užtikrinti šių sistemų tvarumą ir tai būtų vienas pagrindinių tikslų;

4. pabrėžia, kad kelių apmokestinimas visų pirma turi būti paremtas nuvažiuotu atstumu ir turėtų skatinti naudojimąsi infrastruktūra ne piko metu. Į kitus kriterijus, pavyzdžiui, eismo intensyvumą, atstumą iki verslo centrų ir atstumą tarp ekonominės galios centrų, taip pat būtų galima atsižvelgti. Didelės arba didėjančios prieigos prie Europos tinklo sąnaudos diskriminuoja periferinius ir atokius regionus, toliau silpnindamos teritorinę ir socialinę sanglaudą;

5. palankiai vertina Socialiai teisingo perėjimo prie netaršaus, konkurencingo ir susietojo susisiekimo visiems darbotvarkės nuostatą, kuria atkreipiamas dėmesys į tai, kad reikės dar labiau visapusio ir integruotesnio, skirtingas politikos sritis apimančio požiūrio nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis. Jis taip pat įsitikinęs, kad, norint pasiekti nustatytus tikslus, reikalingos tikslingesnės taisyklės ir standartai, kartu su nemažai paramos priemonių;

6. pabrėžia, kad būtinas labiau susietas ir automatizuotas judumas ir svarbu neatsilikti nuo dabartinių tendencijų, pvz., elektromobilumo ir transporto priemonių, kurios komunikuoja su kitomis transporto priemonėmis ir aplinka (V2X technologija);

7. yra tvirtai įsitikinęs, kad transporto sektoriaus skaitmeninimas, pavyzdžiui, įdiegiant vartotojų informavimo sistemas, gali optimizuoti eismo srautus ir transporto infrastruktūros naudojimą; todėl ragina visas valstybes nares ir regionus parengti ir įgyvendinti sąveikaus transporto sistemų skaitmeninimo planus;

Transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tendencija

8. pakartoja, kad reikia **mažinti transporto priklausomybę nuo iškastinio kuro**.

Šiuo metu transportas yra vienintelis sektorius, kuriame išmetamas CO₂ kiekis vis dar viršija 1990 m. lygį ir daugelyje valstybių narių jis toliau didėja. Politikos dokumentas „Europa kelyje“ ir siūlomi teisės aktai dėl apmokestinimo už naudojimąsi infrastruktūra yra pirmieji du žingsniai kuriant mažo anglies dioksido kiekio transporto sistemą. Kelių apmokestinimas, kaip neracionalų kelių transporto priemonių naudojimą stabdanti priemonė, neabejotinai turi labai padėti mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro;

9. atkreipia dėmesį į iššūkius ir galimybes, kurias lemia „ekologiškas judumas“.

Įgyvendinant ribojamąsias priemones, susijusias su ekologiškais transporto priemonėmis, reikia turėti omenyje transporto sektoriaus ekonominę svarbą. Atsižvelgiant į tai, kad transporto sektorius yra vienas didžiausių darbo vietų kūrimo ir ekonominės veiklos sektorių, transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas sukels tam tikrų problemų. Tačiau, ekologiškas ir mažo anglies dioksido kiekio transportas leistų sukurti naujas ir inovatyvias ekonominės veiklos sritis ir Europa galėtų tapti lydere šioje srityje; ragina komisiją užtikrinti laipsnišką perėjimą prie „ekologiško judumo“ siekiant sušvelninti neigiamus padarinius.

10. palankiai vertina pakeitimus dėl sunkiasvorių krovinių transporto priemonių apmokestinimo, kaip nurodyta Pasiūlyme dėl direktyvos, kuria iš dalies keičiamos tam tikros Direktyvos 1999/62/EB dėl sunkiasvorių krovinių transporto priemonių apmokestinimo už naudojimąsi tam tikra infrastruktūra nuostatos dėl transporto priemonių apmokestinimo, nes tokie pakeitimai netrukdo valstybėms narėms išlaikyti ar net padidinti mokesčius sunkiasvorėms krovinėms transporto priemonėms, jei jos norėtų tai padaryti;

11. atkreipia dėmesį į tuos atvejus, kai kelių rinkliavos principų „naudotojas moka“ ir „teršėjas moka“ pakeitimus taiko valstybės narės ir regionai; tai neišvengiamai lems, kad daugiau transporto priemonių naudosis vietos kelių tinklu, o tai turės neigiamą poveikio saugai, aplinkai ir vietos kelių tinklo priežiūros sąnaudoms. Be to, nebus išnaudoti greitkelio infrastruktūros pajėgumai. Poveikis tikrai bus akivaizdesnis ES regionuose, turinčiuose mažą laiko vertę, kaip patvirtino atskiruose regionuose atliktų analizų rezultatai. Laipsniškas vinječių atsisakymas tais atvejais, kai jos yra naudojamos tokiuose regionuose, neabejotinai turės tam tikrų neigiamų pasekmių;

Rinkos iškraipymo ir diskriminavimo transporto sektoriuje problema

12. pabrėžia **rinkos iškraipymo dėl nesąžiningos konkurencijos, ypač transporto rūšių**, problemą.

Tai ypač dažnai pasitaiko konkuruojant geležinkeliams ir kelių transportui, bet kartu ir netiesiogiai sumažina vandens transporto konkurencingumą. Nors geležinkelio įmonės moka už naudojimąsi infrastruktūra visame tinkle ir transporto išorės sąnaudos yra įtrauktos į kainą, tik krovininis kelių transportas šiuo metu yra įtrauktas į direktyvos taikymo sritį, kuri neapima visų transporto išorės sąnaudų. Tai užtikrina nesąžiningą pranašumą toms transporto rūšims, kurios mažiau tausoja aplinką;

13. atkreipia dėmesį į tai, kad eismo dalyviams sudaromos nevienodos sąlygos ir kad turi būti įgyvendintas **skirtingų rūšių kelių transporto priemonių nediskriminavimo principas**. Lengviesiems automobiliams, furgonams, autobusams ir tolimojo susisiekimo autobusams netaikomas principas „teršėjas moka“, nors šios transporto priemonės labai teršia aplinką (13,5 % viso ES išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio) ir daro žalą infrastruktūrai;

14. palankiai vertina perėjimą prie **nuvažiuotu atstumu** pagrįstų rinkliavų, nes jos teisingesnės nei vienodo dydžio mokesčiai už naudojimąsi keliais. Mokesčių ir rinkliavų mokėjimas remiantis visoje ES koordinuojamu ir sąveikiu pagrindu sudarytų vienodas sąlygas bendrojoje rinkoje ir užtikrintų, kad **ES piliečiai ir transporto veiklos vykdytojai** iš skirtingų valstybių narių **nebūtų diskriminuojami**;

15. atkreipia dėmesį į tai, kad **apskaičiuojant rinkliavas** reikėtų atsižvelgti į **skirtingą regionų** eismo intensyvumą ir atstumą tarp verslo ir gyvenamųjų centrų;

16. **ragina užtikrinti teisingą apmokestinimą už** naudojimąsi keliais ir labiau suderinti kainas atsižvelgiant į naudojimo trukmę. Turi būti užtikrintas tinkamas kainos už trumpalaikį ar atsitiktinį naudojimą ir nuolatinį arba ilgą trukmės naudojimą santykis;

17. mano, kad nuoseklesnis vietos ir tolumojo susisiekimo autobusų įtraukimas į kelių rinkliavos sistemą yra reikalingas vadovaujantis principu „teršėjas moka“ ir sumažintų geležinkelių transporto, kuris turi mokėti naudotis bėgiais mokesčius, konkurencinį trūkumą; tačiau pabrėžia, kad regionuose, kur geležinkelio transportas nėra pagrindinė galimybė keliauti vietos ir tolumojo susisiekimo autobusų transporto bendrovių sąnaudų didinimas nėra pageidautinas;

Teritorinės ir socialinės sanglaudos iššūkiai

18. mano, kad turi būti atsižvelgta į **teritorinės ir socialinės sanglaudos** aspektus. Įdiegus kelių apmokestinimo schemas neturėtų atsirasti atskirties dėl geografinės padėties ar socialinės ir ekonominės situacijos. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas pažeidžiamoms socialinėms grupėms ir regionams, kuriuose nėra galimos alternatyvos individualiam kelių transportui. Mažas pajamas gaunančios grupės neturi kentėti dėl rinkliavų, kurios taikomos, kai lengvuju automobiliu vykstama į darbą ir atgal, jeigu tai yra jų vienintelis galimas keliavimo būdas;

19. ragina solidarumo principą (pradedant regionais, kurie duoda pajamų, ir baigiant mažiau išsivysčiusiais regionais) taikyti, kai yra skirstomos iš kelių rinkliavų gaunamos pajamos, investuojant jas į vietos kelių infrastruktūrą ir kryžminiai finansuojant ekologiškesnes transporto rūšis;

20. pabrėžia būtinybę miestams ir regionams **įdiegti kelių rinkliavas** ir laikyti jas priemone savo vystymosi tikslams pasiekti. Šiame procese pajamų iš rinkliavų paskirstymui tenka lemiamas vaidmuo. Pritarimas apmokestinimui už naudojimąsi kelių infrastruktūra priklausys nuo pusiausvyros tarp norinčiųjų, kad pajamos būtų vėl investuojamos į vietos kelių infrastruktūrą, ir bendro tikslo investuoti į ilgalaikius ir tvarius alternatyvaus transporto sprendimus;

21. atkreipia dėmesį į tai, kad **kelių infrastruktūros kokybė** apskritai **blogėja** ir kad reikalingi investiciniai sprendimai pajamų duodančiose srityse. Konkrečiame regione surinktos kelių rinkliavos ir išorinių kaštų mokesčiai, iš principo, turi būti reinvestuojami į to regiono transporto infrastruktūrą glaudžiai bendradarbiaujant su kompetentingomis vietos ir regionų valdžios institucijoms; Išimties tvarka, tam tikros grūsties vietose surinktos rinkliavos gali būti perskirstytos teritorijoms, kuriose eismas yra neintensyvus;

22. palankiai vertina galimybę nustatyti mokesčius už naudojimąsi infrastruktūra, kurie būtų proporcingi kelių kokybei (pralaidumo ir techninės būklės požiūriu), kaip veiksmingą ir tinkamą priemonę problemai, susijusiai su prasta kelių infrastruktūros priežiūros padėtimi, spręsti;

23. pabrėžia neatidėliotiną būtinybę **investuoti į ekologiškesnes transporto rūšis**. Siekiant socialinės ir teritorinės sanglaudos, iš rinkliavų gautos pajamos taip pat gali būti investuojamos į ekologiškesnes transporto priemones ir viešojo transporto plėtrą sunkiai pasiekiamuose regionuose;

24. mano, kad **investicijos į retai apgyvendintus ir atokius regionus** gali būti sunkiai įgyvendinamos plėtojant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę. Iš tiesų galimybė pavesti statybos ir (arba) techninės priežiūros darbus kuriai nors privačiai įmonei mainais už surinktas rinkliavas nėra patraukli privačiai, koncesiją turinčiai įmonei regionų, kuriuose nėra pakankamai eismo, atveju. Todėl viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė imtis konkrečių veiksmų turėtų būti laikoma pavyzdžiu, kuris yra tinkamas tam tikromis aplinkybėmis tam tikruose regionuose, tačiau tai neturi trukdyti viešosioms investicijoms į rečiau apgyvendintas arba atokesnes vietas;

25. **atkreipia dėmesį į** lūkesčių ir standartų skirtumus tarp valstybių narių ir regionų. Bendra Europos išorės sąnaudų apmokestinimo sistema nustato ribas ir būtiniausius standartus. Tačiau, ji turėtų leisti valstybėms narėms (arba regionams) viršyti juos įdiegiant **platesnio užmojo sistemas**, jei tai pateisinama ypatingomis aplinkybėmis, dėl kurių išauga išorės sąnaudos. Didelėmis išorės aplinkos sąnaudomis (pvz., kalnuotuose regionuose) turi būti sprendžiamos konkretaus regiono problemos;

Tarpvalstybinis ir europinis elektroninės rinkliavos sistemų sąveikumas

26. pritaria pastebėjimams, kad, nepaisant Europos elektroninės rinkliavos paslaugos (EERP) direktyvos (2004 m.) ir jos įgyvendinimo sprendimo (2009 m.), su keletu retų išimčių, nėra jokio tarpvalstybinio sąveikumo – todėl sąnaudas apmoka ir nepatogumus patiria naudotojai ir subjektai, kurie teikia ir prižiūri šias sistemas. Todėl RK pritaria planuojamiems pakeitimams, kuriais siekiama ilguoju laikotarpiu sukurti sąveikią Europos masto sistemą;

27. atkreipia dėmesį į tai, kad turi būti rasti paprasti ir finansiniu požiūriu prieinami sprendimai. Galbūt reikėtų privalomai tokį sprendimą įdiegti naujuose automobiliuose arba kitų transporto priemonių kabinose įrengti vieną sąveikų bloką. Bendroje Europos transporto erdvėje elektroninė įranga, skirta mokesčiams už naudojimąsi transportu rinkti, neturi diskriminuoti dėl skirtingos nacionalinės ar regioninės kilmės. Turi būti užtikrintas tarpvalstybinis ir visos Europos kelių rinkliavos surinkimo sistemų sąveikumas ir jų trumpalaikio ir ilgalaikio naudojimo sąnaudų proporcingumas; be to, pabrėžia, kad būtina toliau standartizuoti kelių apmokestinimo sistemas sukuriant ES lygmens elektra varomų transporto priemonių apmokestinimo standartus;

28. pabrėžė **būtinybę** užtikrinti **duomenų apsaugą**. Turi būti sukurta tvirta teisinė sistema asmens duomenims apsaugoti, kartu suteikiant minimalią informaciją rinkliavų operatoriui;

29. remia pastangas siekti veiksmingo tarpvalstybinio ir europinio pažeidėjų persekiojimo. Atsižvelgiant į tai, duomenų apsaugos principas neturi tapti dingstimi nesiimti veiksmų prieš pažeidėjus.

2018 m. vasario 1 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIEUKSEMBURGAS

LT